

4A
1
12
17

4A
1
2
17

Fbi 4-49-5

4A
1
2
17

Fol. 253

DE PERSONALITATE
SIBI ET SANCTI

Faint, illegible text in the middle section of the page.

LIBER III.

DE PERSONALITATE SPIRITVS SANCTI.

CAPVT PRIMVM.

Naturæ rerum ex se ipsis, nec communes sunt, nec singulares.

AGGREDIMVR quaestiones conuenientes lib. 4. quem inscribimus de Personalitate Spiritus Sancti. At verò vt de Personalitate differamus, discernenda illa est à natura singulari; tractandumq; erit antea, quid præstet naturam singularem. Ista verò disputatione, adhuc est alia anterior, à qua librum istum auspicamur; sintne rerum naturæ ex se ipsis aut communes, aut singulares? Cuius quaestionis ad alias comoditas, in disputando perspicietur. Caput habet partes tres.

- Prima pars: *Rerum naturæ non sunt ex se communes.*
- Secunda pars: *Non sunt ex se singulares.*
- Tertia pars: *Quæ sit unitas naturæ communis & singularis.*

PRIMA PARS.

Rerum naturæ non sunt ex se communes.

Quidam igitur opinantur naturas rerum esse ex se ipsis communes; Meditanda quippè est natura quæpiã, siue essentia creata, in triplici statu siue conditione. Primò, prout re ipsa existit, quo pacto est omninò singularis. Secundò, prout est in intellectu, qua ratione prorsus est communis. Tertiò, cum ijs quæ habet ex se ipsa: vt natura humana ex se

A ipsa, est ex sensibili, & rationali cõcreta. Deindè verò declaranda est nota illa, ex se, quid significet. Quædam enim per se dicuntur primo & secundo modo dicendi p se, quæ perpetuò talia dicuntur, vt quòd homo rationalis sit & risibilis. Atquè hoc pacto natura, ex se non est communis neque singularis: si enim esset per se communis, perpetuò esset cõmunis, & nõ posset effici singularis; sicut homo non potest esse irrationalis, aut non risibilis: neque si esset per se singularis, posset effici, vilo modo communis, etiam operatione intellectus. Si ergo ex se, & per se eodem modo vsurpes; constat inter omnes Philosophos, naturas rerum non esse ex se communes, hoc est, non vindicare hoc sibi ex propria ratione quasi essenziale, aut perpetuum quod separari non possit. Sed alia significatione quaeritur sintne natura creata ex se cõmunis, hoc est considerata per se ipsam, cum ijs quæ habet ex re ipsa, antequàm intelligatur contracta per singulariũ differentias; est enim natura singularibus, ipso ordine naturæ, prior. Considerata ergo natura in illo ordine prioris, quo antecedit singularia, percõtatur modò, sintne ex se ipsa, hoc est, ex re ipsa cõmunis; an verò sola operatione intellectus? Qui aiunt, naturam creatã quamcũq; esse ex se ipsa communem, duobus modis id explicant: quidam enim in ipsis indiuiduis existentibus aiunt esse natu-

2. prænotatio de nota ex se. significat 1. per se 1. & 2. modo dicendi per se, seu perpetuò. In hoc sensu natura ex se nõ est communis neque singularis. Probat. Significant 2. ex re ipsa & secundum se. In hoc sensu est quaestio de natura prout singularibus ipso ordine naturæ prior est, an sit ex se, seu per se ipsam communis. 3. 1. sententia 1. explic. asserens naturã esse ex se cõmunẽ in ipsis indiuiduis existentibus.

A ram

1. sent. Ad explicatio- nem 1. prænotatio. De triplici statu naturæ.

ram communem re ipsa distinctam ab indiuiduis, formaliter siue ex natura rei. Quæ est opinio Ioan. Scoti in 2. d. 3. q. 1. & in quodlib. q. 2. & in 7. Metaph. q. 18. eandemq; tuetur Anton. Andre. lib. eodem, q. 16. cum alijs.

Scot.

Ant. Andr.

Molin.

4. 2. explicatio afferens communitatem antecedere indiuidua existetia.

1. sententia sic explicata sectatores.

1. eius assertum.

In natura communi esse reale potentiam, seu aptitudinem

Addit. 1. actum aptitudinis scilicet esse in pluribus, non esse cum ipsa simul, sed illi succedere. Probatur.

Addit. 2. aptitudinem non esse in singularibus: actum non nisi in illis. Probatur.

5. 2. assertum:

In singulari esse naturam communem: non tamen aptitudinem, seu communitatem. Probatur.

Contradicunt quidam Scotista etiam in singulari ponentes aptitudinem sed remotam.

6. 3. assertum:

In natura aptitudinem esse mo-

At verò nonnulli sunt, qui naturam ex se communem confitentur esse, & re ipsa distinctam ab indiuiduis; sed eam communitatem aiunt antecedere indiuidua existetia. Et certè omnes quotquot distinguunt naturam ab indiuiduis (cum quibus disputabimus parte cap. 3. indiuiduum non addere naturam formam aliquam re ipsa distinctam) opinantur illam utpotè distinctam, per se ipsam esse communem. Commentantur autem in natura communi quandam potentiam ut sit in pluribus singularibus; cuius potentia actus ipse sit, esse in pluribus. At verò ut iste actus potentia conueniens explicetur, aiunt naturam esse in pluribus ut totum in partibus per quandam identitatem; actum verò istum non reperiri simul cum potentia, sed illi succedere. Natura enim quatenus antecedit singularia, est (inquiunt) apta esse in pluribus; sed singularibus contracta inepta redditur ut sit in pluribus: quod enim contractum est, non est commune; quod autem commune non est, non est aptum esse in pluribus. Est autem discrimen inter aptitudinem istam & actum: nam aptitudo est propria naturæ communis, & non inuenitur in singulis siue singularibus, ut diximus; actus verò saltem partialiter in pluribus est; quia dum eadē natura est in isto, & in illo, est quoque in pluribus: sed neque in isto est apta esse in pluribus, neque in illo.

Post hæc obseruat, quod in ipso singulari natura communis inuenitur, quæ quidem est apta esse in pluribus, sed non est apta esse in illo in pluribus: aperta enim est contradictio, cum singulari sit vnum, quod sit in singulari apta esse in pluribus.

Quidam verò Scotista etiam hoc affirmant; quia (inquiunt) natura in ipso singulari habet potentiam ut sit in pluribus, remotam tamen & impeditam.

Quod si velimus percontari, quid sit in ipsa natura potentia hæc, & aptitudo? Respondent esse modum rei, non modum purum qui est res ipsa, ut modus per se entis est ipsa substantia per se ens: hic

enim modus naturæ cum sit ipsa natura, inuenitur in singularibus; illa autem aptitudo, ut sit in pluribus, in singularibus non est. Aiunt igitur esse modum rei extraneum, & quasi accidentem; sicut enim esse in potentia est modus rei, qui transit adueniente actu existentia, ita ista aptitudo naturæ ut sit in pluribus, transit adueniente singulari, in quo ipsa natura efficitur concreta, & singularis.

Coniuncta est autem cum ista aptitudine (ut opinantur) vnitas quædam naturæ communis, quæ similiter conuenit naturæ ex se, sed non in singularibus inuenitur; de qua parte cap. 3. differemus: cum ergo in natura creata ex se ipsa remotis extraneis, ponant aptitudinem realem, ut sit in pluribus, cum vnitate reali potentiali, nihil mirum quod affirmant, illam esse ex se ipsa communem & vniuersalem.

Postremo ne videatur inficiari quod est omnibus cum Aristotele concors assertum, vniuersalia & communia quæque fieri per operationem intellectus; quidam respondent hanc communitatem naturæ antecedere quidem singularia, & ipsam operationem intellectus, sed non existere, nisi in intellectu. Et id plerisque sensisse, qui opinantur vniuersalia fieri per intellectum; eò quod fieri referatur ad esse: sicut ergo ipsa vniuersalitas non sine opere rationis existit, ita & per opus rationis fieri dicitur: est ergo natura communis ante intellectum, sed illa communitas naturæ non existit ante intellectum, cum sit ens rationis.

At verò S. Thom. cum omnibus ferè Theologis, ac Philosophis negat naturam creatam esse ex se communem. Primum autem constituendum est Philosophorum nullum sensisse; naturam communem existere per se ipsam in illa communitate: quam incredibilem opinionem Aristoteles Platoni aut attribuit, aut imposuit, eandemque euentibus improbat argumentis lib. 1. Metaphys. cap. 6. & lib. 9. Metaphys. text. 26. & 27. & alijs in locis. At verò S. Thom. lib. 4. de Regimine Principum, cap. 4. commemorat Eultrarium, & Simplicium testantes fuisse ab Aristotele Platoni falsò in casatum istius erroris. Quod idē sentit S. August. lib. 83. questionum, quest. 46. & libro 7. de Civitate Dei, cap. 28.

dū rei, non pura, qui est res ipsa, cum hæc sit in singularibus; sed extraneum & quasi adiacentem. Ostenditur.

7. Additamentum. Cum aptitudine coniunctam esse vnitatem realem potentialem, de qua p. 3.

8. Contra 1. sent. Obiectio.

Responsio quorundam est 4. assertum: eam communitatem esse priorē singularibus, & operatione intellectus, per hanc tamē fieri, & existere.

9. 2. sent.

S. Thom. Iuxta illam 1. conclusio. Nullus Philosophus sensit naturam communem existere per se ipsam in illa communitate. Hoc figmentum impositum Platoni ab Aristot. S. Thom.

S. August. Platonem in-

terpretatur de ideis diuinis.

Aug. Eug.

10.
2. conclusio.

1. sententia
1. explicatio parū distat ab eo figmento.

Probatur 1.

Sequitur Deū creare naturā communē in sua communitate.

Materia 1. non existit per se, sed per formā, & tamen verē creatur.

Probatur 2.

1. explicatio ponit vniuersalia verē existentia in indiuiduis.

Probatur 3.
Sequitur indiuidua eiusdem speciei esse idē identitate aliqua reali.

Thomas de Vltrinsicuria.

11.
3. conclusio.

2. explicatio est equē improbabilis.

1. fund.

Aristotel.
ait vniuersalia non esse à rebus separata.

cap. 28. Sed Platonem loquentum ait de ideis in mente diuina. De qua re Aug. Eugubin. lib. 1. de perenni Philosophia, cap. 1. plura persequitur.

Qui igitur opinantur naturam communem in indiuiduis adhuc existere distinctā, parū distant ab isto figmento; quod omnes exhibent cū Aristot. Nam etsi dicant naturā in sua cōmunitate nō existere per se ipsam, sed per indiuidua; ita vt in illa communitate non sit capax existētiæ per se ipsam: certē necesse est, vt fateantur Deū creare naturā cōmunē in sua cōmunitate: vel enim nulla est vquam natura cōmunis in rebus existentibus; vel quidē à Deo creatur, & existit in ipsis indiuiduis. Quod autē existat nō per se, sed per indiuidua, nihil tueretur sic opinantes; nam & materia prima non existit per se, sed per formam; & tamen verē producitur, & creatur. De illa ergo natura communi producta extra causas & manente adhuc in sua communitate, eadem impossibilia commōstrare licet, quæ Aristot. ostendit de vniuersalibus Platonis. Præterea quid rei illud sit, explicent, quod omnes naturas creatas putent existere per se, solam naturam communem negent ita per se existere; nisi quod facum istum querunt, quod nō videantur ponere vniuersalia existentia cum Platone, quæ ipsi haud dubiē existētia constitunt, non per se separata, sed tamen verē existentia in indiuiduis. Sequitur præterea vt indiuidua eiusdem speciei sint idem identitate aliqua reali; si quidem eadem natura specifica sua idētitate reali est in multis: quæ tamen retractauit Parisijs Thom. de Vltrinsicuria, cū alijs erroribus qui & Romæ damnati sunt, vt legitur tomo 4. Biblioth.

Neque probabilius opinantur, qui naturam communem aiunt antecedere indiuidua existentia. Cum enim natura cōmunis nō sit separata ab indiuiduis, sed coniuncta eum illis, necesse est vt in illis existentibus existat natura ipsa: quod probatur Aristotelis sententiā 7. Metaph. tex. 16. vbi docet vniuersalia nō esse à rebus separata; ergo in rebus existentibus existunt. Sed quia hæc opinio plura astruit, quibus se tueretur, paulò antea commemorata; idcirco ea omnia singularim suo ordine impugnanda sunt: nulla autem ratione melius probabimus naturas rerum nō esse ex se communes,

A quam tollendo istam aptitudinē, & vnitatem, quam illi comminiscuntur. Primò igitur probatur quod natura ex se non sit apta esse in pluribus, & quod hæc aptitudo nihil sit in ipsa natura, nisi intentio rationis: potentia enim cuius actus non est realis, nō est ipsa realis vllō modo, sed rationis aliquid; sed esse in pluribus non est aliquid reale; ergo potentia vt sit in pluribus nō est realis. Assumptū primum certum est, nulla enim est potentia, qua nihil possumus; si ergo potentia realis est, ad hoc est, vt aliquid rei possumus. Secundum igitur pronunciatū probatur, scilicet quod esse in pluribus non sit quid reale; primò, quia naturam esse in singulis nihil est; ergo neque esse in pluribus est aliquid. Probatur antecedens, vt vnum sit in aliquo opus est aliqua distinctio vtriusque, auctore Aristotele in Phisicis; sed in re ipsa inter hominem, & Petrum nulla est distinctio; ergo quod homo sit in Petro nihil reale est; sed sola meditatio rationis, qua distinguimus Petrum ab homine, efficit vt dicamus hominem esse in Petro. Confirmatur, quia Petri & hominis identitas realis est eiusdem ad se ipsum; sed nihil est in se ipso modo existendi reali;

C ergo quod homo sit in Petro non est aliquid reale. Quod verò naturam esse in pluribus non sit aliquid reale, probatur, quia natura in pluribus sunt plures nature, & nullo modo vna: nam illa vnitatis quam ponunt in natura communi, amittitur accessione singularium, vt ipsi concedunt: natura ergo ipso actu existendi in pluribus, iam non est vna; ergo naturam existere in pluribus nihil est, nisi quedam cōtemplatio rationis, qua vnam naturam in pluribus meditamur cum re ipsa non sit vna natura, sed plures.

D Respondetis naturam non esse vnā in pluribus re ipsa, sed eam quæ est in pluribus esse re ipsa vnā. Hoc tamen refellimus, nam quæ est in pluribus, est ipsa natura apta esse in pluribus, vt dicunt; cuius aptitudinis actus sit esse in pluribus; iste, inquam, actus cuiusnam rei actus est? vniuersæ nature? Si vnus, profectò natura vna in pluribus existit sola consideratione intellectus distinguentis illam à singularibus; neque enim vnus in pluribus re ipsa esse potest; nam vnitatis amittitur per multitudinem; si verò iste actus qui est exi-

2. fund. impugnans asserta 2. explanationis.

Impugnatio 1. asserti de aptitudine, est illius actum, scilicet esse in pluribus, non esse reale.

Impugnatio nis probatio 1. Naturā esse in singulis nihil reale est ob defectum distinctionis.

Aristot.

Confirm.

Nihil est in se ipso, modo existendi reali, probatio 2.

Natura ipso actu existendi in pluribus iam non est vna, sed plures nature, ex additamento: post 4. assertum.

Responsio.

Refellitur.

Vnum in pluribus re ipsa esse non potest, Ratio.

Si verò actus non est vnus natura, neque aptitudo est vnus natura.

Confirm. 1. Actus vnus vnus rei est. Vnitas realis naturæ communis in singularibus non est, per. 1. sent. vt n. 7.

Confirm. 2. ex responsione tradita n. 8. p. 1. sent.

Vniuersalitas quæ dicuntur existere per intellectum est ipsa aptitudo.

12.

Impugnatio 2. asserti.

Exemplum animæ existentis in corpore.

Natura in singularibus existit singularis, vt aduersarij fatentur.

Confirm.

Natura nec extra singularia separata, nec in singularibus coarctata, est in pluribus.

stere in pluribus, non est vnus natura; profectò neque aptitudo vt sit in pluribus est vnus natura. Et confirmatur, quia illius aptitudinis actum ponunt vnus, quo natura est in omnibus simul singularibus; actus autem vnus, vnus rei est: non enim plures naturæ vnus habet actum, vt sint ipsæ plures in pluribus; sed actus iste vt sit in pluribus non potest esse in re ipsa naturæ vnus, quod ipsi concedunt: quia adueniente actu existendi in pluribus, iam amittitur vnitas illa, quæ antecedebat singularia; ergo iste actus nihil rei est; ergo neque potentia ad actum quid reale est. Et confirmatur, quia vniuersalitas est ipsa potentia ad existendum in pluribus: potentia enim vt sit in pluribus, est alicuius vniuersalis, & non est res distincta à natura vniuersali; hæc autem vniuersalitas existit, vt inquirunt, per intellectum; ergo non est ens reale; ergo neque potentia est realis, neque est in re ipsa; neque est modus rei, vt postea dicemus.

Deinde illud quod aiunt, naturam quæ est in singularibus esse communem, sed non esse communem in illis, haud facile intelligi potest; anima enim quæcunque habet dum est in corpore, ea quoque habet prout in corpore existens: siquæ enim concretio corporis impedit, ea anima non habet dum est in corpore. Natura ergo quæ est in singularibus, si ab illa coniunctione impeditur ne sit in pluribus, sanè natura quæ est in singularibus, non est in pluribus. Si verò minimè impeditur, ita vt ea natura quæ est in singularibus, sit tamen ipsa in pluribus; profectò etiam in singularibus existens, in pluribus simul est. Sed natura in singularibus existit singularis, vt probè ipsi fatentur: ergo vel concedendum est naturam singularem esse in pluribus, quod est impossibile; vel dicendum id quod verum est, naturam esse in pluribus per operationem intellectus. Et confirmatur, quia natura extra singularia non est in singularibus; esse enim extra aliquid & esse in ipso, contraria sunt: sed in singularibus iam est coarctata, & non est in pluribus; ergo natura solà consideratione intellectus separata à singularibus; in pluribus esse dicenda est. Sicut ergo is actus, qui est esse in pluribus, per intellectum conuenit naturæ; ita & aptitudo ad actum, vt sit in pluribus.

A Ad hæc, falsò aiunt aptitudinem istam vt sit in pluribus esse modum rei; res enim vel sunt in potentia, vel in actu, qui modi rerum diuidunt res omnes: natura autem creata sicut non potest esse actu communis, sic vt communis existat; ita neque esse potest in potetia communis: quia quod est in potentia, fit postea in actu. Cū ergo cōmunitas nō sit modus rei prout res est in potetia, neque prout est in actu, conficitur vt nullo modo sit realis modus entis. Explicatur hoc, nam rebus quædam attribuimus prout sunt in virtute causæ proximæ aut remotæ, quædam verò ipsidem tribuimus prout sunt in actu extra causas. At verò hoc quod est naturam esse communem, neque cōuenit naturæ prout est in causis; nō enim naturæ communes sunt in causis, cum educi extra causas nequeant: neq; verò prout natura est in actu, est communis; nullo ergo modo natura in re ipsa est cōmunis. Et cōfirmatur, quoniam eidem rei singulari accidunt modi diuersi, vt Petro quod sit ens in potetia, dum nō existit, ens verò in actu dum existit; & nullus est modus realis qui nō cōueniat singularibus: sed naturam posse esse in pluribus, non cōuenit naturæ singulari; sed cōmuni solūm, quæ nulla est: ergo non est modus realis. Explanatur hoc idē; nam si hi modi, scilicet esse in pluribus & esse in vno solo, sūt reales, & extranei, ita vt vnus succedat alteri, debent eidem cōuenire: ergo eadem natura quæ est apta esse in pluribus ante singularia, accessione singularium redditur ad hoc inepta; sed illa natura ante singularia, est vnitali vnitate, quæ non inuenitur in singulari: ergo non est eadem natura in singularibus; sublata enim vnitate tollitur identitas.

D Adhuc arguitur ad idē, nam si hi modi sūt extranei, scilicet cōmunitas & singularitas, neuter conuenit naturæ ex se. Probat, quia ea, quæ accidunt non cōueniunt nudæ naturæ, qualis consideratur ante singularia, & ante operationem intellectus: natura enim vt sic, cōueniunt ea quæ perpetua sūt. Et autē dicitur natura ex se, siue secundū se, scil. nuda natura, siue absoluta, hoc est, sine addito concepta, vt alij loquuntur: sed posse esse in pluribus tollitur à natura, aduenientibus singularibus; ergo hoc non cōuenit naturæ ex se ipsa, siue secundū se. Et cōfirmatur

13. Impugnatio 3. asserti.

Communitas nō est modus rei prout est in actu, ac prout est in potetia.

Declaratur.

Naturæ communes nō sunt in causis, cum educi extra causas nequeant.

Confirm. 1.

Nullus est modus realis qui non cōueniat singularibus.

Declaratur.

Modi reales & extranei sibi succedentes, eidem conueniunt.

Accessiones singularium si tollitur vnitas naturæ, tollitur identitas.

Confirm. 2.

Modi extranei, & accidentes non conueniunt naturæ ex se, seu secundum se.

Confirm. 3.

Quod non conuenit naturæ per singularia, neque per intellectum, neque prout in causa est, non conuenit per aliud.

Quod conuenit per se, non per aliud, conuenit per essentiam, seu modo dicendi per se.

Impugnatio postremi asserti.

Si communitas est ens reale, & modus entis, non potest effici, ut existat per operationem intellectus.

Responsio.

Enervatur.

firmatur, quia si natura nuda, est communis, hoc quidquid est quod non conuenit naturæ per singularia, neque per operationem intellectus, neque prout in causa est, profectò est quid necessariū; quia non conuenit per aliud, sed per se; ergo cum sit quid necessarium in ipsa natura remotis omnibus extraneis, necesse est ut nequeat à natura separari; ergo in singularibus inuenitur cum natura coniunctum. Idem probatur, quod enim conuenit per se, hoc est, non per aliud, maximè conuenit per se primo modo per se dicendi, quod aliqui per incogitantiam minimè aduerterunt: quod enim per se ipsum est tale, per essentiam est tale; sicut Deus est bonus non per aliud, sed per se, hoc est, per essentiam; si ergo nuda natura per se ipsam, & non per aliud est communis, per essentiam communis est. Quod si per aliud, iam cedo illud aliud; non enim erit nuda natura communis, sed natura addito aliquo, unde habeat ut sit communis.

Denique id quod ponunt postremū, quod ea cōmunitas per intellectū existat, non consentit cum ceteris: exceptis enim negationibus, & priuationibus, quidquid cogitando ponimus quod positivum solet dici, est ens absque dubio; aut ergo est ens reale, aut rationis; nomine enim entis cū æquivoco utimur, alterū horū intelligimus. Negationes enim & priuationes cum entia non sint, sed negationes entis, hoc habent ab intellectu, dum intelliguntur, ut quodammodo vestiuntur notione siue conceptu entis. Cetera hoc non habent, sed vel sunt entia realia, vel rationis. Si ergo communitas naturæ est per se ipsam ens rationis, & est relatio, & intentio, & nullū est dissidium: si verò est ens reale & modus entis, profectò minimè effici potest ut existat per operationem intellectus: quare non possunt ita explicari antiqui Philosophi; sed confitendum est novos Philosophos novā excudisse opinionem, quod natura creata per se ipsam sit communis reali communitate, quæ nusquam tamen existat. Quod si dicant ante operationem intellectus, etsi natura re ipsa non sit communis, tamen posse dici naturam communem, & per intellectum existere communem, ut Deus dicitur creator ante operationem intelligendi cum esse creatorem. Iam questio est de

A nomine, quæ parùm sanè interest; & hoc statim explicabitur.

Est igitur ad enodandam rem istam, illud primū advertendum, quod res non existens nihil est: dicitur tamen ens in potentia, quia est aliqua potentia per quam effici potest, ut res sit; ipsa tamen res in potentia nihil aliud est quàm effectrix illa potentia; sicut homo in semine nihil est præter semen, homo autè & semen non idè est: Homo ergo in potètia nō homo est, sed semē; & in se ipso nihil est, nisi dum existit: singularia autè sola sunt quæ existūt. Quare extra singularia, nihil est etiam in potentia: sunt enim in potentia creatrice omnia singularia, & præter hæc nihil. Quibus efficitur ut natura communis præter singularia nihil omnino sit. Si enim perconteris, re ipsa homo quid est? Sanè est Petrus & Paulus; & cæteris enumeratis singulis, præter hos nihil est.

B Natura ergo cōmunis duobus modis potest cogitādo separari à singularibus, scilicet ab existentibus & à non existentibus, vel ab utrisq; simul: separata verò à singularibus existentibus, est quidè res existens, ut homo modò est res vera, & existens; & ante cōditum orbē homo nō erat res existēs, quare nihil erat; existere ergo & non existere, esse aliquid & nihil esse, accidunt naturæ communi. Natura ergo quæ quandoq; existit, quādoque non existit, consideratione sola intellectus ab existentibus, & non existentibus separatur, ut & existere dicatur, & non existere aliquandò.

C Cum autem naturam consideramus prout antecedit singularia, cogitandum est loquamurnè de singularibus existentibus, an verò de omnibus: si enim de existentibus sermo sit, potest forsitan intelligi, naturam prout est ens in potentia antecedere singularia in actu existètia, ut Ioānes Capreol. & Paulus Sôcin. crediderunt. Sed hoc ad rem nō est: nam præterquam quod probatum est, naturā communem, ut sic, non esse in potentia ens; sed utrūque accidere naturæ, quod sit in potètia; & in actu: addendū est, potètiā antecedere actū prioritate causæ, quia causa est prior effectu: quod ergo rosa in potètia antecedit rosam in actu, ad hoc refertur, quod causa est prior effectu; rosa autem in causa, est ipsa natura apta producere rosam, quæ antecedit rosam.

16. Res in potentia nihil est, nisi effectrix illius potentia.

17. Homo in potentia non homo est, sed semen. Cum singularia sola sunt quæ existunt, extra illa nihil est etiā in potentia.

18. Vtrumque accidit naturæ cōmuni, ut sic, sc. esse in potentia, & in actu, existere & nō existere, esse aliquid & nihil esse: unde natura consideratione sola intellectus ab utroque separatur.

Rosa in causa est ipsa natura apta producere rosam.

Natura comu-
nis nō sic an-
tecedit singu-
laria existētia,
sc. vt causa rea-
lis.

Remota exi-
stētia, nulla est
in re ipsa diffe-
rentia qua co-
munia a singu-
laribus distin-
guam, sed om-
nia hæc nihil
sunt.

Natura ante
existētia nō
habet aliquid
sibi proprium
& reale, sc. co-
munitate rea-
lem.

Aristotel.
explicatur a se
ipso.

Vniuersalia
sunt priora na-
tura, id est, se-
cundum mo-
dū naturæ in-
telligentis, &
quia non con-
uertitur substi-
stendi conse-
quentia.

rosam productam. Hoc autem pacto na-
tura communis non antecedit singula-
ria existētia, quasi illa sit causa realis
singularium existētia, quod fingi nul-
lo modo potest. Si verò dicatur naturā
communem esse priorem singularibus
etiam non existētib; ecquis non vi-
deat istam prioritatem, & antecedentiā
non esse in re ipsa? Cum enim res non
existēs nihil sit, vt diximus; remota exi-
stētia, nulla est in re ipsa differentia,
qua communia a singularibus discerna-
mus etiam prout sunt in causa, sed om-
nia hæc nihil sunt, & sola operatione in-
tellectus distinguuntur. Cum ergo com-
munia antecedant singularia non secū-
dum existētia, quasi communia sint
in potentia, & singularia in actu (nam
communis per sola singularia sunt in
potentia, & per eadem in actu) efficitur
vt in illa antecedentiā, qua natura an-
tecedit singularia, quæ antecedentiā nul-
la est in re ipsa, nulla sit communitas in
re, quæ in ea sola antecedentiā reperia-
tur. Non ergo natura ex re ipsa est com-
munis in illa antecedentiā singularium,
sed omnino quicquid cogitamus remo-
ta existētia, & singularibus, est verum
quidem propter modum intelligendi,
sed nihil reale significat; cum ante om-
nem existētia omnes res sint nihil;
ergo ante existētia rerum natura nō
habet aliquid sibi proprium & reale, sci-
licet ipsam communitatem, vt isti po-
nunt. Itaque res in potentia aliquid sa-
nè est, sed non est ipsa res quæ dicitur
esse in potentia, verbi gratia, rosa in po-
tentia non est quidem rosa, quæ adhuc
nihil est; est tamen potentia solis feracis
rosarum: sed natura vt communis siue
vt antecedens singularia, omnino nihil
est, nisi sola intellectus meditatio. Est
ergo ipsa communitas ens rationis, &
non est realis prioritas, neque realis
communitas, cum re ipsa non conue-
niat naturæ, sed per operationem intel-
lectus. Quare cum Aristot. ait vniuer-
salia esse priora naturā, proculdubio vt
ipse explicat, intelligit secundum natu-
ram esse priora cogitatione, non autem
in re ipsa esse priora. Et ad hunc sensum
sunt priora non secundum modum natu-
ræ suæ, sed secundum modum naturæ
intelligentis; quia intelligimus prius co-
munia, & quia non conuertitur substi-
stendi consequentia.

A Ex quibus colligitur, quod naturæ
nudè acceptæ nihil conuenit, nisi quod
vel in singularibus inueniatur, vel per
intellectum illi tribuatur. Cum enim na-
tura re ipsa non sit communis, neque se-
parata a singularibus; neque verò ante-
cedat re ipsa singularia: quicquid habet
reale, habet in singularibus; quicquid
verò in singularibus non habet, per in-
tellectum habet attributum sibi. Quare
naturæ nudè acceptæ, quædam conue-
niunt re ipsa per se, scilicet ea quæ per
se sunt in omnibus singularibus; quædā
per accidens, quæ non sunt in omnibus;
quædam etiam per intellectum quæ non
sunt in singularibus, vt communitas,
prioritas. Ex quibus facile est intellectu
consequi, quantoperè illi decipiantur,
qui in omni natura comuni, gradus en-
tis (vt aiunt) arbitrantur distingui inter
se ratione formali ex natura rei. De qua
re postea disputabimus.

B Colligimus etiam nihil reale dici de
nuda natura, quod de singularibus ne-
getur, ita vt nihil sit proprium naturæ
communis, nisi per negationem; quod
doctè obseruauit S. Thom. de potent. q.
1. art. 9. ad 16. argumentum, vbi docet
quod naturæ vniuersales dicuntur per-
petuæ & sēper esse, duobus modis; nam
si vniuersalia abstrahantur a singula-
ribus etiam non existētib; sunt perpe-
tuæ, & sēper sunt per negationē, quia
non sunt determinata certo tempore:
in singularibus verò existētib; sunt
perpetuæ, quia in nullo singulari non
sunt; quia nullum est singulare in quo
non sint: & ita vniuersalium perpetuitas
semper declaranda est per negationem.
Eodem sensu vniuersalia sunt obiecta
potentiarum, quia nihil potentia occur-
rit in quo non sit natura communis. Ea-
dem quoque interpretatione, natura re
ipsa est communis negatiuè, quia non
est determinatè, aut designatè hæc, vel
illa. Nam ex hoc quod natura est in plu-
ribus per identitatem, vt explicabimus,
contingit vt quædam negentur de na-
tura, quæ de singulis non negantur: ver-
bi gratia, natura est perpetua, quia non
definitur tempore; cum tamen singula
quæ naturam habent, tempore definiā-
tur; sed dum singula coarctantur diuerso
tempore, natura quæ comprehendit om-
nia, nullo tempore coarctatur. Ita etiā
dum singula sunt per materiā designata,
natura

19.
1. confect.
Naturæ nudè
acceptæ nihil
conuenit, nisi
quod vel in sin-
gularibus in-
ueniatur, vel
per intellectū
illi tribuatur.

Infertur im-
probatio distri-
guentium in
omni natura
communi gra-
dus entis inter
se ratione for-
mali ex natu-
ræ rei.

20.
2. confect.
Nihil est pro-
prium naturæ
communis, nisi
per negationē
S. Thom.
Sic declaratur
perpetuitas v-
niuersalium, si
ue abstrahantur
a singularibus
non existētib;
siue ab exi-
stētib;.

Item quod vni-
uersalia sint ob-
iecta potentia-
rum.
Item quod na-
tura sit re ipsa
communis, scil.
negatiuè.

Ratio confect.

1. exemplum
perpetuitatis,

2. exemplum
communitatis

natura

seu indifferen-
tia.

Hæc non est
negatio realis.
Ratio.

21.

4. Fund.
Cum consti-
tuimus nudam
naturam remo-
tis singularibus
iam ponimus
operationem in-
tellectus.

Confectariū:
De natura præ-
dicatur 1. rea-
lia per se, aut
per accidens.

2. Quædam per
intellectum at-
tribuitur.

3. Quædam etiã
realia per in-
tellectum cõ-
ueniunt.

Exempla.
De primo.
Ob. de singula-
ritate, soluitur.

De secundo.

De tertio.
Existit homo
in pluribus, &
re ipsa, & per
operationem in-
tellectus.

Ostenditur.

Item est re ipsa
in pluribus, si
significetur in-
dentitas.

natura ipsa per nullam materiam designata est; quia neque est hæc, neque illa; quam communitatem vocant indifferentiã: sed neque ea indifferentia est negatio realis, cum in singularibus non inueniatur, ut dicemus.

At verò maxime aduertendus est animus, quòd cum constituimus nudam naturam, iam ponimus operationem intellectus. Cum enim natura non antecedat singularia prioritate reali, sed rationis, ut diximus; hoc ipsum quòd dicitur nuda remotis singularibus, per intellectum habet: natura autem cuiuspiã nudè accepta, quædam accidunt, quædam per se conueniunt, ut diximus; attributa rationis, & quæ non per se sunt in singularibus, conueniunt naturæ per accidens; quæ verò in singularibus omnibus per se sunt, per se conueniunt naturæ. Et ratio est, quoniam natura est res ipsa singularis, ita tamen cognita, ut singularitate depurgetur; non possunt ergo conuenire per se naturæ quæ est in omnibus singularibus, nisi ea quæ per se omnibus conueniunt. Quare non mirum est, quòd de natura prædicentur realia quædam per se, quædam per accidens; quædam per intellectum attribuantur; quædam etiam realia, per intellectus tamen operationem conueniant. Homo enim est per se risibilis, quia omnis homo risibilis est; & ita natura quæ est in omnibus, hæc quoque habet per se, quæ in omnibus inueniuntur. Singularitas autem quæ est in omnibus, non est res aliqua, ut postea docebimus. Ridet autem homo per accidens, quia quidam homo ridet, & non omnis homo per se ridet. Est autem homo species per solam operationem intellectus. Existit autem homo in pluribus, & re ipsa, & per operationem intellectus: hæc enim discernenda sunt, nam quòd existat, habet re ipsa à singularibus existentibus; quòd autem in pluribus existat, habet per intellectum considerantem vnum in pluribus; quòd non est vnum reali vnitatè, neque est in singularibus quasi distinctum, cū sit ipsa singula; sed per intellectum consideratur ut vnum in pluribus. Quare ambiguitas propositionum facit errare etiam sapientes: nam homo re ipsa est in pluribus, si his verbis significetur indentitas naturæ cum singularibus, sicut in pluribus existit, ut modò dicebamus;

A non tamen re ipsa est in pluribus, ut vnum in multis, quòd est impossibile, sed per intellectum homo consideratus ut vnum, & ut distinctum, est in pluribus. Vnitatem autem in se, & distinctionem à singularibus, ut possit esse in illis, per intellectum habet.

Denique obseruandum est, quòd sicut diximus diuina attributa à nobis intelligi distinctis conceptibus, cum sint omnia res vna. Ita in abstractione intelligibili euenit. Et quidem de singularibus Philosophi dissentiunt, cognoscantur per eundem conceptum speciei.

B Sed de speciebus, & generibus non dubitamus alio conceptu hominem cognosci, alio animal. Est ergo homo, & animal res vna, sed cognita duobus conceptibus. Est tamen discrimen, quia in conceptu vnius attributi distincto, non continetur aliud, ut lib. 1. docuimus. quare ad vnum attributum potest pertinere aliquid reale, quòd non inueniatur in alio; verbi gratia, intellectus diuinus non eligit, voluntas verò eligit. At verò in singularibus conceptu distincto continentur vniuersalia; quare neque ipso modo intelligendi potest cogitari aliquid reale in natura vniuersali, quòd in singularibus non inueniatur. Vnde sumitur validissimum argumentum, quoniam cum natura communis coniuncta sit cum singularibus, aliàs extra singularia erit separata, ut Plato ponebat; id quòd in natura communi inuenitur, re ipsa oportet ut sit in singulari aliquo saltem per accidens: sed nulla communitas est in singulari, ita vniuersale sit commune etiam per accidens. Constat ergo naturam non esse communem re ipsa, sed per solam operationem intellectus.

C aliquid reale in natura vniuersali, quòd in singularibus non inueniatur. Vnde sumitur validissimum argumentum, quoniam cum natura communis coniuncta sit cum singularibus, aliàs extra singularia erit separata, ut Plato ponebat; id quòd in natura communi inuenitur, re ipsa oportet ut sit in singulari aliquo saltem per accidens: sed nulla communitas est in singulari, ita vniuersale sit commune etiam per accidens. Constat ergo naturam non esse communem re ipsa, sed per solam operationem intellectus.

D Confirmatio.

Hæc est autem sententia absq; dubio Aristot. 1. lib. de anima, tex. 8. Vniuersale (inquit) & quicquid aliud communitè prædicatur, aut nihil est, aut posterius est. Et Auerr. comment. 8. idem sentit, scilicet intellectum facere in rebus vniuersalitatè. Legendus prætereà 12. Metaphysic. comment. 4. 14. & 28. Quòd verò natura fiat vniuersalis per intellectum quoad existentiam vniuersalitatè, iam improbatum est, & sanè est

Non tamen re ipsa est in pluribus, ut vnum in multis, quòd est impossibile, sed per intellectum homo consideratus ut vnum, & ut distinctum, est in pluribus. Vnitatem autem in se, & distinctionem à singularibus, ut possit esse in illis, per intellectum habet.

22. 5. Fundam. De singularibus vniuersalium cognoscantur per eundem conceptum speciei.

De speciebus, & generibus certum cognosci distinctis conceptibus. In conceptu vnius attributi distincto non continetur aliud.

In singularibus conceptu distincto continentur vniuersalia; quare neque ipso modo intelligendi potest cogitari aliquid reale in his, quòd non inueniatur in illis.

Singulare non est commune etiam per accidens.

23. Aristot.

Auerr.

Interpretatio improbatum est de existentia vniuersalitatè per intellectum.

Vera interpretatio de vniuersalitate naturæ.
 S. Thom.
 Albericus
 Auicena
 Alb. Mag.
 Alex. Alen.
 Durand.
 Egidius
 S. Damasc.
 Pro p. affirm.
 Ratio.
 Auctores apud Scotum, & Heruatum.
 Occamus
 eam tenet in via Nominalium.
 Alij in via Realium.
 Durand.
 2.
 Pro sensu quæstionis aduert.

est futilis interpretatio. Nam de ipsa A
 existētia vniuersalitatē, quod sit quod-
 dam cognosci, nulla Philosophis fuit
 cura, planè vt de re nihili. Sed de vni-
 uersalitate naturæ cum Platone, & alijs,
 fuit ingens concertatio. Interpretantur
 autem eum locum Aristotelis S. Tho-
 mas, Albericus, & alij, interpretatione
 eadem. Et idem opinatur Auicena 5.
 Metaph. cap. 1. cum quibus consentiunt
 Albert. Magnus in Prædicam. Alexand.
 Alens. 7. Metaphysic. tex. 46. Durand.
 in 1. d. 3. q. 5. Egidius q. 2. prologi, &
 in sentent. d. 19. p. 2. & alij præter Tho-
 mistas plurimi. Estq; omnium antiquo-
 rum Philosophorum consensus. Et ea
 ipsa est S. Ioannis Damasc. lib. 1. fidei
 Orthodoxæ, cap. 5. & 9.

PARS SECVNDA.

Rerum natura non sunt ex se
 singulares.

Q Vamuis ex dictis videatur perspi-
 cuum esse quod natura ex se, siue
 secundum se non sit singularis: habet
 tamen pars affirmans suos auctores, &
 non nihil facit difficultatis; cum enim
 natura creata nihil sit aliud quam ipsa
 singularia, videtur sanè quod per se sit
 singularis. Et ita sibi persuasisse aliquos
 referunt Ioann. Scot. 2. sententiarum,
 d. 3. q. 1. Ac Heruatus, quodlib. 3. q. 9.
 Et quidem Guilhelm. Ocham. instaura-
 tor Nominalium, in 1. d. 2. q. 4. & 1. p.
 suæ logicæ, cap. 14. & 15. & alij sola no-
 mina vniuersalia esse confitentur, non
 res; multa enim tribuunt nominibus,
 negant rebus. Hi verò quos Scotus,
 Heruatusque commemorant, res ipsas
 vniuersales esse aiunt, & singulares: sed
 eò quod sint re ipsa singulares, & dun-
 taxat per intellectum vniuersales, affir-
 mant esse ex se singulares. In quam sen-
 tentiam videtur ire Durandus in 2. d. 3.
 q. 2.

Aduertendum tamen est, nostro mo-
 do intelligendi naturam: ita abstrahi à
 singularibus, vt non solum cogitatione
 illà remoueamus hoc & illud singulare,
 sed ipsum singulare communi conceptu
 cognitum remouemus à natura vniuer-
 sali: nomen enim, natura, est quid vni-
 uocum, & simplex; natura autem, & sin-
 gulare iam sunt duo. Quod si vno con-

ceptu hæc duo simul concipiuntur, non
 erit natura, sed singulare vagum, vt qui-
 dam homo: singulare autem vagum nõ
 est nomen vniuocum, quia non signifi-
 cat vnũ; sed significat plura quæ nõ con-
 ueniunt in vna ratione, sed in sola qua-
 dam analogia proportionis, vt lib. 5.
 explicabimus. Cum ergo quærimus, an
 natura creata ex se sit singularis duplex
 est sensus; scilicet an sit hoc, & illud sin-
 gulare; an verò sit singularis absolute
 analogo quodam conceptu. Subiectum
 autem quæstionis non est singulare va-
 gum; sed est ipsa natura abstracta à sin-
 gulari etiam vago. Item cum quærimus
 de natura creata, non facimus quæstio-
 nem de natura à Deo iam cõdita, & exi-
 stente; illa enim per se est singularis; ni-
 hil enim existit per se, nisi sit singulare.
 Sed quærimus de natura quæpiam, quæ
 non sit diuina, quæ idèò vocamus crea-
 tam; hoc est, quæ possit creari: vel, si
 mauis, dic naturam finitam.

Ad hæc, tollenda iam est loquedi am-
 biguitas; aliud enim est quod natura sit
 ex se singularis; aliud verò quod sit per
 se, hoc est, non per aliud singularis. Cũ
 ergo isti Doctores aiunt naturam esse ex
 se singularem, attendendum est quid re-
 ferat pronomen, se; refert enim ipsam
 naturam. Quare sensus planissimus est,
 quod natura quatenus natura est, sit sin-
 gularis; hoc autem euidenter est falsum;
 siue intelligas singulare designatum, siue
 vagum. Falsum enim est quod homo
 sit quatenus homo, sit Petrus. Nam si-
 cut absurdũ est dicere quod animal qua-
 tenus animal sit homo; ita est per æquè
 absurdum opinari, quod homo quate-
 nus homo sit Petrus; aliàs omnis homo
 esset Petrus. Falsum item est, quod ho-
 mo quatenus homo sit quoddam sin-
 gulare vagum; sed quidam homo; quia
 homo est quid simplex abstractum ab
 omni singulari, & vniuocum; singulare
 autem vagum est quid compositum ex
 natura, & singularitate, & est analogum.
 Deinde si homo quatenus homo esset
 singulare vagum, aut designatum, non
 esset species; nam etsi homo sit species
 per operationem intellectus, ea tamen
 operatio intellectus vera est. Verum er-
 go est quod homo est quid vniuersale,
 quia scilicet homo propria notione cog-
 nitus, vniuersale quid est, & commune:
 quod si homo quatenus homo esset quid
 singulare

Singulare in-
 telligitur hoc
 & illud. Vel
 singulare abso-
 lute, analogo
 conceptu.
 Natura intel-
 ligitur abstra-
 cta à singulari
 etiam vago:
 Item creabilis,
 seu finita.

3.
 Duplex sensus
 ly ex se.

De 1. sensu
 1. conclusio.
 Natura ex se,
 id est, quatenus
 natura est, seu
 per se 1. aut 2.
 modo dicendi,
 non est singu-
 laris.

Probatur 1.
 de singulari de-
 signato.

Probatur 2.
 de singulari va-
 go.

Singulare va-
 gum est quid
 compositum ex
 natura, & sin-
 gularitate, &
 est analogum.

Probatur 3.
 de vtroque.

mobes ni 12
-v-
-v-
-v-

Ex his occur-
ritur obieccio-
ni.

Declaratio cō-
clusionis.

De 2. sensu
2. conclusio.

Natura non
est singularis
ex se, id est, per
se ipsam, seu
nullo addito,
sed per aliud,
saltem nostro
modo intelli-
gendi.

Probatur ex
1. concl.

Quod est per
se, hoc est, non
per aliud, est
quoque tale 1.
modo per se di-
cendi, seu per
essentiam.

4.
1. Coroll. cōtra
quosdam.

1. Coroll. cōtra
quosdam.

1. Coroll. cōtra
quosdam.

1. Coroll. cōtra
quosdam.

1. Coroll. cōtra
quosdam.

1. Coroll. cōtra
quosdam.

1. Coroll. cōtra
quosdam.

1. Coroll. cōtra
quosdam.

1. Coroll. cōtra
quosdam.

1. Coroll. cōtra
quosdam.

singulare, in proprio conceptu hominis
esset singularitas; quare neque per ope-
rationem intellectus esset vniuersalis.
Quod si hæ rationes non obstarent, be-
nè quidem fieri posset vt esset natura
per se singularis, per accidens verò vni-
uersalis; sicut est per se incorruptibilis;
per accidens verò corrumpitur. Quibus
efficitur vt natura non sit per se singula-
ris primo, aut secundo modo dicendi
per se. Quæ enim conueniunt naturæ
ex se, vel nudè acceptæ; primo, & secun-
do modo dicendi per se, vel essentialia
sunt, vel propria, quorum alterum est
de definitione alterius. Et hic est sensus
proprius quæstionis, cum percontamur
sine natura ex se communis, aut singu-
laris. Respondemus autem cum vniuer-
sis Philosophis, naturam ex se non esse
singularem; hoc est, naturam quatenus
natura est, singularem non esse, quod sa-
tis apertè demonstratum est. Alter sen-
sus quæstionis est, an natura sit ex se sin-
gularis, hoc est, nullo addito: quo etiam
pacto potest quæri an sit singularis per
se, hoc est, non per aliud. Et hæc quæstio-
nis agitatio accommodatio est futura
disputationi. Illud verò ex dictis liquet,
naturam esse quidem singularem per a-
liud, non per se; si modam intelligendi
expendamus: quia cum probatum sit
naturam ex se non esse singularem, sit vt
singulare sit quid additum naturæ, saltem
nostro modo intelligendi; in quo sensu
natura absque dubio per aliud est singu-
laris. Nam vt supra differebamus, quod
est per se, hoc est non per aliud, tale; est
quoque tale primo modo per se dicen-
di: quia est tale per se ipsam, siue per es-
sentiam; vt homo per se ipsum est ratio-
nalis; per aliud verò, scilicet per quod-
dam accidens est risibilis. Quod ergo
non per aliud est tale, est quidem tale
primo modo dicendi per se: natura er-
go quia non est per se essentialiter sin-
gularis, oportet vt sit singularis per a-
liud, scilicet per aliquid reale aliquali-
ter distinctum à natura, quod in sequen-
tibus capitulis tractandum est.
Duo igitur ex dictis corollaria sumu-
tur. Primum errare eos, qui credant,
quod si natura creata non esset commu-
nis, sed esset per se singularis, nulla es-
set quæstio de principio indiuiduatio-
nis, quo natura efficiatur singularis. Hi
enim credunt, naturam re ipsa esse cō-

A munem vt antecedit singularia; effici ve-
rò re ipsa singularem per aliquid adue-
niens, scilicet per formam singularem.
Sed illud iam improbauimus, & hoc e-
tiam refellemus. Præterea dicimus, quod
etsi natura non esset quid commune, sed
per se, hoc est, ex propria ratione singu-
laris esset, adhuc tamen quæri opus es-
set, an esset singularis per aliud. Quod
facile monstratur, si animo fingamur
naturam humanam significare ipsam na-
turam singularem quæ est in Petro, quæ
per se, hoc est, ex propria ratione est sin-
gularis; adhuc sanè quæstio manet, an
hæc natura sit hæc per se ipsam, an per
aliquod principium singularitatis, scili-
cet per partem sui, aut per quid aliud,
scilicet per formam singularitatis, vt
postea docebimus.

B Alterum verò consequens est falli e-
tiam eos, qui vt inquirent principium
indiuiduationis, credunt necesse esse vt
natura re ipsa sit antea cōmunis. Nam
nos quidem negamus naturam esse re
ipsa communem, & illam communita-
tem antecedere; principium tamen sin-
gularis, siue indiuidui inuestigamus: non
quod per istud principium natura quæ
est communis efficiatur indiuidua; sed
quia in natura indiuidua quæ est cōposi-
ta, altera pars est principium indiuidua-
tionis, vt postea planissimè explicabi-
mus. Qui verò existimant principium
indiuiduationis esse formam adueni-
entem naturæ, non immeritò ponunt na-
turam re ipsa communem, cui forma
adueniat singularis; sed tamen ipsam
naturam iam productam coguntur po-
nere communem, vt postea ostendemus;
quod longè abest à vero. Istius igitur
disputationis hæc est summa. Natura
quæ prius creata, siue finita, non est ex
se, siue per se singularis; quia natura vt
sic concipitur cōmuni conceptu, in quo
non clauduntur indiuiduæ differentiæ,
siquidem sine illis natura intelligitur.
Quid verò addat indiuiduum naturæ vt
sit, postea tractandum erit.

C Confirmatio.
D Probatur hæc sententia auctoritate
Philosophi, 1. Metaph. cap. 6. & lib.
4. cap. 5. quibus in locis reprehendit
Heraclitum, & Cratylam quod dicerent
in rebus nihil esse præter singularia:
quod

Ostenditur.

2. Coroll.

contra alios.
Vt inquiretur
principiū indi-
uiduationis, nō
est necesse vt
natura re ipsa
sit antea com-
munis.

Explicatur.

Summa huius
partis.

Summa huius
partis.

Summa huius
partis.

Summa huius
partis.

Summa huius
partis.

Summa huius
partis.

Summa huius
partis.

Summa huius
partis.

Summa huius
partis.

Summa huius
partis.

Summa huius
partis.

Summa huius
partis.

quod si rerum essentia sunt per se singulares, nihil est in rebus præter singularia. Sunt ergo in rebus, scilicet nostro modo intelligendi, ipsæ naturæ communes quæ non sunt per se singulares. Et lib. 1. Perihiermin. cap. 5. ait rerum essentias alias esse singulares, alias universales; ergo utrumque accidit essentia nostro intelligendi modo. Et aliàs 7. Metaphysic. tex. 53. affirmat singularia non definiri; essentia autem rerum definiuntur; ergo illæ nõ sunt per se singulares. Qua in sententia facillè pleriq; Theologi cum Philosophis concordant.

Tertius.

Quartus.

PARS TERTIA.

Quæ sit unitas natura communis, & singularis.

Hac parte cap. 3. de unitatibus non absq; operæ pretio disputabimus; nam cum vnũ sequatur ens, diuersas entis differentias, varia quoque unitas comitatur. Ens autem amplissimum consequitur vnum, quod transcendens dicimus, & significat negationem diuisionis, quod lib. 1. tractauimus.

Ioann. Scotus, qui distinctionis formalis nomen inuenisse creditur, excogitauit etiam unitatẽ formalem, quæ scilicet distinguantur ea, quæ sunt formaliter distincta. De qua re differit in 2. d. 3. q. 1. & lib. 7. Metaph. q. 10. eamq; unitatem distinguit etiam à numerica. Quæ sententia placuit etiã Thomæ Caiet. de ente, & essentia, cap. 4. q. 6. & Paulo Soncinati 7. Metaph. q. 40. & Ianello lib. 8. Metaph. q. 13.

Et quoniã non est de nominibus controuersia tanti æstimanda, & usurpantibus distinctionẽ formale, unitas quoque formalis occurrit, certè neganda non est; videlicet vt ens commune dicamus vnum unitate transcendente; at naturas rerum in generibus suis dicamus vnas unitate formali, & indiuidua vna unitate numerica. Quæ unitates, ratione aliqua, siue definitione inter se differunt, vt erit statim explicandum.

Considerandum est autem quod cum passiones entis non sint res additæ enti, sed aliquid addant rationis inuentum, scilicet negationem, aut relationem rationis, vt lib. 3. docuimus; ipsa rationis meditatione diuiditur passio aliqua entis absque vlla rei diuisione; vt res eadẽ

A omninò est bonum honestũ, & delectabile, quæ est diuisio boni. Et ita bonum illud secundum causam bonitatis quæ est ens, est bonum vnum; sed secundum comparisonem cum voluntate, est bonum duplex. Non dissimiliter id quod est re ipsa vnum, secundum causam unitatis, est vnum vna unitate; sed secundum quod ab intellectu res eadem comparatur cum diuersis, sunt in re vna unitates plures. Et ita intellectus comparans rem vnã cum alia à qua distinguitur secundum communem conceptum entis, attribuit illi unitatem entis, quæ sunt vnum, & vnum ens: at verò secundum conceptum generis, aut speciei attribuit unitatem formalem rei eidem, quia sunt vnã, & vna natura, distinctæ scilicet formaliter: & comparans secundum formas indiuiduas, attribuit unitatem numericam, quia sunt vnum, & vnũ indiuiduum distincta numero. Sicut ergo bonũ formaliter diuiditur in honestum, delectabile, & vtile, cum accidat secundum causam boni, esse bonum vnum, scilicet ens, vnum, bonum; ita etiam diuidimus unitatẽ realem formaliter, quasi genus in species, in unitatem transcendentem, formalem, & numericam: cum tamen vna res simplex possit esse vna ijs tribus unitatibus. Diuiditur ergo unitas realis formaliter, quasi genus in species, in transcendentem, formalem, & numericam.

B Quod si loquendum sit de unitate secundum causam unitatis, longè aliter philosophandũ erit. Primũ igitur unitatem transcendentem, & formale certum est non distingui re ipsa, quia illa continet istam sua communitate, sicut ens continet formas oppositas rerum; vt enim ens rebus non additur, ita neq; illa unitas, quæ est ens indiuisum; unitas enim formalis consequitur formam, quæ res formaliter discernuntur. Sunt ergo unitates transcendentes, quæ non sunt formales, vt unitas materiæ, aut etiam primorum generum quæ per se primò non per formam, aut differentiam distinguuntur; nulla verò unitas formalis est, quæ non sit transcendens; hoc autem intelligitur secundum causam unitatis; hoc est, nulla est res vna unitate formali, quæ eademmet entitate quæ est formaliter vna, non sit etiam vna unitate transcendente.

C Quod si loquendum sit de unitate secundum causam unitatis, longè aliter philosophandũ erit. Primũ igitur unitatem transcendentem, & formale certum est non distingui re ipsa, quia illa continet istam sua communitate, sicut ens continet formas oppositas rerum; vt enim ens rebus non additur, ita neq; illa unitas, quæ est ens indiuisum; unitas enim formalis consequitur formam, quæ res formaliter discernuntur. Sunt ergo unitates transcendentes, quæ non sunt formales, vt unitas materiæ, aut etiam primorum generum quæ per se primò non per formam, aut differentiam distinguuntur; nulla verò unitas formalis est, quæ non sit transcendens; hoc autem intelligitur secundum causam unitatis; hoc est, nulla est res vna unitate formali, quæ eademmet entitate quæ est formaliter vna, non sit etiam vna unitate transcendente.

D Quod si loquendum sit de unitate secundum causam unitatis, longè aliter philosophandũ erit. Primũ igitur unitatem transcendentem, & formale certum est non distingui re ipsa, quia illa continet istam sua communitate, sicut ens continet formas oppositas rerum; vt enim ens rebus non additur, ita neq; illa unitas, quæ est ens indiuisum; unitas enim formalis consequitur formam, quæ res formaliter discernuntur. Sunt ergo unitates transcendentes, quæ non sunt formales, vt unitas materiæ, aut etiam primorum generum quæ per se primò non per formam, aut differentiam distinguuntur; nulla verò unitas formalis est, quæ non sit transcendens; hoc autem intelligitur secundum causam unitatis; hoc est, nulla est res vna unitate formali, quæ eademmet entitate quæ est formaliter vna, non sit etiam vna unitate transcendente.

Sic in eadem re bona per vnã unitatem, consideratur bonum honestũ, utile, & delectabile.

Item in eadẽ re vna per vnã unitatem, consideratur unitas transcendens.

Consideratur 2. unitas formalis.

Consideratur 3. unitas numerica.

Colligitur diuisio boni formaliter.

Item diuisio unitatis realis formaliter, quasi generis in dictas species.

Ostenditur 2. de unitate secundum causam unitatis.

Hoc sensu unitas transcendens à formali non distinguitur re ipsa.

Ratio.

Nõ quicquid est vnum unitate transcendente est vnũ unitate formali, vt materia 1. & genera summa.

Econtra maxime.

At verò

2. De unitate transcendente lib. 1. c. 42. p. 1.

1. Punctum: De unitate formali, an sit distincta à numerica.

Affirmant Scot. Caiet. Soncin. Iauell.

3. Dicta sententia approbatio, quoad aliquam distinctionem.

4. Ostenditur 1. de unitate formaliter. Potest diuisio entis per rationem absque vlla rei diuisione.

6. Diverſa ratio de unitate formali comparata eſt individua. Oſtenditur.

At verò ſi unitatem formalem cum individua comparemus, nõ eodem modo ſe habent; quia eſſenti nihil addatur, differentia tamen individua additur ſpecificæ naturæ, cuius eſt unitas formalis; cum igitur unitates quæ ſunt negationes, diſtinguantur penes res illas quibus adveniunt, unitas individua ab unitate formali diſcernitur, quamvis unitas formalis à transcendente nõ diſtinguatur. Quapropter hoc verborum ſenſu, cum quærimus de diſtinctione iſtarum unitatum, de rebus iſtis inquiremus quibus unitates iſtas attribuimus; ſcilicet quæſtio illa eſt utrum individuum cuius eſt unitas numerica addat aliquid reale naturæ ſpecificæ: in illo quippe addito ſi quod eſt, fundatur unitas numerica. Et hoc certè exiſtimavit Ioannes Scotus dicens unitatem numericam diſtingui re ipſa à formali unitate; quia credidit naturam individua addere aliquid reale naturæ communi, ſcilicet aliquid ab ipſa natura re ipſa diſtinctum. Eodem modo, qui naturam ſpecificam à generica diſtinguunt re ipſa per differentiam additam, unitatem formalem ſpecificam diſtinguunt re ipſa ab unitate formali generica. Sed hoc tractabimus alio loco, ubi conſtituendum eſt eam diſtinctionem inveniiri in aliquibus compositis materialibus penes gradus entis re ipſa diſtinctos; in quibus etiam unitates formales ſingulis proprias diſtingui re ipſa neceſſe eſt.

Declaratur amplius.

Scot. dixit has unitates diſtingui re ipſa.

7. Statuitur 1. non diſtingui re ipſa.

Statuitur 2. diſtingui ſpeculatione, qua non diſtinguitur unitas formalis à transcendente.

In ſpeculatione naturæ ſpecificæ includitur ipſum ens.

At verò quòd differentia individua addita naturæ communi non ſit res aliqua ab illa diſtincta, in ſequentibus diſputandum; ergo neque unitas numerica ab unitate formali naturæ communi, re ipſa diſtincta eſſe iudicanda eſt. Sed tamen operatione ſpeculandi diſtinguimus unitatem individua à formali ſecundum cauſam unitatis, non quidem re ipſa, ut Scotus, ſed ſpeculatione, qua non diſtinguimus unitatem formalem à transcendente. Nam ſecundum cauſam unitatis fundamentum unitatis numericæ, ſive individua, eſt differentia ſpeculatione noſtrâ addita naturæ; fundamentum autem unitatis formalis eſt ipſa natura, quæ non additur enti, quòd eſt fundamentum unitatis transcendente: ſed in ſpeculatione naturæ includitur ipſum ens; ergo noſtro intelligendi modo ſecundum cauſam unitatis unitas

A transcendens nõ diſtinguitur à formali: unitas autem formalis ab individua diſcernitur.

Alia tamen adhuc eſt quæſtio, de unitate ipſa formali hoc loco tractanda, utrum ita ſit propria naturæ communis, ut non inveniatur in individuo? Et eorum qui naturæ communi unitatem formalem attribuunt, quæ ipſius naturæ, & non individuum ſit propria; quidam exiſtimant eſſe unitatem iſtam in individuo unam, ſcilicet unius naturæ communis; quæ in ipſis individuis manet communis, ut Ioan. Scot. credidit. Alij verò iſtam unitatem eſſe unam cum ſcoto ſentiunt, ſed negant inveniiri eam in individuo; quia naturam re ipſa communem in individuo negant; ſed ante individua communem eſſe communiſcuntur: iuxta prædictas opiniones de communitate naturæ.

Nos verò contra qui negamus naturam eſſe re ipſa communem ſive in individuo, ſive ante individua; negamus re ipſa eſſe unam unitatem formalem naturæ communis, ſed aimus eam unitatem multiplicari ſimul cum natura, ut ſicut natura quæpiã non eſt re ipſa una in ſua comunitate, ſed ſunt naturæ plures individua; ita non ſit unitas formalis una, ſed unitates formales plures in ſingulis individuis: nam ſicut homo diſtinguitur unitate formali à leone, ita ſinguli homines ſingulis unitatibus formalibus diſtinguuntur à leone; eſt enim unitas formalis realis negatio, quæ in individuo exiſtentibus inveniitur.

Ubi eſt perſpicaciùs attendendum, quòd unitas formalis non diſtinguitur re ipſa ab individuo, cum differentia individua nihil addat diſtinctum re ipſa à natura ſpecifica. Quamobrem ipſa unitas formalis quæ concipitur communi notionem, in individuo non eſt unitas diſtincta ab unitate numerica ſecundum cauſam unitatis, cum ſit res eadem cauſa utriuſque unitatis. Sed in genere unitatis diſtinguuntur quaſi ſpecies unitatis, ut diximus; quia alia eſt unitas numerica, alia formalis, ſcilicet definitione diſtincta. Ex quibus iam dictis colligimus quòd in individuo composito in quo ſunt plures gradus eſſentiales re ipſa diſtincti, ſicut ſunt plures unitates formales, ſunt etiam plures unitates numericæ reſpondentes illis gradibus, ubi gratia

8.

2. Punctum. De unitate formali, an inveniatur in individuo.

1. ſent. conſona 1. explicationi, de qua p. 1. n. 3.

2. Sentent. Fof. 5. Met. c. 28 q. 2. ſect. 2. 3 & 4 conſona 2. explicationi, de qua p. 1. n. 4.

9. & vera ſent. unitatem formalem multiplicari ſimul cum natura in ſingulis individuis.

Oſtenditur.

Hæc unitas eſt realis negatio.

10.

Eadem res eſt cauſa unitatis formalis, & numericæ in individuo.

Conſect.

In Petro, in quo ſunt plures gradus eſſentiales re ipſa diſtincti, ſicut ſunt plures unitates formales eorundem graduum diſtinctæ re ipſa, ita ſunt plures unitates numericæ.

Declaratur.

bi gratia, in Petro quatenus est viuens, est quædam vnitas formalis propria illius naturæ, & est etiam vnitas numerica, quatenus ille gradus essentialis est in illo homine indiuiduus, & distinctus re ipsa ab alio gradu in eodem Petro, scilicet à gradu sensitiuo; & est in illo quædam vnitas formalis sensitiuæ, & vnitas numerica eiusdem gradus: & est in Petro quædam vnitas formalis secundum esse rationale, & eiusdem gradus vnitas numerica. Sunt ergo in Petro plures vnitates formales, & plures numerice penes gradus re ipsa distinctos. Et hæc vnitates in eadem specie vnitatis distinguuntur re ipsa, verbi gratia, plures vnitates formales, sunt res plures, & plures vnitates numerice sunt res plures: sed vnitas numerica comparata cum vnitate formali eiusdem gradus est res vna; quia commune nunquam distinguitur ab indiuiduo nisi sola ratione. Et ita quilibet gradus communis à gradu indiuiduo sola ratione distinguitur; & secundum causam vnitatis vnitas formalis ab indiuidua distinguitur sola ratione.

Vnitas numerica comparata cum formali eiusdem gradus est res vna.

11. Vnitas formalis in indiuiduis est multiplicata.

12. Obiectio.

Respond.

13. Punctum de duabus vnitatibus rationis. De vnitate præcisionis. Quænam sit?

At verò ipsa vnitas formalis est vna vnitate indiuidua in Petro, & in Paulo est alia: neque enim est vnitas formalis in sua communitate quasi subsistens, sed multiplicatur ipsa vnitas formalis in indiuiduis.

Verum est quòd quia causa adæquata vnitatis formalis est natura secundum se, non hæc, aut illa natura, repugnat solitus intelligendi modus, vt dicamus in Petro, & Paulo multiplicari vnitates formales: quia videtur esse sensus quòd alia sit causa adæquata vnitatis formalis in Petro, & alia in Paulo; scilicet alia natura communis in Petro, & alia in Paulo, quod est falsum. Sed verissima est explicatio, dicere secundum causam vnitatis non esse vnã vnitatem istam quæ formalis dicitur in Petro, & Paulo; sed esse duas vnitates, sicut & res duas numero distinctas.

Duæ adhuc sunt vnitates non reales, sed rationis, quas explicare per commodum erit; scilicet vnitas præcisionis, & vnitas vniuersalis: vnitas præcisionis est quæ sequitur naturam cognitam, vt sine indiuiduis cognoscitur; cognoscimus enim non plura, sed vnum: & cum natura communis non sit vna vnitate reali;

A consequens est vt sit vna vnitate rationis; quæ iure optimo dicitur vnitas præcisionis, quia est vnitas consequens naturam præcisam ex proprio modo cognoscendi quò vnum cognoscimus, scilicet præcisione vnum; & ita haud dubie est vnitas rationis. Quamobrem scite diximus naturam nudam absque vllò addito habere iam aliquid à rationis meditatione, quia ipsa natura intelligitur vt vnum, nõ additis indiuiduis, cum re ipsa nihil sit nisi indiuidua. Natura ergo nuda idem est quòd præcisa, & natura secundum se, hoc iam habet ab intellectu, quòd intelligitur sine indiuiduis: & hoc modo cognita, secundum se dicitur secundum eam quæ cognoscuntur indiuiduis remotis, scilicet per intellectum. Hæc ergo vnitas conuenit rebus per abstractionem intellectus, vt Philosophi loquuntur, scilicet per intellectum separantem naturam à singularibus.

B Quod autem quidam obijciunt abstractionem non afferre vnitatem, quia abstractio nihil afferat, sed potius auferat. Ineptum est; abstractio quippe intellectus auferat quidem singularia per negationem, quia illa non consideramus; sed aliquid accipit, siue affert scilicet naturam ipsam quam meditatur: & quia conceptu abstracto quò meditatur naturam non cogitamus plura, necesse est vt vnum cogitemus. Neque verò ex hoc quòd cogitamus vnã naturam, sequitur vt natura re ipsa sit vna, vt obijcitur; sed illud sequitur dütaxat vt modo cognoscendi vnã sit: quare sola vnitas rationis deprehenditur.

C Hanc vnitatem quæ non inuenitur in indiuiduis, quidam maximè putant esse realem, siue sit eadem quæ formalis, siue alia; hæc autem quæ est solius nature communis, creditur esse quoque realis. In hanc opinionem videntur conspirare recitati auctores; & Paul. Soncin. ait eam vnitatem non esse actualem, sed potentialem; quia scilicet natura prout antecedit indiuidua, non est in actu, sed in potentia; & idcirco vnitas illius nature potentialis est; quòd videtur accepisse à Ioan. Capreolo, in 3. d. 5. asserente non esse vnitatem realem actualem, sed realem potentialem. Alij addunt hanc vnitatem esse quasi numericam, quia est indiuisibilis vnicuique speciei propria,

Carita appellatur.

Inferitur esse vnitate rationis.

Natura nuda & secundum se, non est absque præcisione per intellectum, vt p. 1. n. 21.

14. Quorundam obiectio probans nullã vnitatem per abstractionem afferri. Responsio.

Conceptu nature abstracto, scilicet non cogitando plura, necesse est vt vnũ cogitemus.

15. Opinio tenens vnitate solius nature communis propriam esse realem.

1. eius explicatio, esse potentialem. Soncin.

Capreol.

2. Explicatio, esse secundum quid, seu quasi numericam,

propria,

propria, vt vnitas numerica indiuidua.

Ista opinio falsi conuincitur iisdem argumentis, quæ attulimus de vnitate formali, comprobantes illam non esse propriam solius naturæ, sed inueniri in indiuiduis, eò quòd sit realis vnitas: ergo vnitas præcisionis quæ in indiuiduis non est, realis non est. Sed circa hanc vnitatem præcisionis cogitandum est, quòd eum sit vnitas solius naturæ, scilicet qua sola natura communis est vna; illa vnitate distinguitur natura ab ipsis indiuiduis: est enim sola natura vna illa vnitate præcisionis; vnitate autem formali etiam indiuidua distinguuntur ab alijs diuersæ naturæ indiuiduis: ea ergo vnitas est solius naturæ communis, qua illa distinguitur ab indiuiduis. Docuimus autem naturam communem nõ distingui ab indiuiduis nisi sola ratione; ergo vnitas illa qua natura distincta ab illis est, nõ realis est vnitas sed rationis.

Illud etiam falsum esse comperimus quod aiunt Ioann. Capreol. & Paulus Soncin. hanc vnitatem esse realem in potentia, sicut & natura est in potentia: hoc, inquam, non placet; tum quia natura ex se non est in potentia; aliquid enim additur naturæ, dum dicitur esse in potentia, cum etiam possit esse in actu: vtrumque enim accidit; quòd autem accidit, additum est. Est tamen natura ex se in potentia per negationem, quia non est ex se in actu; & quia etiam talis est vt non sit in actu, nisi ex potentia prius educatur: naturæ autem secundum se non conuenit esse in potentia, quia nunquam esset in actu; non ergo conuenit naturæ secundum se illa vnitas in potentia: tum etiam quia si vnitas est realis in potentia, extra causas erit realis in actu: sed illa vnitas naturæ communis propria non inuenitur in actu existens; quia sola singularia existunt, illa autem in singularibus non est; ergo non est vnitas realis in potentia.

Præterea id quòd quidam dicunt, eam esse vnitatem secundum quid numeralem, falsum est, & per incuriam dictum: vnitas enim quæ distinguit naturas, est vnitas formalis, vt probauimus, quæ in singularibus quoque inuenitur: alia est enim vnitas formalis hominis, & alia leonis, quibus duabus vnitatibus iam constat binarius: vnitas autem præcisionis propria naturæ communis est,

A qua natura distinguitur à singularibus, ita vt Petrus, & homo sint quædam duo; quæ dualitas absque dubio est numerus rationis: ergo hæc vnitas propria naturæ communis, non est numerica; cum illa vnitate non numerentur res plures, sed homo, & Petrus quæ sunt res vna.

Alij sunt qui hanc vnitatem præcisionis assimilant numericæ, quia de natura specificæ in ratione vniuersalis differunt solo numero, quia est hæc species, & illa species. Differre tamen a iunt has vnitates, quia numerica vnitas facit indiuisibile; vnitas autem præcisionis conuenit communi naturæ, quæ est apta diuidi.

B Horum autem vtrumque videtur falsum esse; illud primum, quia vnitas præcisionis non est vnitas quæ consequitur vniuersalitatem, sed antecedit; non ergo in ratione vniuersalis numerantur vnitates præcisionis quasi numericæ. Præterea nos non disputamus de numero relationum rationis, si quis ille est numerus quo dicitur hæc relatio, & illa relatio speciei; sed loquimur de rebus ipsis numeratis, quæ non numerantur vnitatibus præcisionis, sed formalibus vnitatibus, vt docuimus.

C Illud verò posterius quòd vniuersale sit aptum diuidi, verum quidem est si rectè explicetur, scilicet quòd distributè, siue diuisim (vt aiunt) inueniatur in pluribus nostro modo intelligendi: sed id quòd est vnum, scilicet natura, nunquam in se ipso vel cogitando diuiditur; sed semper seruat vnitate præcisionis: equiuocè enim dicitur natura vna diuidi, hoc est, in diuisis inesse, quòd non est ipsam diuidi, sed diuisim siue distributè inesse multis quæ sunt diuisa. Cum ergo in se ipsa illa natura cõmunis indiuisibilis sit, non differt in hoc ab vnitate numerica, quantumuis illa conueniat indiuisibili naturæ; imò & ipsa indiuidua natura materialis diuisibilis est seruata vnitate essentia indiuidua; vt alio loco explicabimus.

D Hi verò Doctores fortè rati vnitate præcisionis distingui vnã naturam ab alia natura, dixerunt esse quasi numericam. Ad numerandas autem species rerum sufficit vnitas formalis qua vna natura ab alia distinguitur; & ex istis vnitatibus cõficitur numerus qui solet dici transcõdendens,

B qui

16.
Dicta opinio
Refellitur ex
1. p. n. 12.

Refellitur 2.
vnitate præci-
sionis distin-
guitur natura
ab ipsis indiui-
duis.

Vnitate forma-
li etiã indiui-
dua distinguuntur
ab alijs di-
uersæ naturæ
indiuiduis.

17.
1. Explicatio.

Refutatur 1.
Natura ex se
non est in po-
tentia, vt p. 1.
n. 16.

Ex se est in po-
tentia per ne-
gationem.
Declaratur
hoc.

Refutatur 2.

18.
2. Explicatio.
Refutatur.

19.
Circã hanc 2.
explicationem
1. assertum
Soar. in Me-
taph. disp. 6.
sect. 3.
2. assertum.

20.
1. Assertum
refellitur 1. vt
falsum.

Refellitur 2.
vt impertinens.

21.
2. Assertum
expenditur.
Natura vna
est apta diuidi,
hoc est, diui-
sim, siue distri-
butè in diuisis
inesse.

Ipsa in se etiã
cogitando in-
diuisibilis est.

22.
2. Explicatio-
nis ratio.

Conuellit.
Ad numeran-
das species re-
rũ sufficiunt v-
nitates forma-
les ex quibus cõ-
ficitur numerus
transcõdendens.

qui non est predicamentalis, de quo disputauimus libr. 1. Vnitas autem precisionis distinguit naturam ab indiuiduis; & idcirco etiam esse vnitas rationis comprobatur.

23. De Vnitate vniuersalis. Hæc sequitur intentio, & notionem reflexam. Vnitas precisionis antecedit vtramque.

Alia adhuc est vnitas vniuersalis vltra vnitatem precisionis, quæ per intellectum attribuitur vniuersali; semper enim vnitas sequitur ens. Et hoc est inter vtramque discrimen, quod vnitas precisionis antecedit, & est conditio obiecti cogniti pertinens ad fundamentum vniuersalitatæ; ista autem vnitas vniuersalis sequitur ipsam intentionem vniuersalis, quæ est ratio rationis, quasi affectio ipsius vniuersalitatæ. Illa ergo vnitas sequitur modum intelligendi; ista vero attribuitur ab intelligente, dum reflectitur ad rem cognitam. Vnde etiam illud accidit, vt vnitas precisionis, etsi non sit realis vnitas, tamen rebus ipsis dicatur conuenire ante intellectus considerationem, scilicet ante illam reflexam notionem; quia vnitas precisionis non attribuitur ab intellectu reflexo, sed sequitur naturalem modum intelligendi. Et hanc ob causam illi hallucinati sunt, arbitantes esse vnitatem realem. Residua est illa quaestio, an vnum sit actu indiuisum tantummodo, an verò sit etiam indiuisibile? De qua re agemus hoc libr.

Sequitur duntaxat naturalem modum intelligendi.

24. Confirmatur tradita num. 4. &c. Aristot. S. Thom.

Quod vnitas precisionis non sit realis, sed rationis vnitas; quod hac parte capituli præcipue decernitur, docet Arist. libr. 5. Met. tex. 11. & libr. 10 in principio, & alijs in locis, quibus ea quæ sunt naturam vnum ad intellectum refert. Eadem est sententia S. Thomæ, & cæterorum, qui negant naturam esse re ipsa communem; consequens enim est, vt nulla sit vnitas realis naturæ communis.

CAPVT II.

Argumenta refelluntur.

1. Contra r.p. capit. 1. argum. Aristot. 1. locus.

Quod natura rei cuiuspiam sit ex se communis, probatur primò auctoritate Arist. libr. 4. Met. cap. 3. vbi ait genus esse, & speciem, per se conuenire rebus, quæ genera, & species dicuntur; ergo natura quæ species dicitur, per se species est, & quæ dicitur genus, per se gen-

est; ergo est per se communis, siue vniuersalis. Et libr. 1. Met. cap. 6. & libr. 4. cap. 5. reprehendit Heraclitum, & Cratylum quod dicerent in rebus nihil esse præter singularia; ergo vniuersalia quoque in rebus sunt, scilicet naturæ re ipsa communes. Et 7. Met. tex. 37. & 57. ait definitiones coaptari rebus vniuersalibus. Et 2. posteriorum frequenter idem, atque idem repetit, quod sciëntia sit de vniuersalibus: quod etiam docet 1. Met. cap. 1. Ergo Arist. intelligit rerum naturas esse communes, & vniuersales re ipsa. Confirmatur auctoritate S. Thomæ, 1. contra gent. cap. 65. vbi ait vniuersale, & singulare esse differentias, siue per se passiones entis; ergo esse vniuersale est quid rei, siquidem vel differentia, vel passio entis. Et opusc. 42. cap. 7. vbi docet in natura absoluta, hoc est nuda, esse quãdam vnitatem, quæ non descendit ad supposita, scilicet ad singularia, & quod in ea vnitate fundatur vnitas quã intellectus facit. Quod si natura re ipsa est vna ea vnitate quæ in singularibus non inuenitur, profectò etiam est re ipsa communis antequam ad singularia descendat: ea enim vnitas quæ in singularibus non est, propria est rei communis. Et 3. p. q. 2. art. 5. ait naturam humanam non habere rationem communis speciei, secundum quod est in vno solo indiuiduo, sed secundum quod est abstracta ab omni indiuiduo, vel secundum quod est in omnibus indiuiduis: ergo natura secundum quod est in omnibus indiuiduis species est, & vniuersalis; est autem in omnibus sicut & in singulis, scilicet re ipsa; ergo est re ipsa communis.

B C

Hoc autem probatur primò, quia Petrus, & Paulus re ipsa conueniunt in specie; Petrus autem, & Brunellus re ipsa differunt specie: ergo re ipsa natura est communis Petro, & Paulo, quæ species dicitur.

D

Deinde natura humana re ipsa est in pluribus, vt omnes concedunt, & Thomas Caiet. ad finem cap. de genere; quod autem est in pluribus commune est, siue vniuersale; sic enim definitur ab Aristot. vniuersale, 1. Poster. tex. 27. quod sit vnum in multis, & idem docet libr. 7. Metaph. cap. 13. ergo est re ipsa communis, siue ex se communis.

Tertiò: Obiectum intellectus est quid commune, imò obiecta potentiarum, & habituum communia sunt; obiectum autem antecedit

Secundus. Tertius. Quartus. Quintus. Confirmatio. S. Thomæ 1. locus. Secundus. Tertius. Ratio. 2. 3. 2. argum. Aristot. 4. 3. argum.

cedit ipsam intellectus operationem: ergo ante illam operationem intelligē-
tis, nature rerum sunt cōmunes. Et con-
firmatur, quia propriæ cuiusque nature
affectiones per communem naturā con-
veniunt individuis; ergo natura est re
ipsa communis.

Confirm.

Quartò: Aptitudo antecedit actum,
est enim aptitudo potentia quædam: er-
go antequam natura sit cōtracta in sin-
gularibus, apta est esse in illis. Sed an-
te singularia nihil operatur intellectus;
nam & ipse intellectus singularis est, &
non operatur antequam sit; ergo apti-
tudo ista non convenit nature per ope-
rationem intellectus.

3.
4. argum.

Quintò: Natura ex se est indifferens,
& indeterminata. Probatur, quia non est
ex se determinata: ergo indeterminata
est; ergo hoc quod est indeterminatum
esse, convenit nature re ipsa, & non sin-
gularibus; ergo & communitas quæ cū
ista indifferentia est coniuncta, in rebus
invenitur.

5. argum.

Sextò probatur, quia natura saltem
materialis ex se ipsa est cōmunicabilis,
quod est esse pluribus communem; quod
enim vni soli potest convenire, non est
cōmunicabile: ergo re ipsa est cōmunis
natura, vtpotè cōmunicabilis pluribus.
Antecedens probatur, quia natura ex se
est non incōmunicabilis; ex se enim hoc
habet vt possit esse non in vno solo: neq;
enim in vno solo individuo definitur to-
ta natura materialis.

7.
6. argum.

Vltimò probatur eadem opinio, quia
nature cōmuni re ipsa conveniunt quæ-
dam attributa quæ non conveniunt re
ipsa individuis; ergo natura commu-
nis re ipsa est distincta ab illis. Probatur
antecedens, est enim natura communis
perpetua, ingenerabilis, incorruptibilis;
individua autem ad tēpus sunt, etenim
oriuntur, & intereunt.

8.
Vlt. argum.

Quòd verò natura rei cuiusq; sit per
se singularis, sic probatur: Natura rei re
ipsa singularis est, solùm enim in intelle-
ctu est communis; ergo ex se ipsa singu-
laris est.

9.
Contra 2. part.
1. argum.

Secundò: Vnitas convenit rei per se,
hoc est non per aliud; negatio enim ni-
hil reale addit; ergo vnitas individua
convenit nature per se, & nullo addito;
ergo est ex se singularis.

10.
2. argum.

Vltimò: Natura ita est in vno, quòd
non potest esse in alio; est enim in vno

11.
Vlt. argum.

coarctata, & definita; sed quod non po-
test esse in alio singulari est; ergo natura
ex se ipsa singularis est.

Contra 3. p. cap. probatur quòd vni-
tas nature cōmunis sit realis: Nam Ari-
stot. 5. Met. tex. 8. & 11. vnitatē speciei,
& generis numerat inter modos vnus,
& lib. 7. Met. tex. 51. ait eandem esse ra-
tionem animalis in omnibus speciebus,
& lib. 2. de anima, tex. 88. eandē esse na-
turā diaphani in aqua, & in aere; ergo v-
nitas, & identitas nature cōmunis est in
rebus ipsis. Idem cōfirmatur, quia Arist.
lib. 4. Met. tex. 10. & lib. 7. tex. 13. ait nihil
definiri nisi vnum; sunt autem res cōmu-
nes quæ definiuntur; ergo est realis vni-
tas nature communis.

12.
Contra 3. part.
1. argum.
Aristot.
1. locus.

Secundus.

Tertius.

Quartus, & 5.

Deinde arguitur primò: Natura enim
non est ex se ipsa diuisa in pluribus; ergo
ista negatio convenit nature ex se ipsa;
ergo non per operationē intellectus illi
convenit, sed suapte natura, & re ipsa:
hæc autem negatio, scilicet non esse di-
uisam in multis, est propria nature cō-
munis; nam in singularibus iam est diui-
sa: ergo est aliqua negatio realis propria
nature cōmunis. Quòd si respondeas na-
turā ex se neq; diuisam, neq; indivisam
esse; & idcirco in propositione negante
concedi quòd non est ex se diuisa; sed in
affirmate negari quòd sit ex se non diui-
sa: quod aliqui dicunt esse indivisam ne-
gatiuè, id est, non esse ex se diuisam; sed
positiuè non esse indivisam, quia falsum
est eam esse ex se indivisam: Arguitur.

13.
Ratio.

Secundò: nam illa natura est ex
se ipsa vna, & ea vnitate, vt non pos-
sit diuidi in naturas communes eiusdem
rationis; id enim quod est actu vnum,
est indivisum in plura eiusdē rationis, vt
testatur Arist. 7. Met. c. 14. ergo ea vni-
tas sine diuisio convenit per se nature
in propositione affirmante, & positiuè vt
aiunt. Et confirmatur, quia natura com-
munis vt sic, est quoddā ens; ergo vt sic,
est vna vnitate reali sibi propria quæ in
singularibus non reperitur.

Responsio.

14.
Instat 2. arg.

Tertiò arguitur: Obiectū intellectus
est vnū vnitate præcisionis, quæ est soli
nature cōmunis; & eam vnitatē non ha-
bet ab intellectu; ergo re ipsa est vnum.
Maior propositio, scilicet quòd vnitas
obiecti intellectus sit præcisionis, & pro-
pria nature cōmuni, ex eo liquet, quòd
intellectus suapte natura intelligit v-
niuersalia non intellectis singularibus,

15.
3. argum.

go consideramus aptitudinem naturæ ut sit in pluribus, & actum ipsum istius aptitudinis; si loquamur de rebus ante intellectum operantem, actus ipse qui est esse in pluribus, non est res aliqua, ut diximus: quare neque aptitudo illi hæc ad actum, quid rei est; sed est sola non repugnantia naturæ, ut sit in pluribus, quæ ipsa neque realis negatio est, ut statim dicemus. Si verò sermo sit de aptitudine, & actu per operationem mentis, dicendum est, naturam in specie intelligibili & verbo aptam esse ut sit in pluribus, & per reflexam cognitionem intelligi in pluribus. Ratio autem in promptu est, nam in prima cognitione adhuc non intelliguntur singularia, sed sola natura; per hoc autem quòd intelligitur natura separata ab illis; iam apta est ut sit in illis: ad hoc enim ut aliquid in aliquo sit, opus est distinctione; & idcirco intellectus separans naturam à singularibus quasi distinctam, facit aptam esse in pluribus. Per hoc ergo quòd intellectus meditatatur solam naturam, nihil cogitando singularia, iam illam discernit à singularibus, & aptam efficit ut sit in illis. At verò utrum iam tunc vniuersalis sit formaliter necne, questio est nobis supernacanea, & otiosa. Actum verò reflexo quo comparamus naturam cum singularibus, est iam in illis inuenta non aptitudine, sed actu: si ergo placet tunc effici vniuersalem, dicendum est vniuersale, esse quod actu est in pluribus; definiti autem vniuersale, quod aptum est esse in pluribus, tanquam per fundamentum magis perspicuum,

Tertium est quòd colligimus, æquiuocè dici quòd natura sit in singularibus, scilicet ante operationem intellectus, quod est esse in illis identicè (natura enim idem est quod singularia, & præter singularia nihil.) Et post operationem intellectus, quo pacto natura quasi distincta, est formaliter in singularibus, & non solum identicè. Æquiuocè etiam dicitur vniuersale, species, genus, scilicet pro rebus ipsis quibus hæ intentiones conueniant, & pro ipsis intentionibus formaliter, ut S. Thomas sæpius docet. Cum enim dicimus Petrum, & Paulum conuenire re ipsa in specie, nomine speciei significamus naturam, quæ species dicitur: nam in in-

attentione ipsa speciei, minimè conueniunt, cum Petrus, & Paulus species nõ sint.

Aliud verò adhuc consequitur, quòd in superioribus tractauimus, scilicet ut ex ipso nostro modo intelligendi, consequatur rem intellectam conceptu cõmuni quædam vnitas præcisionis, ut S. Thomas docet opusc. 41. cap. 7. quam vnitatem docet perinde S. Thomas conuenire naturæ, ex eo quòd illam intelligimus nomine, imò & definitione vna: consequitur etenim ista vnitas modum intelligendi, ut diximus.

Præter hæc tamen obseruandum est, quòd S. Doctor ibidem docet, naturam absolutam non solum habere hanc vnitatem, sed ita definiendam esse ut apta sit esse in pluribus. Appellat autem naturam absolutam, hoc est, naturam nudam; quæ absoluitur à differentijs singularium, quæ ut sic quatenus absoluta ab ijs est, & quatenus nuda est per vniuersalem intellectiõnem, apta est esse in pluribus, & habet vnitatem præcisionis, in qua (inquit S. Doctor) fundatur alia vnitas vniuersalis: nam in prima cognitione naturæ cogito quidem naturam vnã, sed in cognitione reflexa cogito vnã in pluribus; vtraque tamen vnitas rationis est, & nullo modo realis, ut antea docuimus. Vtrum verò illa aptitudo sit ratio formalis vniuersalis, & vniuersale præcedat cognitionem reflexam necne, non huius loci disputatio est.

Illud verò præcipuè explicandum est, quomodo natura materialis dicatur communicabilis, quin sit re ipsa communis? Quidam enim interpretantur naturam esse communicabilem à proprietate quadam eò quòd finita sit, aut materialis; quam proprietatem aiunt esse remotum fundamentum, ut natura sit in multis; & hoc esse coniunctum cum quadam indifferentia negatiua, quæ etiam in singularibus inueniatur, scilicet quòd naturæ non repugnet esse in multis.

Et quidem quòd natura sit fundamentum vniuersalitatatis, & communitatis, non est dubium; quia ipsa relationis quam dicimus vniuersale, per intellectum fundatur in natura. Quòd si libet dicere proprietatem naturæ,

23.
4. Consect.
Vnitas præcisionis consequitur nõstrum modum intelligendi naturalem, ut cap. 1. p. 3. in fine.
S. Thom.

24.
Idem.
Natura absoluta à differentijs præter vnitatem præcisionis habet aptitudinẽ ut sit in pluribus.

In cognitione naturæ cogito naturam vnã, sed in cognitione reflexa cogito vnã in pluribus.

25.
Difficultas præcipua.
Decisio
Soar. in Metaph. disp. 6. sect. 5.
1. eius pars.

2. Pars.

26.
Quoad 1. part. expenditur.
Quòd natura sit fundamentum vniuersalitatatis, potest dici naturæ proprium attributum per intellectum.

In specie intelligibili, & in verbo per cognitionem producto natura apta est ut sit in pluribus.
Ratio.

Actu reflexo natura iam est in pluribus nõ aptitudine, sed actu.

Si vniuersale tunc primum fit, eius definitio expeditur.

22.
3. Consect.
æquiuocè dicitur natura esse in singularibus ante operationem intellectus, sc. identicè, & post illam, scil. formaliter.
Item æquiuocè dicitur vniuersale de naturis, & de intentionibus vniuersalium.
S. Thom.
Declaratur.

hoc ipsum quod sit fundamentum unde ratio possit concipere vniuersale, & commune, esto; sicut & Aristot. dixit genus, & speciem conuenire per se rebus. Itaque hoc erit proprietas naturæ, scilicet proprium attributum per intellectum, vt sit fundamentum vniuersalitatis.

Quod si realem proprietatem arbitrantur, falluntur ingenuè; quod vno argumento conuincimus; quia nihil reale conuenit naturæ communi, quod non sit in singularibus; aliàs natura in sua communitate existeret, & esset separata à singularibus: sed nulla indiuidua natura hanc habet proprietatem vt possit multiplicari, aut diuidi, ita vt sit communis multis; ergo neque natura communis eam habet proprietatem.

Respondent hi Doctores in indiuiduo esse hanc proprietatem, quia indiuiduum potest alteri assimilari, & assimilari in natura est conuenire in illa: & ita in ipsis indiuiduis est hæc proprietas, vt possit conuenire in natura communi. Sed hoc quoque responsum falsum est; nam posse assimilari est potentia passiuæ suscipiendi similitudinem, & nihil aliud est: quid ergo hoc interest vt natura sit communicabilis? Deinde assimilari non est conuenire in natura, sed prius intelligitur conuenire in natura, cum similitudo fundetur in vnitatem: sed neque illa vnitas est conditio realis fundandi, vt lib. 3. diximus. Nihil ergo his dictis indicatur, quod declarat naturam esse communicabilem re ipsa, & hoc ipsum esse proprietatem realem naturæ.

In eo quod sentiunt de indifferentia, manifestius errant, nam & illa indifferentia negatiua, quod non repugnet esse in multis, non inuenitur in indiuiduo: indiuiduo enim repugnat quod sit in multis, vt liquet. Verum enim verò natura vt sic, scilicet cognita conceptu communi habet hanc indifferentiam negatiuam, quæ comitatur vnitatem præcisionis, quia nõ est determinata per se ipsam ad hoc, vel ad illud. Et hoc quidem concessimus in enunciatione negante, scilicet quod natura nõ est per se sic determinata: sed negauimus in affirmante quod sit per se non determinata; quia quod conuenit naturæ per se, conuenit singularibus; eo certè consilio, vt nullatenus concedamus indiuidua nõ esse determinata:

quod intelligibile non est; ne dicam credibile. Respondent, siue explicant indiuiduum esse determinatum ratione vnitatis indiuidui, sed ratione vnitatis formalis non esse determinatum. Hoc iterum falsum est, nam vt omittam illud quod res non determinantur per vnitates, sed per formas, vel differentias, quæ sunt termini, siue fines rerum, quibus determinatur, siue finiuntur. Hi Doctores videntur distinguere vnitatem formalem ab vnitatem numerica re ipsa; quæ ostendimus cap. præcedenti non distingui: siue quod est clarius, distinguunt re ipsa naturam ab indiuiduis; et si aliàs verè sentiant non esse distincta. Sed hac sua opinione quæ approbant, improbant; nam si Petrus, & homo nullatenus distinguuntur, dici non potest quod Petrus re ipsa sit determinatus, & re ipsa non determinatus, illud quæ Petrus, istud quæ homo. Omnibus ergo modis natura humana re ipsa determinata est, cum nulla sit natura non determinata, & solo intelligendi modo non est determinata: quare nulla est proprietas realis nature, quæ sit communis, aut non determinata.

Explicandum igitur est, quo pacto natura dicatur communicabilis, quod non erit intellectu difficile. Aduertendum enim quod hoc nomen, commune, significat relationem rationis, vel etiam in Deo, vbi natura est re ipsa communis. A nomine autem communi ducimus verbum comunicandi: & iterum nominibus relationalis vtimur ad significanda absoluta; vt qui parietem dealbat, dicitur assimilare illum, quia imbut albore, quo alteri fit similis, vt docuimus lib. 3. Generans igitur communicat suam naturam genito, quia generat aliud indiuiduum, quibus duobus natura est communis. nõ tamen sequitur quod re ipsa sit communis, sed solum sequitur quod homo hic possit generare illum.

Quod igitur natura humana, verbi gratia, re ipsa sit in multis, per coniunctionem identicam intelligendum, scilicet quod re ipsa nihil est natura, nisi multa indiuidua, quibus nihil distinctum re ipsa addit natura, quæ communis dicitur. Quod autem sit communicabilis indicat potentiam actiuam, & passiuam, qua hic homo generat illum. Et idem est dicendum de quauis natura specifica, quæ communicabilis dicitur; nihil

Responso.

Refellitur 1.

Refellitur 2. ex doctrina tradita cap. 1. p. 3. n. 7. ab aduersarijs recepta.

Solo intelligendi modo natura non est determinata.

30. Pro resolut. aduert.

Hoc nomen, commune, significat relationem rationis etiam in Deo.

Sicut qui dealbat dicitur assimilare: ita qui generat dicitur comunicare naturam.

31. Resolutio.

Quod natura materialis re ipsa sit in multis, indicat identitatem.

Quod sit communicabilis, indicat potentiam generandi actiuam, & passiuam, nõ verò aliud quid reale.

Aristot.

27. Nõ est realis proprietas. Probatur ex cap. 1. p. 1.

28. Responso.

Refellitur 1.

Refellitur 2.

Refellitur 3. vt lib. 3. cap. 12. p. 2. n. 1.

29. Eadem diuisio quoad 2. partem refutatur.

Indifferentia negatiua, scilicet quod natura nõ repugnet esse in multis, non inuenitur in indiuiduo.

Natura vt sic nõ est per se determinata, nec est per se non determinata, ad hoc, vel ad illud.

hil enim reale hoc nomine significatur, nisi potentia actiua, aut passiuia in indiuiduis ipsis: & ita nihil colligitur re ipsa commune, neque realis proprietas vlla alia est, ob quam dicatur natura communis.

Qua in re illud adhuc aduertendum est, quod ipsa indifferentia naturæ, quæ explicatur per negationem, scilicet quod natura non sit determinata ad hoc, vel ad illud, non est negatio realis; nam hæc negatio quod natura humana non sit determinata ad Petrum, nihil aliud significat nisi quod non solus Petrus sit homo; quæ negatio nihil est in re, sed in sola enunciatione. Hoc autem ostenditur; quod enim natura non sit determinata re ipsa ad hoc, vel illud, duobus modis potest explicari, primo vt re ipsa non sit effecta singularis, & definita; & hoc falsum est. Secundo modo, vt solet dici, quod non sit in solo vno, & hæc negatio in sola eloquutione est, non in ipsa natura: non ergo est negatio realis ipsa indifferentia naturæ; nam & hoc nomen, indifferentia, significat aliquid, quod in sola eloquutione est, scilicet, quod non magis Petrus sit homo, quam Paulus.

Simile est de alijs negationibus, verbi gratia, quod natura per se primò non generetur, aut corrumpatur; neque enim sunt negationes reales, quia nusquam insunt rebus singularibus. Et illa dictio, per se primò, indicat ordinem rationis, vt iam admonuimus: & cum dicimus naturam ex se, non esse determinatam; illa dictio, ex se, indicat naturam intellectã conceptu communi; quod aiunt indicare statum, siue cõditionem naturæ, prout est in intellectu: ergo negatio realis nulla est propria solius naturæ communis; eò quod natura non est re ipsa communis, quam in sua communitate consequatur negatio realis.

Denique aduertendum id dici vnum quod est indiuisum in se, vnde Aristot. 7. Metaph. comprobatur non esse intellectu possibile, vt id quod est vnum sit diuisum in plura eiusdem rationis, scilicet vt vnus homo cõmunis sit homines plures communes: hoc autem non impedit quin homo qui est ratione vnum, & cõmune, sit re ipsa multi homines indiuidui; quia non est vnum & multa secundum idem: & hac vnitate qua homo est vnus non sunt homines multi, quia non sunt

A multi homines communes; sed vnus homo vnitate rationis est in intellectu cõmunis; & ita hæc vnitas est solius naturæ, vt natura distinguitur ab indiuiduis; hoc enim vnum opponitur multis, non multis naturis specificis formaliter oppositis, sed multis indiuiduis eiusdem naturæ, sola ratione illi oppositis & distinctis ab ipsa natura.

B Vnitas autem formalis est, non quia vnum est indiuisum in multis singularibus; quia ea vnitas est præcisionis, vt disterebamus, & non realis; vnitas autem formalis est realis: sed est vnitas qua natura humana, verbi gratia, non est idem cum cæteris naturis à quibus distinguitur; & ita hæc vnitas formalis distinguit non ab indiuiduis, sed ab alijs naturis oppositis. Alia est ergo indiuisio naturæ, qua vt sic non diuiditur in singularibus, quæ est indiuisio, & vnitas rationis: alia verò qua natura est indiuisa in alias naturas specificas, & distinctas re ipsa, quæ est vnitas formalis, & realis. Per illam vnitatem præcisionis distinguitur natura ab indiuiduis sola ratione; per istam distinguitur ab alijs naturis specificis reali distinctione. Et hoc est summo opere obseruandum in his vnitatibus.

C *Responsio.*

VT respondeamus argumentis primo loco Aristot. explicandus est; cum enim ait ea, quæ species sunt, esse per se species, & quæ genera sunt per se esse genera; per se intelligit, hoc est, non per aliud naturæ rei additum; sed non intelligit per se, hoc est, per essentiam; neque per se, hoc est, necessariò ex natura rei. Sed quia ita homo est species, vt neque Petrus, neque animal sit species; animal autem ita est genus, quod neque homo, neque Petrus est genus: in hoc sensu ait hominem per se esse speciem, & animal per se genus. Nam & Dialectici concedunt quod homo quatenus homo est species, ita vt nota illa specificans non indicet naturam, sed modum intelligendi: homo, inquam, quatenus homo, hoc est, communi conceptu cognitus est species; & eodem modo homo per se, hoc est conceptu ipso hominis cognitus est species: Aliqui etiam explicat, per se, id est, solitariè sine alijs; & ita per se, hoc est, sine indiuiduis, natura

32. Ostenditur. Indifferentia naturæ, hoc est non determinatio, non est negatio realis. Ratio.

Hæc negatio in sola eloquutione est quod non magis Petrus sit homo quam Paulus.

33. Simile est de alijs negationibus, sc. naturæ non generari, &c.

Dictio, per se primò, his negationibus ad dita indicat ordinem rationis. Dictio, ex se, indicat statum naturæ prout est in intellectu.

34. 2. aduert. Vnum est indiuisum in se. Aristot.

Homo qui est ratione vnum & cõmune, est re ipsa multi homines indiuidui.

35. Vnitas præcisionis distinguit à singularibus.

Vnitas formalis ab alijs naturis specificis

36. Ad 1. arg. contra 1. p. cap. 1. Ad 1. locum Aristot. 1. explicatio. Homo per se est species, hoc est, non per aliud naturæ rei additum, scil. non per animal, vel per Petrum.

Declaratur.

2. explicatio. Per se, id est, solitariè sine indiuiduis.

Ad alia loca.

tura est vniuersalis. Ad alia quæ ex Aristot. afferuntur, qui dixerit non sola esse singularia, sed vniuersalia quoque in rebus, eaque definiri, de iisdem scientiam esse. Respondetur omnia hæc pertinere ad modum intelligendi, dicimus enim verè Petrum esse hominem, & Paulum esse hominem, & ita hominem non separamus à Petro, & Paulo re ipsa: non sunt ergo sola singularia, ita vt natura cognita conceptu communi non sit verum ens; verum enim ens est, sed non re ipsa distinctum: & eadem vnitatem res intellectæ definiuntur, & tractantur, vt in argumentis dissoluendis respondemus.

Natura cognita conceptu communi est verum ens, sed non re ipsa distinctum.

Ad 1. locum S. Thomæ.

Vniuersale & singulare melius dicuntur differentiæ entis, quam passionis contra Ferrar.

Conueniunt enti prout est in intellectu.

Conueniunt per se, quia alterum inesse necesse est.

Ad 2. locum ex 1. aduert. n. 23.

Ad 3. ex n. 22.

Homo æquiuocè dicitur, vel pro intentione, vel pro natura non in vno, sed in pluribus.

37.

Ad rationem. Petrus, & Paulus conueniunt re ipsa in natura specifica, per identitatem.

38.

Ad 2. arg.

At verò S. Thom. 1. contra gent. non curauit nominum proprietatem in arguendo, & ita dixit vniuersale, & singulare, vel differentias, vel passionis entis: & melius dicuntur differentiæ, quamuis Fraciscus Ferrar. interpretetur, passionis: passio enim cõsequitur ens prout est in re ipsa, & non in intellectu; sed tunc esset necesse distinguere re ipsa entia communia à singularibus, siquidem haberent passionis distinctas. Dicendum ergo est quòd tam vniuersale, quam singulare conuenit enti prout est in intellectu, siue appelles passionem, siue differentiam entis: & quia sunt absque medio opposita vniuersale & singulare, ait S. Thom. hæc per se conuenire enti, quia alterum inesse necesse est; neutrum tamen per se, hoc est, ex re ipsa absque operatione intellectus. Alterum locum ex opusculo, satis exposuimus. Quod verò ait 3. p. facilem commentarium habet; species enim æquiuocè dicitur, vel pro intentione, quæ cõuenit naturæ abstractæ à singularibus; vel pro natura in ipsis singularibus in quibus est, vt diximus: natura autè in vno individuo nullo modo species dicitur. Et alia interpretatio commentitia est.

Ad primum ergo argumētum respondetur, quòd Petrus & Paulus conueniunt re ipsa in specie, hoc est, in natura, quæ est species (vt iam diximus) per identitatem; quia natura non est res distincta; sed non conueniunt quasi duo in tertio, quod sit re ipsa vnum; sicut diuinæ personæ in natura vna.

Ad secundum respondetur, quòd natura re ipsa est in pluribus idèticè, quod est esse plura; formalitèr autè est in pluribus per operationem intellectus, qui

A hoc operatur distinguendo naturam, & accipiendo vt vnam, vt ea vnitatem, & distinctione possit esse in pluribus.

Ad tertium respondetur obiecta potentialium esse vniuersalia per negationem, vt dictum est: obiectum verò intellectus esse vniuersale in specie intelligibili, quæ antecedit intellectum. Ad confirmationem concedimus antecedens, quod affectiones propriè cõueniunt indiuiduis per naturam communem: sed hoc indicat ordinem rationis, quo prius comparamus affectiones cõmunes cum natura communi: quare non colligitur vt sit re ipsa communis.

Ad quartum respondetur, quòd actus quo natura re ipsa est in singularibus, nihil est; natura enim est in illis per identitatem: neque est potentia ad hunc actum, sed non repugnantia. Et hæc omnia scita sunt in nostro modo loquendi, & nulla sunt in re ipsa, nisi ipsa singularia.

Ad quintum respondetur, quòd finito, & infinito predicato commutato, nulla est consequentia; si extra maneat nota aliqua, siue dictio. Quare valet quidèr consequentia, Non est determinata; ergo est indeterminata: non tamen valet hæc consequentia, Natura ex se non est determinata; ergo ex se est indeterminata, vt Thom. Caiet. obseruauit, 4. cap. de ente, & essentia; quia extra terminos infinitos manet dictio illa, ex se. Præterea, si indeterminatum explicetur, vt supra docuimus, id quoque cõcedimus quòd natura ex se sit indeterminata; quia & hoc per negationem istam explicatur quòd natura non sit in vno solo individuo; iamque identidèr admonuimus indifferentiam istam, non esse realem negationem.

Ad sextum in aduertendis explicauimus quomodo natura re ipsa sit communicabilis per potentiam actiuam, & passiuam absque vlla alia proprietate reali, qua communis sit, aut indifferens. Cum autem dicitur quòd natura ex se habet, vt possit esse non in vno solo, cõcedimus hoc quoque; sed illa dictio significat naturam nudam à singularibus: nam re ipsa non est natura vna, sed plures, & singulæ non possunt esse in alijs; quod ergo non est in vno solo, est natura cognita communi conceptu, quo intelligendi modo est in pluribus.

39. Ad 3. argum. ex 1. aduert. n. 26.

Ad confirm.

40. Ad 4. argum. ex n. 21.

41. Ad 5. arg.

1. Respons. Finito & infinito predicato commutato nulla est consequentia, si extra maneat aliqua particula. Caiet.

2. Respons. ex n. 32. & 33.

42. Ad 6. arg. ex n. 30. & 31.

Ad

43.
Ad ult. arg.
ex n. 23.

Ad septimum respondetur, quod illa predicata explicanda sunt per negationem, quod natura sit perpetua, scilicet quod non sit hoc solo tempore, vel illo; quod non sit generabilis hac generatione vel illa, ut cum S. Thoma obseruauimus. Diximus etiam has negationes non esse reales, quia non conueniunt naturae, nisi ut cognita conceptu communi: negamus ergo haec attributa naturae esse realia; & sic non colligitur quod sit natura re ipsa communis.

44.
Ad i. argum.
contra 2. p.
Respond. ex
cap. 1. p. 2. n. 3.

Ad argumenta secundae classis, quae pro partibus aduersis opponuntur ad probandum, quod natura ex se sit singularis, respondendum est. Ad primum negatur consequentia illa, Natura re ipsa est singularis; ergo ex se est singularis: nam pronomen, se, refert naturam ut natura est, scilicet, ut cognita est communi conceptu; quae quidem re ipsa est haec vel illa; sed cognita a nobis ut natura communis, neque est haec, neque illa.

45.
Ad 2. arg.
Respond. ex
eodem loco.

Ad secundum iam diximus cap. praecedente, naturam esse singularem per aliud; non per aliud quid reale re ipsa distinctum, ut argumentum probat, sed per aliquid rationis, quod est extra conceptum naturae, scilicet per differentiam indiuiduam; & proinde non est ex se singularis, hoc est, ex propria ratione formali, qua concipitur ut communis: unitas autem quae sequitur formam indiuiduam, solum addit negationem ad illam; sicut & unitas enti negationem addit.

46.
Ad ult. arg.
Quod natura
prout coarctata
sit ex se singularis,
non obstat
inscriptio
ni partis 2.

Ad ultimum negatur consequentia, neque enim asserimus naturam, prout est in re ipsa coarctata, & definita, non esse ex se singularem; sed naturam ex se non esse singularem: nam natura nomine est commune, quod significat rem non consideratis singularibus; res autem sic considerata ex propria ratione qua consideratur, singularis non est, licet re ipsa sit singularis, scilicet haec & illa res. At vero natura ut existit, iam inde habet quod sit singularis; quia consideratur non prout communis, sed prout est re ipsa plures, non una: & ita natura ut existit nostro modo intelligendi est singularis, quod sequenti capite tractabimus luculentius.

47.
Ad i. argum.
contra 3. p.
Ad 1. locum
Aristot.

Ad argumenta proposita contra ea, quae dicta sunt 3. p. capitis praecedentis respondendum superest. Imprimis negamus Aristot. tribuisse naturae communi

A unitatem aliquam realem illi soli propriam: nam quod numeret unitate speciei, & generis inter modos unius, infirmum est argumentum; cum omnes unitates tam reales, quam rationis poterint numerare: sunt etiam unitates formales specificae, & genericae, & ex quidem reales; sed istae in indiuiduis multiplicantur, & non sunt solius naturae communis, ut docuimus: quod vero eadem sit ratio siue natura in multis, significat identitatem rationis; sicut & unum definitibile est unum unitate rationis, ut in responsionibus argumentorum dicemus.

B Ad primum argumentum concedimus, illam negationem quod natura non sit diuisa, esse propriam solius naturae communis: concedimus etiam in propositione negante conuenire naturae per se, siue ex se, ut non sit diuisa. Sed negamus consequentiam quod non conueniat hoc per intellectum; nam per se siue ex se, ita explicamus, scilicet solitarie sine singularibus, vel nullo addito. Et istae negationes non sunt reales, sed in sola propositione, & intellectu diuidente, ut docuimus: alias natura ex se, hoc est, prout est in re, diuisa est in multis; vel potius nihil est, nisi multa diuisa, & indiuidua. Per se autem, hoc est, necessario, & inseparabiliter, neque diuisa numero, neque indiuisa; quia utrumque accidit naturae cognitae conceptu communi. Itaque illud per se siue ex se, explicandum est cum sit aequiuocum.

C Ad secundum respondetur distinguendo illud antecedens, quod natura ex se non sit diuisibilis in multa eiusdem rationis: si enim intelligatur, quod non possit diuidi in alias naturas specificas, ea indiuisio est unitas realis, ut in notationibus diximus: sed inuenitur in ipsis indiuiduis; ita enim Petrus est homo, quod non est leo; & idcirco haec humanitas est indiuisa ista indiuisio, ut non sit humanitas, & equinitas simul. Si vero intelligatur natura indiuisa in multa eiusdem rationis, hoc est, in multa indiuidua participantia illam naturam; talis indiuisio est in solo intellectu, cum re ipsa natura nihil sit, nisi multa diuisa; & est unitas rationis, quae non conuenit naturae, nisi prout intelligitur conceptu communi. Ad confirmationem respondetur concedendo consequentiam, & consequens illud quod natura humana, verbi

Ad alia loca

Identitas naturae in multis est rationis: sic unitas.

48.
Ad rationem.
Natura quod non sit diuisa conuenit per se siue ex se, id est, solitarie sine singularibus quod est per intellectum.

Secus si, per se, sumatur pro necessario, & inseparabiliter.

49.
Ad 2. arg. ex
2. aduert. n. 35.

Re ipsa natura nihil est, nisi multa diuisa.

Ad confirm.

verbi gratia, vendicat sibi propriam unitatem realem, scilicet formalem, non tamen re ipsa distinctam ab individua, neque quæ sit solius naturæ.

Ad tertium quidam respondent, unitatem formalem & similitudinem unam individuum antecedere unitatem conceptus; & hoc satis esse ut conceptus sit vnus unitate petita ab ipso obiecto vno. Sed hoc videtur esse falsum; nam ante conceptum non antecedit vna unitas formalis, neq; vna similitudo, sed multæ unitates formales, & multæ similitudines in ipsis individuis; ergo unitas conceptus non petitur ab illis, quæ re ipsa multa sunt; vel hæ ipsæ unitates formales, & relationes in aliqua unitate reali conveniunt: & illa erit unitas naturæ communis, in qua scilicet multa conveniunt secundum rem, quam tamen unitatem realem propriam naturæ communis scitè negamus.

Dicendum igitur est conceptum specificari nostro modo intelligendi ab obiecto vno unitate præcisionis: nam specificari est operatio rationis, quæ dum reflectitur supra conceptum suum, & comparat illud cum obiecto, intelligit esse adæquata: & ad hoc quod conceptus sumat unitatem ab obiecto, satis est ut obiectum ordine rationis conferretis, antecedit conceptum, per hoc quod intelligitur tanquam causa illius, ut lib. 2. declarauimus luculentè. Itaque ex ipso modo intelligendi obiectum est vnum; sed conferendo postea obiectum cum conceptu, ipse conceptus specificatur ab obiecto vno, & hac ratione sumit unitatè ab illo. Itaque concedimus quod illa unitas præcisionis in natura, est ab intellectu orta, scilicet à modo intelligendi, consequens illum quasi in genere causæ efficientis. Et eademmet unitas dat specificam unitatem conceptui in genere causæ formalis exemplaris, aut finalis, sicut de calefactione, & calore philosophamur. Quod si loquamur de reali dependentia conceptus ab obiecto; certè conceptus à singularibus pendet, à quibus oriuntur species intelligibiles per officium intellectus agentis; ita ut ex speciebus singularium orientur species vniuersalium, quæ sunt origo, & effectrix causa conceptuum. De qua re modò disputandum non est.

50. Ad 3. argum. r. Responso. Soarez.

Refutatur. Ante conceptum non antecedit vna unitas formalis, sed multæ.

51. 2. & veraref. p. sio.

Conceptus specificatur nostro modo intelligendi ab obiecto vno unitate præcisionis.

Ostenditur.

Vide libr. 2. c.

Unitas præcisionis in natura oritur ab intellectu quasi efficientè.

Eadem dat specificam unitatem conceptui in genere causæ exemplaris aut finalis.

Exemplum calefactionis, & caloris.

Ad quartum respondetur negando illud antecedens, quod si natura quæ modò est communis subsisteret separata ab individuis, maneret vna unitate præcisionis: maneret enim vna unitate formali absque alia unitate præcisionis, cum non haberet individua à quibus separata esset rationis meditatione; ea enim est unitas præcisionis, qua natura ab individuis sola ratione separatur, ut diximus.

Ad vltimū negatur antecedens, quod unitas formalis nō multiplicetur in individuis. Ad id verò quo antecedens probatur respondemus, ipsam unitatem formalem modo intelligendi esse communem, & ita unitas formalis ab unitatibus individuis distinguitur in singulis gradibus, ut docuimus; & non coincidunt in idem unitas formalis, & individua; cum etiam in individuo hæ unitates distinguantur ratione; re tamen ipsa, unitas formalis, & individua non distinguuntur: quia eadem res fundat vtræque unitatem, naturæ & individui.

52. Ad 4. arg. Si natura specifica subsisteret re ipsa separata ab individuis, esset vna unitate formali absque alia unitate præcisionis. Ostenditur.

53. Ad vlt. arg.

In individuo unitas formalis, & numerica distinguuntur ratione.

CAPVT III.

In natura creata non est formale principium individui naturæ additum.

DE indiuiduatione rerum, hoc est, de ratione prima, & adæquata, vnde res quæque indiuiduæ sunt, est per necessaria disputatio ad ea, quæ hoc libro differenda sunt, & ad quæstiones nonnullas in Tomo 2. maximè utilis. Quæ obrem boni consulendum est, si eam disputationem studiosius tractauerimus. Et quoniã ea quæ iudicamus falsa, prius conuellenda sunt; quam vera pronunciemus, quæstioni præcedenti alia quæstio copulata est, eaque præcipua, An substantia composita sit singularis, & indiuidua per principium aliquod formale, quod sit ipsius substantiæ totius forma; aut quasi forma? Caput diuidimus in partes duas.

Prima pars: Individua addunt naturam communi indiuiduam differentiam nostro modo intelligendi.

Secunda pars: Eam differentiam non esse re ipsa additam, aut distinctam.

PRIOR

PRIOR PARS.

*Individuum addit naturæ communi in-
dividuam differentiam nostro mo-
do intelligendi.*

Nominales negant differentiam in-
dividuam additam naturæ comu-
ni, aut ab illa distinctam esse, vel etiam
nostro modo intelligendi. Hæc est opi-
nio Guilhelmi Ochami, in 1. d. 2. q. 4. &
6. & Gabrielis q. 6. 7. & 8. At verò Hen-
ricus Gandau. quodlib. 5. q. 8. docet in-
dividuum naturæ communi addere so-
lam negationem.

Nihilominus contraria sententia, sci-
licet, quod individuum addat aliquam
differentiam naturæ communi, persua-
det ratio euidētissima accepta à S. Tho-
ma 1. p. q. 40. ar. 2. Vbi est enim quidpiã
commune multis, oportet inueniri in
illis aliquid etiam quo distinguantur;
neque enim eodem distinguuntur, quo
conueniunt: sed natura specifica est cõ-
munis multis individuis; ergo est ali-
quid in individuis illa discernens, scili-
cet individua differentia. Quod si respõ-
deas naturam contrahi ad individua nõ
per differentiam, sed per modos intrin-
secos, qui non sint propriæ differentia;
nos de re ea, quæ Dialecticorũ interest,
non disputamus: sed aimus individuum
addere naturæ communi aliquid reale,
quo scilicet quomodolibet contrahatur
natura, & individuum vnum ab alio di-
stinguatur. Sed id etiam probatur, quod
hoc additum intelligatur per modum
differentiæ, quoniam in suo conceptu
non includit naturam; imò additur na-
turæ specificæ, vt differentia specifica
additur naturæ genericæ. Et idcirco me-
ritò dicitur individualis differentia, etsi
non sit illa de vniuersalibus, quæ à Por-
phyrio definitur. Hæc sententia haud
dubiè ex verbis illis S. Thomæ colligi-
tur, & 1. contra gent. cap. 43. affirmat

distinctum addi naturæ communi; quod
certè additum differentiam vocamus.
Facit tamen difficultatem, vtrum ista
differentia addita naturæ specificæ sit
essentialis, & intra essentialitatem? si enim nõ
essentialis sit, erit accidentaria; & indi-
uiduum quod per eam constituitur, erit
ens per accidens. Quod si essentialis sit,
differunt individua essentialitèr; quod
non videtur potius esse eligendum con-

Atra omnium Philosophorum sententiam:
scitè enim decernit Porphyrius cap. de
specie, non diuidi naturam specificam
essentialibus differentijs. Imò ea est a-
nimi naturalis informatio, Petrum, &
Paulum esse eiusdem naturæ, & essen-
tiæ.

BNec quæstio integra est de nominum
significatione, & vsu: nam ex dictis con-
stat naturam humanam non esse vnam
re ipsa, sed plures esse naturas quotquot
sunt individua. Liquet etiam differen-
tias individuas non esse extra ipsas es-
sentialibus differentijs. Nam etsi (quod fal-
sum est) re ipsa distinguerentur ab essen-
tia cõmuni, clauderentur tamen in con-
ceptu illius, & istius essentialitatis indi-
uiduæ; & ita nullo modo sunt extra essentialitatem
vel communem, vel individuam. At ij
Doctores qui formam individuam di-
cunt accidentariam, aut intelligunt eam
accidere naturæ cõmuni, quia non clau-
ditur actu in illa, sed aduenit; quo pacto
rationale accidit animanti; aut fortè ac-
cidentium collectionem, aut accidens
quodpiam si ita velint, aut existentiam
intelligunt esse individuam differentiam.
Sed hoc quicquid sit, adhuc in conceptu
essentialitatis indiuiduæ clauditur; siquidem
constituit illam ipsam individuam essen-
tiam. Sed hæc fortè dicuntur principium
indiuidui reale, de quo disputabimus
cap. 5. Differentia autem indiuidua non
est reale principium, cum nõ distingua-
tur re ipsa à natura, vt hoc cap. commõ-
strabimus. Quicquid igitur opinantium
dissidio varietur, necesse est differentiam
indiuiduam claudi in ipsa indiuidua na-
tura, ita vt sine illa differentiam non pos-
sit intelligi. Videndum ergo est quare
hæ differentia non dicantur essentialis,
quæ sunt intimæ ipsis veris essentialibus re-
rum, quæ re ipsa indiuiduæ sunt.

CQua in re prius est constituendus lo-
quendi modus philosophicus, & deinde
causa loquutionis vsitatæ explicanda.
Consuetudo loquendi est vt essentialis in-
diuiduas non dicamus diuersas, aut di-
stinctas essentialibus; quamuis re ipsa sint es-
sentialibus plures distinctæ. Individua etiam
non dicimus distingui essentialitèr, sed
potius eiusdem essentialitatis esse aimus. Vn-
de acceptum est argumentum dicendi
indiuiduas differentias non esse essen-
tiales, & esse extra essentialitatem, aut nullas
esse.

Porphyrius.
Cõmune pro-
loquium, seu
consuetudo lo-
quendi.

4. Resolutio.

Differentia in-
diuiduæ nõ sũt
re ipsa extra es-
sentialitatem (altem
indiuiduam).

Doctores for-
mam indiui-
duam dicentes
accidentariam,
Explicatur 1.

Explicatur 2.

Differentia in-
diuidua nõ est
reale principium
indiuidui.

5. Proponitur
consuetudo lo-
quendi, scilicet,
Perrũ, & Pau-
lum non esse
diuersæ essen-
tialitatis, sed eiusdẽ.

Nos

1. sent. titulo
opposita.

Ocham.
Gabriel.
2. sent.
Gandau.

2.
3. sent. in tit.
altera.
Probatur 1.
ex S. Thom.

Individua eod-
em quo con-
ueniunt, non
distinguuntur.

Responsio.

Refellitur 1.

Refellitur 2.
Id quod indi-
uiduum addit ad
naturam est dif-
ferentia.
Ratio.

S. Thom.

3.
Dub.
Vtrum ista dif-
ferentia sit es-
sentialis?
Pro parte af-
firmate ratio.
Pro negante
ratio.

6. 1. ratio consuetudinis ex *Caiet.* *modo*
esse, seu existe
re est à forma.

Ultima differentia specifica limitatur ab ultimo gradu formæ.

Hæc differentia essentiam, seu naturam complet.

Essentia ab esse nomen ducit.

In materialibus differentia individua sumitur à materia, quæ est principium individuationis.

7. Probatio huius rationis.

Obiectioni occurritur.

Differentia sumpta à materia potest intelligi ut actus distinguens naturam communem.

Hæc ratio est *S. Thom.*

8. 2. ratio consuetudinis ex capite 2. n. 23.

Nos verò oportet advertere ad id, quod sumus à Thom. Caiet. probè edocti, differentiam specificam ultimam, verbi gratia, rationale, constituere naturam nostro modo intelligendi capacem existentie: cum enim existere sit à forma, quæ dat speciem unicuique rei; ultima differentia, quæ à forma accipitur, scilicet ab ultimo gradu formæ physice, in metaphysica consideratione constituit naturam completam capacem existentie: essentia autem & natura synonyma sunt, & essentia ab esse nomen ducit. Constituta igitur essentia, quæ est species ultima, per ultimam differentiam, illa intelligitur absoluta, & completa essentia. In rebus autem materialibus differentia individua sumitur à materia, quæ est principium individuationis, ut docuimus; idcirco non dicitur essentialis differentia, quia per materiam à qua sumitur differentia individua, non accedit natura ad esse, à quo essentia appellatur. Et eandem ob causam individua plura non dicuntur plures essentia, quia ipsa natura communis intelligitur completa essentia & absoluta, cui nihil deest ad existentiam.

Hanc etiam ob causam, quæ differentiam individualem non accipiunt à materia, causam nullam reddunt, quare illa non dicatur essentialis; siquidem, ut illi credant, ea differentia individua à forma est, quæ dat esse. Quamvis autem differentia individua sumatur à materia, nihil prohibet illam intelligi per modum actus; comparatur enim cum natura communi ut actus distinguens: sed quia eam differentiam non accipimus à forma, sed à materia, individua dicimus, scilicet attinentem ad individuum; sed essentialem non dicimus. Et dicimus essentiam unam, quæ est completa per differentiam ultimam acceptam à forma, quæ dat esse; quamvis non sit una, nisi unitate rationis. Et hic modus explicandi auctore habet Doctorem Sanctum, qui individua materialiter ait discerni, naturam verò rerum essentialiter; scilicet, quia nature communes habent differentiam à forma, quæ essentiam complet, individua autem à materia.

Dici præterea potest, quod quia nosser modus intelligendi est cum quadam unitate communi, ut in præcedentibus declarauimus: modus autem loquendi

A consequitur intelligendi modum; idcirco facilius occurrit Petrum, & Paulum esse unius nature, scilicet illa unitate rationis, quæ propria est nostro modo intelligendi; quam ut consideremus non esse illas unius nature reali unitate.

Thom. Caiet. alium loquendi modum adinuenit, ut diceret differentias illas essentielles individuas; ut hoc addito quod sint individua, intelligamus non esse essentielles quasi complentes essentiam communem, quæ per differentiam communem completur; sed essentielles individuas, scilicet, quæ in ipsis individuis essentijs, hoc est, singularibus inveniuntur. Et videtur favere huic modo loquendi S. Thom. 3. p. q. 39. art. 1. ad 1. ubi ait in rebus creatis supposita distinguuntur per essentialia principia; ergo ipsa principia individua appellantur essentialia. Ad hæc, sentit idem Caietanus individua essentiam posse variari, ut albor intensus, & remissus est eadem essentia modo individuo variata; siue essentialiter individualiter, ut aiunt.

Hæc autem non approbamus. Nam quoad modum loquendi, essentialem differentiam dicimus, quæ sumitur à forma; quare individua, quæ sumitur à materia non dicimus essentialia ob causam iam expositam: neque ergo individua essentialem dicere opus est; cum hæc loquutio non aperiat, sed occludat viam indagandæ veritatis in his communibus enunciatis: unde etiam oritur inter scholasticos illa disceptatio, utrum essentia individua definiatur? essentia enim rerum perpetua sunt, & definibiles; individua autem non defini sanxit Philosophus 7. Metaphys. text. 53. Cui quæsitio respondendum est essentias rerum dici naturas ipsas communes, quibus individua nihil addunt essentialia: & illæ nature communes sunt perpetua, & definiuntur; aliàs si essentia individua adderent essentialem differentiam, definirentur: definitio enim est quæ essentialem explicat differentiam. Omnia ergo Philosophorum placita in hoc conspirant, ut differentias individuas non dicamus essentielles. Neque S. Thom. id vllatenus indicavit; sed principia essentialia dixit partes essentielles, quæ sunt principia individuationis, quibus supposita differunt, ut hoc libr. declarabimus: differentiam autem individua

D nunquam

9. Modus loquendi inuentus à *Caiet.*

Pro eo arg. ex *S. Thom.*

Additamentum *Caietani.*

10. Quoad modum loquendi, *Caietanus* Refellitur 1. ex dictis. Refellitur 2.

Essentia rerum definiuntur: non nisi individua.

Aristot.

Definitio est quæ essentialia explicat differentiam.

Ad argum. ex *S. Thom.*

nunquam dixit essentialē, sed materialē.

11. Confect. In angelis nulla est differentia individua.

In iisdem unitas numerica non distinguitur a formali. S. Thom. explicatur.

12. Quoad additamentum, Refutatur 1. suo exemplo. Arbor intensus, & remissus variatur solū per accidēs, sc. quoad modum realem.

Refutatur 2. ut suo modo loquendi difsonus. Individuum est unū, & idē.

Essentialitē variatum iam non est idem

13. Consuetudo loquendi explicatur.

Aristot. explicatur.

Ex quibus etiam colligimus in Angelis nullam esse differentiam individuum; quia differentia individua additur naturæ specificæ; & non est ipsa differentia specifica; cum ergo natura specifica in Angelis non habeat plura individua, nullis differentiis individuis contrahitur. Quare etiam in illis unitas numerica non distinguitur a formali specifica unitate. Et ita interpretandus est S. Thom. opusc. 16. cap. ultimo, cum ait substantiam etiam immaterialem esse unam numero; eadem enim unitas numerica in Angelis est formalis.

Id verò quod Thom. Caiet. ait eundem alborem intensum, & remissum distingui essentialitē individualitē, falsum est. Nam essentia individua non potest variari, nisi per accidens; accidit enim essentiæ eidem individua aliquid, quod est extra conceptum proprium illius, ut albori intendi, aut remitti; non per formam inhaerentem albori, sed per quandam modum realem ex natura rei distinctum. Et mirum est quòd Thom. Caietan. qui has differentias individuas appellat essentielles, arbitretur individuas essentias variari; individuum enim est unum & idem; idem autem non potest variari, nisi per accidens: aliàs si essentialitē variatur, aut mutatur, iam non est idem; & sola materia potest mutari secundum formas essentielles, quæ tamē sunt extrinsecæ: & idem mutari, aut variari per intimam differentiam, est impossibile; nisi intelligas (id quod est magis absurdum) alborem intensum, & remissum esse duo individua distincta, & ita dicas mutari per non esse unum, & esse alium. Intensio ergo & remissio non sunt essentielles differentie etiam individua; neque verò differentie individua essentielles dicendæ sunt.

Cum igitur dicimus individua esse eiusdem essentiæ, non significatur identitas realis, sed rationis: & idē est quòd sint unius naturæ, scilicet unitate præcisionis, quæ realis non est, sed rationis ut diximus; neque ea unitas, aut identitas est realis conditio fundandi similitudinem, ut lib. 3. observauimus. Quapropter Aristot. ea quæ dicit esse naturam unum, refert ad intellectum, ut videre est lib. 8. Metaph. tex. 11. & libr. 10. in principio.

A Respondemus ergo ad id quod erat quaesitum, differentiam individuum non esse extra essentiam individuum; bene tamen extra conceptum essentiæ communem: sed neque esse accidentariam, sed proprio nomine individuum dici, eamque esse intimam essentiæ individua.

Quod verò ait Henricus hanc differentiam individuum, solū addere negationem, non est verosimile; quia omnis negatio in rebus inuenta fundatur in aliquo ente: cum igitur individua distinguantur re ipsa, fieri non potest ut solis negationibus distincta sint; sed aliquibus differentiis positivis oportet esse distincta.

Confirmatio.

QVòd individuum addat naturæ communi differentiam individua colligimus ex doctrina S. Thom. 1. p. q. 40. ar. 2. & 1. contra gent. cap. 42. quibus in locis affirmat in ijs quæ conveniunt in aliquo communi oportere intelligi distinctiva, quibus discernantur. Eadem est sententia Thomæ Caiet. lib. de ente & essentia, cap. 4. & lib. 1. Poster. cap. 4. & Ioan. Capreol. in 2. d. 3. q. 1. & Pauli Soncinatis lib. 7. Metaph. q. 3. 1. estq; frequēs opinio & Philosophis, & Theologis.

PARS POSTERIOR.

Eam differentiam non esse re ipsa additam, aut distinctam.

D Isputatō posterior præcipua est, Vtrum individuum addat naturæ communi aliquid re ipsa distinctum, siue illud additum appelles individuum differentiam, siue alio quouis nomine; quod tamen si re ipsa est additum, habet se instar formæ siue actus physici. Aduertendum enim est dubiam esse Philosophis sententiam, significetne differentia formam physicam, à qua sumitur, an totam speciem materia, & forma concretam. Quam fortè ob causam istum actum individui ultimum, quidam appellarunt individuum differentiam quasi actum individuum, alij verò individuale principium: quod sit quasi formalis causa individuationis. Nobis hoc loco ea quaestio est, vtrum hic actus, quicquid ille sit, & quouis nomine declaretur, sit re ipsa additus

14. Resolutio dubij declaratur.

15. 2. sententiæ Refutatio. Omnis negatio in rebus inuenta fundatur in aliquo ente.

16. S. Thom.

Caiet. Capreol. Soncin.

1. Questio proponitur.

Actus individui ultimus cur appelletur à quibusdā individua differentia, ab alijs individuale principium.

C additus

additus naturæ communi, an sola ratione adiectus ut metaphysica, siue logica differentia?

Quod sit actus siue differentia re ipsa distincta, affirmat Ioannes Scotus in 2. dist. 3. quæst. 1. & in quodlib. q. 2. & lib. 7. Metaphys. q. 16. & Antonius Andre. ibidem, & quidam Monletius in suo opere de vniuersalibus, cap. 6. cum alijs; aiuntque in singularibus esse differentiam quidam positiuam, & primò incommunicabilem, quæ adiuncta naturæ efficit illam singularem, siue indiuiduam, & hoc ponunt principium indiuiduationis.

Quod in singularibus sit ea differentia ex eo probant, quia singularia differunt numero; quæ autem differunt, per differentias differunt. Quod autem ea differentia sit positua, ostendunt; quia est fundamentum realis vnitatis, scilicet vnitatis numeralis. Quod autem ea differentia sit primò incommunicabilis, liquet etiam, quia natura in se est communis; quod ergo incommunicabilis reddatur non à se habet, sed à differentia addita: ergo ipsa differentia est primò incommunicabilis. Est autem vltimum consequens, ut ea differentia quæ est quid posituum, & primò incommunicabile, sit principium indiuiduationis; nam etsi materia vel forma sit principium physicū indiuiduationis, tam materia, quam forma ab aliqua differentia habet ut sit singularis; ea ergo differentia erit primò incommunicabilis: quare neque materia, neque forma est principium primum indiuidui; sed differentia ista, quæ ipsi materiæ, vel formæ dat esse indiuiduum, & singulare. Itaque aiunt in omni re singulari esse suam differentiam realem, qua singularis sit: & ne ea differentia nomine careat, vocatur hæc citas; quia per illam est hoc aliquid: vel etiam vocatur indiuidualis differentia.

Nobis verò omninò asserendum est, nullam esse talem differentiam in re ipsa, sed in sola operatione intellectus. Et quidam quod singulare formalitèr non sit res, sed relatio rationis, ex eo satis constat, quoniam vniuersale, & singulare opposita sunt; sed vniuersale nihil est in re ipsa; ergo neque singulare. Et confirmatur, quoniam vniuersale, & singulare relata sunt haud dubiè relatione rationis; communitas enim est relatio rationis; ergo & singularitas: quia

hæc non sunt relata non mutua, ut liquet ex libri 3. doctrina. Præterea relatio realis est inter extrema re ipsa distincta, hoc est, inter res distinctas; sed natura vniuersalis, & singularis non sunt duæ res; ergo neque relationes vnius ad alteram sunt reales. Denique relatio non distinguit res creatas, & absolutas, sed aduenit distinctis; singulare autem est quoddam relatum; ergo singulare non distinguit res ipsas singulares. Et confirmatur, quia singulare propriè loquendo non distinguit, nisi ab opposito, scilicet ab vniuersali; ergo non distinguit vnum singulare ab alio. Superest ergo, ut omnibus confitendum sit, res ipsas non esse formalitèr singulares, & singularitatis relationem eis non inesse, nisi per operationem intellectus, in qua hæc relatio reperitur.

Accipiamus ergo singulare non formalitèr, sed materialitèr (ut aiunt) pro rebus ipsis, quæ conuenit esse singulares: quod singulare Aristoteles definit lib. 3. Metaph. cap. 3. *Singulare exponimus quod numero est vnum.* Quo pacto liquet res existentes, singulares necessariò esse. Iam modò ostendemus in ijs non esse vllam formam realem singularitatis siue indiuiduationis, quæ sit principium formale hoc conferens ut res ipsæ sint singulares, siue indiuiduæ: singulare enim nomen iam non formalitèr usurpamus, sed materialitèr pro rebus ipsis; est itaque Petrus hic homo & indiuiduum. Probandum igitur nobis est, quod in Petro præter naturam ipsam, non sit aliqua forma addita naturæ, qua fiat indiuiduum; quam formam vocant differentiam indiuidualem. Et commòstratur id primò, quia ea forma non est in Petro ut distinguat illum à natura communi; quoniam probatum est naturam communem non distingui re ipsa à Petro: sed neque distinguit Petrum à Paulo; probatur, nam si loquamur de distinctione numeri discreti, certum est distingui eos quantitate in qua est numerus; si verò disputemus, remota quantitate, de distinctione intima ipsis indiuiduis; ita sanè distinguitur Petrus à Paulo, sicut albedo à nigredine; vtraque enim distinguuntur absolutè reali distinctione: sed ad distinctionem duarum specierum non ponimus duas differentias distinctas re ipsa à genere; alias albedo esset

qualitas

Probatur 2.

Probatur 3.

Confirm.

4. Singulare materialitèr ab Aristot. definitur.

De hoc eadem 2. sententia declaratur.

1. fund. Differentiam indiuiduam re ipsa distinctam non esse necessariam ad distinctionem Petri à natura communi, ex cap. 1. p. 1. & 3.

Item neque ad distinctionem Petri à Paulo.

Distinctione intima ita distinguitur Petrus à Paulo, sicut albedo à nigredine.

2. 1. sent. titulo opposita. Scot. Ant. Andr. Monlet.

Hi de hac differentia inferunt, ac probant, 1. in singularibus eam esse.

2. esse positiuam.

3. esse primò incommunicabilem.

4. esse principium indiuiduationis.

3. 2. sent. in tit. asserita.

De singulari formalitèr probatur 1.

Confirm.

qualitas composita ex natura generis, & differentia, physica cōpositione partium, aut quasi partium, scilicet cōpositione rerum aliquantū distinctarū, vt dicemus libr. 5. ergo vt Petrus à Paulo reali distinctione scernatur, non est necessaria differentia distincta à natura communi, ita vt in Petro sit natura, & differentia realis indiuidua à natura distincta. Sanè sicut albedo non est nigredo per se ipsam, quia vna non est alia; ita hæc albedo non est illa albedo per se ipsam, quia vna alia non est.

Deindè probatur, quòd hæc differentia non solum necessaria non sit, sed quòd impossibilis sit. Et ex parte causæ formalis probatur sic; forma enim dans esse facit de non tali tale, verbi gratia, albedo facit de non albo album, ita vt si forma distinguatur aliquantū à subiecto, necessariò intelligatur prius in subiecto illud non esse, quàm esse: neque enim ante albedinem potest præintelligi album; ergo si differentia singularis est quæpiam realis forma aliquantū distincta à natura, de non singulari facit singularem: sed probatum est naturam non antecedere re ipsa singularia, sed sola operatione intellectus; quare natura non prius est re ipsa non singularis, quàm singularis: ergo nulla est forma realis à natura distincta, qua illa fiat de non singulari singularis; ergo nulla est forma per quam singularis fiat. Quòd si dicas formam istam indiuidualem esse non physicam formā, sed gradum quædam metaphysicum. Idem vrget argumentum; vel enim gradus ille re ipsa, & actu, aliquantū distinguitur à natura, vel omninò non distinguitur: si distinguitur, necesse est vt natura non singularis antecedit, vt probatum est: si verò nullo modo distinguitur re ipsa, sed solo intellectu discernente, vel distinctione virtuali, quæ in re ipsa nulla est, vt diximus libr. 1. hic actus indiuiduus in solo intellectu est, & est logica, siue metaphysica differentia; qua de re nullus hætenus dubitauit: neque enim dubium est aliquid nos cogitando, & intelligendo inuenire in Petro, quo illum ab homine distinguamus; cum duobus conceptibus, siue duabus notionibus hominem, & Petrum intelligamus; & separatim Petrum esse hominem, & esse hunc hominem. De hac tamen confi-

A deratione rationis nobis quæstio nulla est, sed de reali principio indiuidui. Eodem argumento aliàs probatur prius naturam produci ordine naturæ, quàm existat; scilicet, vt ipsa natura producta, quæ ab existentia distinguitur re ipsa; ordine naturæ antecedit existentiam, & per existentiam fiat de non existente existens; sicut corpus per albedinem fit de non albo album, vt hoc libro demonstrabimus.

B Tertiò probatur argumento Thomæ Caietani validissimo ex parte causæ materialis, quoniam formam singularem antecedit subiectum singulare, vt docet Aristoteles 2. Physicorum, text. 36. ergo si in natura est forma quæpiam realis singularis, quouis modo distincta ab ipsa natura, cuius scilicet natura sit subiectum, opus est vt natura singularis sit subiectum istius formæ singularis: cum autem subiectum antecedit ordine naturæ suam formam, necesse est vt natura singularis antecedit illam formam qua fit singularis, quod est impossibile. Quidam respondent naturam esse singularem per accidens, & hoc satis esse, vt sit subiectum illius formæ. Sed hi non æstimant pondus argumenti; siue enim per se, siue per accidens natura sit singularis, cum antecedit illam formam, necesse est vt ipsa singularitas antecedit in natura; ergo ante singularitatem est singularis, quod est impossibile. Commonstratur hoc, nam singularitas in Petro (vt aiunt) est quædam forma designata; hæc autem forma designata re ipsa est in aliquo subiecto designato; neque enim singularis forma designata, & existens potest esse in idea, aut natura communi, sed in subiecto hoc vel illo; cum ergo subiectum antecedit formam, necesse est vt subiectum hoc antecedit istam formam; subiectum autem hoc iam est singulare designatum. Et huius argumenti vim non persentiunt quidam Scotistæ, qui ante hæc citatem concedunt naturam esse actu vnā; nam si vna est, & singularis est, aut est idea existens vniuersalis.

C Aiunt quidam Ioannis Scoti sectatores naturam ante hæc citatem esse actu distinctam ab hæc citate, & actu vnā; sed illam vnitatem esse minorem, quàm

Natura prius ordine naturæ producitur nõ existēs, quàm sit existens.

3. fund. Caiet. ex p. causæ materialis. Aristot.

Natura singularis non antecedit ordine naturæ formā qua fit singularis; vnde nõ est eius subiectum.

1. Responso Fons. 5. met. cap. 6. q. 5. sect. 3. Refellit eodem arg.

Singularis forma designata est in aliquo subiecto singulari designato.

2. Responso quorundam Scotistarum. Refutatur eodem argum.

7. Solutio Scotistarum.

2. fund. Eam differentiam distinctam esse impossibilem, Ostenditur ex parte causæ formalis.

Natura nõ est prius re ipsa nõ singularis, quàm singularis.

Responso.

Refellit eodem argum.

Differentiam indiuiduam esse virtualiter distinctam à natura.

Refutatur 1.
ex cap. 1. p. 3. n.
8.

Refutatur 2.

Natura quæ
non est hæc &
illa, sed vna in
pluribus, non
est subiectum
reale huius, &
illius formæ.
Aristot.

8.
4. fund. ex p.
causæ efficien-
tis.

Actio per se
terminatur ad
hoc aliquid.
Arist.

Procedit hoc
fund. si ab ad-
uersarijs dica-
tur prius produ-
ci natura,
quæ forma sin-
gularitatis.

Item si pro-
teruè dicatur
hæc absque or-
dine separatim
produci.

vnitatem numericam; ita vt inueniatur in pluribus indiuiduis. Hæc omnia absurda sunt, & opinionum portenta; nam neque est realis aliqua vnitas in pluribus indiuiduis creatis, vt probatum est: neque vnitas quæ est minor, quàm indiuidua, potest sufficere vt natura sit subiectum reale formæ indiuiduæ. Sunt enim indiuiduæ formæ plures, hæc & illa, quæ necessariò recipiuntur in subiectis pluribus, hoc & illo; ergo vnitas illa quæ natura non est hæc, & illa, sed vna in pluribus, non est subiectum reale plurium formarum indiuiduarum. Et idcirco probè Aristot. docuit quòd formæ indiuiduæ siue singularis singulare est subiectum, vt huius formæ sit hoc subiectum, & illius illud. Quòd si illa vnitas imperfecta antecedens satis est vt sint plura indiuidua, quid iam exspectatur alia forma positiua, quæ faciat plura indiuidua distincta? Quòd si subiectum illius formæ indiuiduæ, ante illam est iam indiuiduum, & singulare, ostendant ante formam hæccitatis aliam hæccitatem subiecti, & ante vnitatem indiuiduam aliã indiuiduam vnitatem in isto subiecto: & ita progrediendum erit in infinitum, nisi sistamus in hæccitate, quæ non sit res vlla distincta à natura, sed sit ipsa natura, vt planissimè ostendimus.

Quartò idem probatur ex parte causæ efficientis: actio enim per se terminatur ad hoc aliquid, scilicet ad singulare, vt Aristoteles docet, & res perspicua est: neque enim Sophroniscus generat hominem communem, sed hunc hominem, scilicet Socratem: vel ergo prius producit forma illa singularis, quam dicunt hæccitatem, quàm ipsa natura singularis producat, quod est impossibile, & incredibile; vel prius producit natura, quàm forma ipsa singularitatis. Cum autem agens non producat naturam communem, producit sanè singularem primò, & per se, ante formam singularitatis, quam hi ponunt. Quòd si proteruè dicatur non ista produci ordine naturæ vnum post aliud, quod satis absurdum est. Hoc idem refellitur, si enim separatim producit natura & forma indiuidua; in illa separata productione sine vllò ordine, natura producit singularis, cum communis produci non possit; ergo nulla forma singularitatis necessariò est addita, qua fiat sin-

gularis natura. Et hæc non sunt probabilia argumenta, sed palmaria, & euidentia. Quarè isthæc opinio verosimilis non est.

Quinto loco scitum est argumentum Thomæ Caietani, quando forma quæuis conuenit vni rei, & non alteri, supponit distinctionem vtriusque; sed forma singularis Petri conuenit Petro, & non Paulo; ergo supponit distinctionem illorum; ergo non illam efficit. Argumentum enim conuincit, quando est forma rei addita; aliàs non valet argumentum: nam anima Petri conuenit Petro, & non Paulo, & tamen non supponit distinctionem, sed efficit illam in genere causæ formalis, vt dicemus. Quia tamen isti Doctores aiunt formam indiuiduam aduenire naturæ, vt quid additum; argumentum aduersum eos firmum est. Illud verò alterum non firmum est, quo Caietanus vult ostendere has formas indiuiduas non esse primò diuersas; quia Petrus per istam formam suam magis conuenit cum Paulo, quàm cum Brunello; nam & personalitate sua magis conuenit cum Paulo, quàm cum bestia, & tamen personalitates sunt primò diuersæ: & ratio in expedito est; quoniam à primò diuersis sumitur aliquod commune analogum, in qua analogia est maior & minor conuenientia; vt quantitas magis conuenit cum qualitate, quàm substantia, & tamen sunt primò diuersa hæc genera. Prætereà ex eo, quòd hæc differentie sunt à natura distinctæ, non sequitur vt non possit ab illis abstrahi conceptus communis analogus, aut essentialis conuenientia, aut similitudo. Exemplum esto ipsa personalitas, & existentia, quæ sunt analogæ, etsi sint à natura aliquatitèr distinctæ. Leuibus autem alijs argumentis superfedemus in re probanda, contenti melioribus.

Dicendum igitur est, naturæ rei cuiuspiam non addi formam indiuiduam aliquatenus re ipsa distinctam, quæ faciat naturam re ipsa formalitèr indiuiduam, nisi sola operatione rationis: qua quidè sicut ex genere, & differentia in formis simplicibus fit quædam compositio sola meditatione inventa, quia ibi nulla est realis cõpositio; ita ex natura specifica, & differentia quadam indiuidua apimò concepta, fit indiui-

9.
5. fund.

Caiet.

Quando forma conuenit vni rei, & non alteri, supponit distinctionem vtriusque; intellige, si est forma rei addita.

Cõtra Caiet.

Primò diuersitas nõ tollitur p̄ maiorem cõuenientiã formarum indiuiduarum Petri, & Pauli inter se, quàm cū illa quæ est Brunelli.

1. exemplum personalitatum.

2. exemplum quantitatis, & qualitatis magis conuenientium inter se, quàm cū substantia.

Cõuenientia analogæ, & essentialis nõ tollitur p̄ distinctionem à natura.

Exemplum existentie, & personalitatis.

10.

Summaria declaratio
2. sententie.

dui constitutio. Dum ergo querimus de principio reali individui, nullum illud est quod faciat formaliter individuum.

11. Sententia que dam medi a.

Refutatur ex cap.3. p.1. n.11.

Quædam media est opinio, scilicet, quod neque omnia individua addant essentiæ communi aliquid re ipsa distinctum, neque nulla hoc addant: sed individua à materia separata, non addere aliquid re ipsa distinctum, quod tamen addant individua materiã concreta. Nos verò parte capitis priori commo- strauimus in subiectis expertibus materia, scilicet in Angelis, neque intelli- gendi modo inueniri differentiam indi- uiduam additam naturæ communi: in rebus verò quibus est subiectum, aut materia, quæ scilicet non subsistunt in specifica natura, addi quidẽm differen- tiam realem individua, sed non re ipsa distinctam, ostendimus hac parte capitis posteriori. Itaque nihil naturæ additur re ipsa distinctum, quod faciat individuum.

12. Obiectio con- tra inscriptio- nem.

Responsio.

Sed contra hoc pronunciatum occur- rit illa opinio affirmantium existentiam singularum rerum res singulas consti- tuere individuas; existentia autem est forma, siue actus additus naturæ, & re ipsa distinctus. Sed hæc opinio postea tractanda est, neque enim hi Doctores arbitrantur existentiam esse formam indi- uiduam, de qua nos disputamus; sed aiunt individua differentiam, quæcũ- que illa sit, sumendam esse ab existen- tia rei: quod est disputare de primo prin- cipio individuationis, de quo multa di- cenda sunt.

Confirmatio.

13.

Aristot. S. Thom. Item tenentes inscriptionẽ p.1. capitis 1.

Item Caiet. Soncin. Aug. Nymph.

Hanc opinionem, quod scilicet in- diuiduum nihil addat distinctum naturæ communi cum Aristotele, & S. Thoma firmant & Philosophi, & Theo- logi, qui negant naturam esse re ipsa communem, sed sola ratione: conse- quens enim est vt individuum non re ipsa addat naturæ aliquid, sed sola rationis meditatione fiat istud additamentum. Tractant quæstionem, & sententiam eandem confirmant Thomas Caietan. de ente, & essentia, q. 5. & 1. p. quæst. 5. artic. 6. Paulus Soncin. 7. Metaph. q. 3. & Augustinus Nymphus libr. 4. disp. 5. & alij.

CAPVT IIII.

Argumenta refelluntur.

Contra priorem partem capitis, qua decernimus individuum nostro modo intelligendi addere naturæ individua differentiam, arguitur primo. Ens est vnum absque vlla adiectione differentie positivæ; ergo natura est individua similiter sola negatione ad- dita.

1. Contra 1. p. cap. 1. argum.

B

Secundò: Si individuum addit natu- ræ differentiam individua nostro mo- do intelligendi, à singulis differentijs individuis potest abstrahi communis conceptus; & illud cogitando abstra- ctum, quod est commune differentijs individuis, est diuisibile per alias diffe- rentias individuas; & ita erit progressio in infinitum.

2. 2. argum.

C

Tertiò, est argumentum à Thomæ Caietano acceptum, de ente, & essentia, cap. 2. q. 4. Si forma quæuis conueniat vni individuo, & non alteri, distincta il- la prius esse oportet; aliàs & forma eidẽ inesset, & non inesset, si ante formam non esset distincta; sed forma quæuis in- diuidua conuenit vni individuo, & non alteri; ergo ante formam distincta sunt.

3. 3. argum. Caiet.

C

Quartò arguitur argumẽto alio Tho- mæ Caietani: Potentia enim antecedit actum, & subiectum formam suam; er- go si naturæ additur forma individua, ipsa natura antecedit; sed forma indi- uidua non est actus naturæ communis, sed naturæ individua: ergo natura in- diuidua antecedit formam individui, quod est impossibile: nulla igitur for- ma, siue differentia individua additur naturæ, etiam nostro modo intelligen- di.

4. 4. argum. eiuſdem.

D

Vltimò: Forma addita non clauditur in natura; ergo est accidens; ergo indi- uiduum est ens per accidens compositum ex natura, & accidente.

5. Vlt. argum.

Pro partibus aduersis, quod indi- uiduum re ipsa aliquid addat distinctum naturæ communi, probatur primùm auctoritate Aristotelis, 7. Metaphysicæ, text. 41. vbi docet in rebus immateria- libus idem esse quod quid est, & cuius est, scilicet idem esse essentiam, & indi- uiduum, iuxta commentariũ S. Thomæ, vbi insinuat in rebus materialibus non idem esse essentiam, & individuum; ergo

6. Contra 2. part. 1. argum.

Aristot.

S. Thom.

faltè in his, quæ sunt materiã concreta, indiuiduum addit naturæ aliquid re ipsa distinctum. Et hoc adhuc probatur, licet parui momenti sint argumenta, quæ possunt obijci, & quæ faciliè refutantur.

7. Ratio.

Arguitur tamen primò: Id distinguit rem, quod dat esse rei; forma autem est quæ dat esse; ergo forma aliqua ponenda est, quæ distinguat indiuidua.

8. 2. argum. ex Porphyrio.

Secundò: Indiuidua differunt numero, vt Porphyrius ait; sunt ergo in indiuiduis suæ differentiæ, quibus differant: differunt autem re ipsa, & non sola operatione intellectus; ergo ponendæ sunt formæ reales, quæ sunt eorum differentiæ.

9. 3. argum.

Consectarij ex 2. p. quod in Petro remotis accidentibus præter naturam nihil est, nisi negatio, 1. impugnatio

Tertiò: Sequitur quod in natura singulari remotis accidentibus, & existentia, nihil reale sit præter naturam communem, nisi solæ negationes indiuiduæ: hoc autem falsum videtur esse; tum quoniam vnitas, quæ est negatio non constituit indiuiduum, verbi gratia, Petrum: tum quia vnitas formalis fundatur in re aliqua; ergo multò magis vnitas numerica, quæ est maior: tum etiam quia Petrus à Brunello differt vnitate formali, à Paulo verò vnitate numerica; ergo hæc duæ vnitates in rebus aliquantè distinctis fundantur.

Secunda.

Tertia.

10. 4. argum.

Quartò: Vnitates numericæ, quæ sunt propriæ indiuiduorum sunt reales; ergo fundantur in aliqua forma positua, quæ distinguat ipsa indiuidua; at verò non fundantur in forma physica, quia ea habet suam vnitatem partis; vnitas autem indiuidui, verbi gratia Petri, est vnitas totius: ergo in Petro est forma quædam singularitatis in qua vnitas indiuidua fundata est.

11. 5. argum.

Vltimò: Indiuidua conueniunt re ipsa in natura specifica, & distinguuntur inter se; ergo aliquid est in eis, quo conueniant, & aliquid quo differant; & non est progrediendum in infinitum; ergo veniendum est ad vltimas differentias incommunicabiles, quibus differant.

Aduertenda.

12. Aduertendū 1. ad 2. argum. 1. Responsum Soar. in met. disp. 5. sect. 2.

Circa indiuiduam differentiam sunt qui non arbitrentur incredibile, quod nostro modo diuidendi ea, quæ communia præconcepimus, eamus in

A infinitum. Hoc tamen est falsum, quia noster modus intelligendi est consentaneus intellectis, & fundatur in illis: quare in ijs conceptionibus mentis, quæ sunt per se, scilicet in quibus omnes conuenimus, necesse est peruenire ad finem.

B Aliud ergo ineunt placitum respondendi, vt dicant formam indiuiduam addi naturæ eo modo quo enti quidpiam additur, quod ipsum ens includit, scilicet conceptu explicito indicando aliquid quod ens explicitè non indicat. Et hoc quoque responsum displicet, quia differentia est extra conceptum naturæ communis: illud autè quod addit indiuiduum naturæ, intelligimus per modum differentia.

C Tertiò respondent argutiùs naturam generis etiam in indiuiduo distingui rationis meditatione à differentia speciei; & idcirco vnã esse extra aliam nostro intelligendi modo: & posse differentiam specificam communem sic distinctam à natura generis, diuidi in differentias indiuiduas. At verò naturam specificam in indiuiduo non posse distingui etiam ratione à differentia indiuidua. Et idcirco indiuiduam differentiam non resolui in differentias alias indiuiduas.

D Satis quidem solertè dictum est, si tamen probè satisfaciant argumento: afferunt enim non causam vt causam. Nam quod vna res sit diuisa ab alia nihil interest ad hoc, vt ipsa sit intellectu diuisibilis in plura. Igitur etsi natura generis, & differentia specifica distinguantur in indiuiduo, quod non accidit naturæ specificæ, & differentia indiuiduæ, nihil prohibet indiuiduam differentiam, quæ in conceptu est communis, diuidi alijs conceptibus per alias differentias indiuiduas: alias non est conceptus communis; quod enim commune est, mente diuidimus. Præterea etsi indiuidua differentia claudatur in conceptu naturæ indiuiduæ, in ipso conceptu composito distinguimus naturam & differentiam qua constituitur indiuidua, sicut in conceptu composito speciei discernimus naturam generis, & differentiam. Sicut ergo natura indiuidua ratione composita ex natura, & indiuidua differentia diuiditur in hæc, quasi in partes actuales: ita nihil prohibet ipsam differentiam indiuiduam, vt est distincta ratione à natura

Refellitur. Noster modus naturalis intelligendi est consentaneus intellectis.

13. 2. responsum.

Refellitur.

14. 3. responsum argutiùs,

Afferit differentiam indiuiduam nulla distinctione etiã rationis distinguere à natura specifica in indiuiduo.

15. Refutatur 1. Id assertum licet verum esset, non esset causa prohibens indiuiduam differentiam, quæ in conceptu est communis diuidi per alias differentias indiuiduas.

Refutatur 2. Id assertum falsum est.

Refutatur 3.

tura

tura specifica, diuidi in partes subiectas quas dicunt potentiales, scilicet in plures differentias indiuiduas; quæ diuisio per alias differentias exercenda est, progrediendo in infinitum.

16.
4. & verū responsum.

Differentia indiuidua etiam cōmuni conceptu cognita non diuiditur per alias hæcitates quasi per differentias, quia est quoddam analogū.

Dicendum igitur est, quod licet differentia specifica sit resolubilis (vt aiūt) siue diuisibilis in indiuiduas differentias per alias differentias indiuiduas, quas dicimus hæcitates differentie, verbi gratia, rationale in hoc & illud: tamen differentia indiuidua non diuiditur per alias hæcitates quasi per differentias; quia est quoddam analogum, cuius non est ratio obiecta vna; quo eodem modo ipsum indiuiduum analogum est, vt hoc libro luculentiùs explicabimus. Et ita nihil intelligitur quasi additum differentie indiuiduæ quò contrahatur ad hoc, & hoc; quia illa est vltimum contrahens etiam cogitando simplex, & nullo modo per differentias discretum in hoc, & illo. Itaque indiuidua differentia non est nomen vniuocum, sed analogum significans plures indiuiduas differentias in analogia copulatas.

17.
Aduert. 2. pro 2. p. cap. 3.

Contra eos autem qui hanc differentiam re ipsa distinguunt à natura cōmuni, illud aduertere hoc loco oportet, quod sicut diximus naturam esse in singularibus re ipsa per identitatem, ita vt esse in illis nihil reale sit: ita quoque intelligendum est singularia conuenire in natura re ipsa per identitatem, formaliter autem conueniunt per intellectum; conuenire enim est simul in aliquo inueniri, & coire. Cum ergo re ipsa nulla sit vnitas vnus naturæ in pluribus, nulla est conuenientia formalis, sed solum identica: ea autem conuenientia præcipuè reperitur in idea diuina, in qua res omnes singulares sunt vt in exemplari, & illi conformantur. Quod ergo indiuidua conueniant in natura eadem, non est quod sint similia, vt quidam aiunt, sed quod sint vnum vnitate naturæ, quæ est vnitas rationis, & appellatur præcisionis.

18.
Aduert. 3.

Sed alterum quoque aduertendum, quod differentia indiuidua non formaliter vt est relatio rationis, sed pro re ipsa quæ est differentia, aliqua res est, sed non res distincta à natura: eadem enim res est natura, & natura hæc; sed de re eadem duos habemus conceptus, alterum quo significamus naturam nomine

A cōmuni, alterum quo significamus esse hanc, siue dicas hæcitatatem, siue differentiam indiuidualem. Nusquam tamē in re ipsa sunt res aliquo modo duæ, sed in mente sunt conceptus duo; sicut animal & homo sunt res vna, quam conceptibus naturæ genericæ, & differentie rationalis explicamus, quod capite antecedenti satis superq; declaratum est.

Responsio.

Ad priora argumenta quibus probatur nullam esse differentiam indiuiduam etiam ratione distinctam, respondendum est. Ad primum concedimus antecedens, scilicet vnum non addere enti quid positium, sed solam negationem: sed negamus consequentiam, quod similiter indiuiduum solam negationem naturæ addat. Est autem duplex discrimen; primū, quia ens clauditur in conceptu omnium rerū; & ideo nulla res est, quæ addat enti aliquid positium reale, vt lib. 3. docuimus: natura autem cōmuni non clauditur in conceptu differentie; & ita potest addi naturæ indiuidua differentia. Alterum discrimen est, quod passiones entis non contrahunt ens cum sint æquæ amplitudinis; & idcirco non addunt enti aliquid ens positium; quia contraherent illud, & non adæquarentur enti, vt propriæ passiones. At verò forma indiuidua non adæquatur naturæ; est enim homo aliquid amplius quàm hic homo: quare bene potest differentia indiuidua addere aliquid reale positium naturæ cōmuni nostro modo intelligendi. Nomen verò indiuiduum etsi à negatione ducatur quasi indiuisum, significat tamen ipsam naturam singularem, vt hoc libro accuratiùs demonstrabimus cōtra Ioannem Scotum.

19.
Ad arg. cōtra 1. p. cap.
Ad 1. argum.
Inter vnum additum enti, & indiuiduum additum naturæ, 1. discrimen.

Ad secundum iam diximus in notationibus, differentie indiuiduæ etiam cōmuni conceptu cognita, nullam addi differentiam contrahentem; quia ille conceptus est ita analogus, vt illi non addantur differentie contrahentes, quæ admodum lib. 5. explicabimus. Præterea in omni diuisione rationis venit ad vltimum indiuisibile, & talis est differentia indiuidua: sicut enim in conceptibus cōmuni differentia specifica est vltimum; ita etiam diuidendo

Natura cōmuni non clauditur in conceptu differentie.
2. discrimen.

Forma indiuidua non adæquatur naturæ.

20.
Ad 2. argum.
Respond. 1. ex 1. aduert. n. 16.

Respond. 2.
In omni diuisione rationis venit ad vltimum indiuisibile.

naturam specificam, differentia indi-
dua ultimus actus est, quo natura com-
munis diuiditur; & ultra non procedi-
mus.

21.
Ad 3. argum.
Respond. 1.
Forma quæ
aduenit per so-
lam rationem,
nō est necesse
vt adueniat di-
stinctis, si ipsa
met forma di-
stinguat.

Respond. 2.
Talis forma
aduenit distin-
ctis, si aduenit
potentiæ quasi
physicæ passi-
ur, aut quasi
subiecto actua-
li.

1. Exemplū
relationis indi-
uinis personis.
2. Exemplū
differentiæ spe-
cificæ in indi-
uidue.

Non sic adue-
nit naturæ cō-
muni in ipsa
communitate
actus diuidēs.

22.
Ad 4. argum.
vt ad 3.

Cum natura
cōmuni in ip-
sa cōmunitate,
seu prout est
diuisibilis per
actus, differen-

Ad tertium respondetur distinguen-
do maiorem propositionē; forma enim
quæ re ipsa aduenit, aduenit rebus iam
distinctis; forma autem quæ aduenit so-
la consideratione rationis, non est ne-
cesse vt adueniat distinctis, si ipsamet
forma distinguat; quo pacto differentia
specifica aduenit naturæ genericæ & dif-
ferentia indiuidua aduenit naturæ spe-
cificæ; & ita hæc differentiæ consequun-
tur naturas distinctas, sed distinguunt
illas. Secundo respondetur, quod id e-
tiam quod aduenit nostro modo intelli-
gendi huic subiecto, & non illi, conse-
quitur istorum distinctionem, si aduenit
potentiæ quasi physicæ, aut quasi subie-
cto actuali: nam & in diuinis rebus re-
latio aduenit personis distinctis, quia
intelligitur quasi forma subiecti actua-
lis. Et eodem modo in indiuiduo diffe-
rentia specifica aduenit naturæ generi-
cæ iam distinctæ; quia prius intelligitur
hec natura generica distincta ab alijs,
quàm hæc differentia specifica, scilicet
quia illa intelligitur vt subiectum actua-
le, quod intelligitur vt distinctum: na-
tura autem communis in ipsa commu-
nitate non intelligitur vt potentia phy-
sica, aut subiectum actuale, quod intel-
ligitur vt distinctum: natura autem cō-
munis in ipsa communitate non intelli-
gitur vt potentia physica, aut subiectum
actuale; sed vt quidpiam potentiā diui-
sibile; & ita actus diuidens non suppo-
nit distinctum, sed distinguit: quia igitur
differentia indiuidua hoc tantum modo
comparatur cum natura communi, sci-
licet in illa communitate; non supponit
naturam distinctam in Petro, & Paulo,
imò illam distinguit, vt liquet.

Ad quartum respondetur per eadem,
quod subiectum physicum, aut actuale
antecedit formam re ipsa; quo argumē-
to comprobauimus hanc differentiam
indiuiduam non esse re ipsa distinctam à
natura; quia necesse est vt natura indi-
dua, quæ est subiectum formæ, antec-
dat illam. At verò natura communis in
ipsa communitate qua comparatur cum
differentia indiuidua vt potētia cum a-
ctu, nō ita intelligitur quasi actuale sub-
iectum, aut physica potentia passiuæ, sed

Ad duntaxat intelligitur diuisibilis per ac-
tus; & ita actus diuidens qui est differē-
tia ipsa indiuidua, non consequitur na-
turam distinctam, sed distinguit illam.
Eodem modo relatio diuina vt est for-
ma hypostatica, non intelligitur adueni-
re hypostasi, sed constituere hypostasim,
& distinguere; quia est ipse actus distin-
guens: aduenit autem naturæ diuinæ,
sed non quasi subiecto; quia non distin-
guit illam, vt hoc lib. docebimus.

Ad vltimum iam respondimus capi-
te superiori differentiam indiuiduam nō
includi actu in conceptu cōmuni essen-
tiæ; bene tamen includi intimè in ipso
conceptu indiuiduæ essentia; & ita re
ipsa esse essentialē; sed non dici essen-
tialē, quia essentiam absolutè dicimus
naturam cognitam communi conceptu.

Ad posteriora argumēta quibus pro-
batur hanc differentiam esse re ipsa di-
stinctam à natura, respondendum est.
Ad primum igitur minimè expedit de-
lassari in explicatione, aut cōmentario,
sed simpliciter negandum est Aristote-
lem indicasse vsquam in rebus materia-
libus differentiam indiuiduam distingui
à natura; neque verò de ea re fecisse illū
mentionem vllam; sed naturam in ab-
stracto comparauit cum suo concreto;
qua comparatione in rebus materialibus
distincta sunt homo, & humanitas
re ipsa, vt hoc libro docebimus. Et hoc
illa verba significant, quod quid est, &
cuius est esse idē in rebus spiritualibus;
scilicet insinuat in rebus materialibus
humanitatem quæ est hominis, & homi-
nem cuius est humanitas non esse idem.
Vel etiam (quod frequenter S. Thom.
docet) loquitur Philosophus de suppo-
sito, & natura, quæ in rebus immateria-
libus non sunt distincta re ipsa, vt item

hoc libro enarrabimus; in rebus autem
materiā concretis re ipsa distincta sunt.
Quod etsi Aristot. de natura communi,
& indiuidua loqueretur, sensus planif-
simus esset, quod in rebus immateriali-
bus hæc non differant; quia in ijs nulla
est differentia indiuidua etiam ratione
addita, aut distincta, vt comprobau-
mus capite antecedenti; bene autem in
rebus materialibus inueniuntur indi-
duæ differentiæ distinctæ à natura com-
muni nostro modo intelligendi. Misso
ergo cōmentario Aristotelici textus,
ad primum respōdetur, quod argumen-
tum

tia indiuidua
comparatur vt
actus distin-
guens.

Ita relatio di-
uina vt est for-
ma hypostati-
ca comparatur
cū hypostasi.

23.
Ad vlt. argum.
ex cap. 3. p. 1. n.

24.
Ad arg. contra
2. p.

Ad 1. arg.

Ad locum
Aristot.
Interpretatio.

Loquitur de
supposito, &
natura, quæ in
immaterialib⁹
nō sunt distin-
cta re ipsa: in
materialib⁹ ma-
ximè.

2. Interpreta-
tio ex cap. 3. p.
1. n. 11.

Ad rationem,
1. Responsio,

Forma physica non est ad-dita nature, sed est pars natura.

2. Responso. Esse individuū nō est aliquid reale additum nature.

25.

Ad 2. argum. ex Porphyrio. Licet non logicè, tamen physice res omnes se ipsis distinguuntur.

Differentia in diuidua nō est proprie differentia à Porphyrio definita: unde non facit formaliter differre, sed distinguit. Differentia Porphyriana non est res distincta à natura specifica, nisi in quibusdā cōpositis physicis.

26.

Ad 3. argum. Ad 1. impugn. consecrarij.

Ad 2. impugn. Vnitas in diuidua, & formalis fundatur in Petro. Vide cap. 1. p. 3. n. 10.

tum probat formam physicam esse principium individui. De qua re nobis quaeritio erit cap. sequenti. Modò verò quaerimus de principio formali addito naturæ; forma verò physica non est addita naturæ, sed est pars naturæ. Si verò sit sermo de forma quapiã addita toti naturæ, responderetur quòd esse individuū non est aliquid esse additum naturæ, & ita non est necessaria forma quæ det illud esse: nam si esse individuū esset quid reale præter naturam, profectò ab aliqua forma esset, vt argumētum probat.

Ad secundum respōdetur, quòd Porphyrius loquitur logicè, quo pacto in ijs quæ differunt quaerimus differentias: physice autem nō est necesse, quòd quæcunque distinguuntur, per alia distincta distinguantur; imò res omnes se ipsis distinguuntur: distinctio enim realis illa est, quòd hæc res non sit illa res; Petrus autem distinguitur à Paulo re ipsa, quia non est Paulus. Logicè autem distinguitur per aliquid, quod scilicet vocemus differentiam individualem; neque enim est proprie differentia à Porphyrio definita, qua species vna differt ab alia. Cum autem obijciunt Petrum, & Paulum re ipsa differre, si, differre, proprie vsurpetur pro eo in quo est propria differentia; dicendum est non formaliter differre, sed tantum esse res distinctas. Imò neque differentiam Porphyrianam esse rem distinctam à natura specifica, nisi in quibusdā cōpositis physicis, vt hoc lib. dicemus.

Ad tertium concedimus in Petro remotis accidentibus, præter naturam nihil esse nisi negationes. Ad ea verò quæ obijciuntur dicendum est, Petrum non constitui reali constitutione ex natura, & singularitate; quare non opus esse forma constituyente. Deinde dicendū quòd vnitas in diuidua, sicut & formalis, fundatur in re aliqua; vtraque tamen in re eadem scilicet in Petro. Et quidem si in Petro ponamus plures gradus entis actu distinctos, vt sensitium, & rationale, plures vnitates formales ponimus nō re ipsa communes, sed in diuiduas, sicut & illi gradus in Petro sunt in diuidui, & distincti re ipsa: semper enim vnitas numerica comitatur vnitatem formalem; nisi in Angelis, in quibus eadem vnitas formalis est, eaque ipsa numerica; quia cum sint formæ simplices, & non distin-

A & numero, sola vna vnitas formalis, & ea ipsa numerica est in singulis; quia ibi non sunt differentiæ indiuiduæ, neq; vnitas numerica distinguitur a formali, vt docuimus cap. 1. Denique dicendum est nullum esse absurdum quòd in re eadem fundentur plures vnitates, sicut & plures relationes fundantur quæ sunt entia realia. Nam & in re singulari quatenus singularis est duplex est negatio, altera qua est in diuisa in se, altera qua est diuisa ab alijs: esse enim diuisam negatio est, scilicet non esse alias, vt lib. 1. diximus. Eodem ergo modo in re omnino eadem duplex negatio est, altera formalis, altera in diuidua.

B Ad quartū negatur quòd vnitas realis semper fundetur in forma, nam vnitas totius, qualis est numerica, siue in diuidua, fundatur in toto. Verū est, quòd excepta vnitate suppositi, omnis alia vnitas fundatur in forma, aut quasi forma, quia ipsa natura est forma suppositi. Et ad hunc sensum concedimus vnitatem in diuiduam nature fundari in aliqua forma, scilicet in ipsa natura; non tamen in forma superaddita singularitatis, quæ nulla est.

C Ad vltimum iam explicauimus quomodo in diuidua per solam identitatem realem dicantur conuenire in natura; quia scilicet natura quam intellectu cōprehendimus re ipsa nihil est aliud, nisi sua singularia: quare nō est necesse, quòd in ipsis singularibus aliud sit natura, & aliud differentia singularis; aliàs in ipsis singularibus esset natura communis, distincta à differentia singulari, scilicet quæ non esset singularis se ipsa, sed solū esset subiectum singularitatis, quod tamē est falsū, & impossibile, vt cōmonstrauim⁹.

Eadem est solutio illius argumenti: Naturæ non repugnat diuidi, & Petro repugnat; ergo aliquid est in Petro præter naturam propter quod repugnat illi diuidi. Dicendum enim est quòd natura prout à nobis concipitur conceptu cōmuni, non repugnat diuidi nostro etiam modo intelligendi, quo diuidimus hominem in hunc, & illum hominem: vnū enim est quod diuiditur; natura autem in conceptu nostro est vna: sed natura prout est in re ipsa, diuidi repugnat; est enim re ipsa actu diuisa, & nihil est aliud natura ipsa, quam ipsamet singularia actu diuisa.

Ad 3. impugn. In re eadem plures vnitates fundantur, sicut & plures relationes.

27.

Ad 4. argum. Vnitas suppositi fundatur in toto: vnitas in diuidua in forma suppositi, scilicet in natura, non tamen in forma superaddita singularitatis.

28.

Ad vlt. arg. ex cap. 2. n. 3. & 37.

29.

Ad aliud arg. simile.

Solutio eadē.

Naturæ prout est in re ipsa, diuidi repugnat.

CAPVT V.

*De principio individuationis rerum
varia sententia refelluntur.*

1. Agitur de principio reali, & physico, nō de logico.

2. Tot sunt cause individuationis, quot sunt cause rei cuiusque.

In causis ordo.

3. Quæritur ratio ut ab ijs causis oriatur potius hoc individuum, quā aliud.

4. Opinio de accidentibus simul collectis. Arg. ex Porphyrio. Pro ea locus S. Damasc. Indicator improbabilis. 1. Probatio. Nullū est accidens propriū individui.

Hoc loco agimus de principio reali, & physico individuationis, hoc est, de causa reali. Nam de principio logico, siue metaphysico dubium non est ipsam individuum differentiam licet nō sit distincta à natura, esse principium quasi formale quo illa intelligitur individua; sicut differentia speciei est principium quasi formale naturæ specificæ.

Principium reale, siue causam realem individuationis rerum quidam posuere extra naturam rei cuiusque; neque verò ea etiam in re est disceptatio, quod sint tot cause individuationis quot sunt cause rei cuiusque. Nam vnusquisque effectus est res singularis, & individua, & omnis causa realis est causa individui cuiuspiam: & cum in causis sit ordo, primum principium individui erit causa finalis; secundum, ipsum agens; tertium, materia; postremum, forma. Quamuis nonnulli Doctores nostræ ætatis recusent, agentia naturalia esse causas individui; quibuscum postea disputabimus.

Ergo ut declarem causam hæsitandi, & quærendi, non illud solū agimus ut causas individuorum inuestigemus; sed de singulis videndum est, non solū quas habeant causas, sed meditandum etiam, quæ sit prima ratio ut ab ijs causis oriatur potius hoc individuum quā aliud: nam ab eodem agente potest produci hoc, & illud; & in eadem materia hoc, & illud; & ob eandem finem hoc vel illud: tunc vlteriū disputandū erit, vtrum sit individuationis principium aliquod, non solū primum, sed adæquatū.

Quidam igitur posuere, accidentia simul collecta in singulis individuis esse principium individuationis; quia sic collecta huic cōueniunt, & non illi. Et sunt fortè inducti Porphyriana definitione individui. Quibus videtur fauere S. Ioā. Damasc. lib. 3. fidei Orthodox. cap. 6. dicens hypostasēs non differre secundum substantiam, sed secundum accidentia. Sed hæc opinio probabilis non est multas ob causas. Primò, quia nullum est accidens proprium individui; accidens

A autem commune non potest esse principium individuationis; quod enim commune est, non constituit hoc, aut illud; collectio autem accidentium non est vnum, sed multitudo: quare à multitudine per accidens, non potest peti vnitatis individui, quod est per se vnum. Adhuc, credibile certè videtur in tanta copia rerum similium penè infinitā aliqua esse individua, etiam in collectione illa accidentium similia; ita vt per ea non possint discerni illa individua; neque facile monstrabitur hoc non posse accidere; saltem potestate diuina potest contingere: individua autem non esse distincta est impossibile: ergo individuationis non petitur à collectione accidentium. Adhuc, accidentia habent individuationem à substantia, vt postea docebimus, & liquet ex dictis; quia forma semper aduenit subiecto singulari, & individuo; ergo accidentia quæ adueniunt individua substantiæ, non faciunt illam individuum. Denique accidentia non sunt causa individui simpliciter, sed secundū quid; est enim hæc albedo causa, vt Petrus sit albus, quod est esse secundū quid; sed non est causa vt Petrus simpliciter sit: individuum autem subiectū de quo loquimur, est id quod simpliciter est; ergo accidentia nō sunt principium individuationis substantiæ. Et cōfirmatur, quia accidentia sunt posteriora individuo substantiæ, vt postea monstrabimus; id autem quod est prius non habet vnitatem à posterioribus natura, sicut neque ab eis habet esse.

B Eisdem argumentis probatur quantitatem non esse principium individuationis substantiæ; tum quia est commune accidens; tum quia non est simpliciter causa substantiæ; tum quia nullo modo antecedit individuationem substantiæ, vt dicemus. Sed quantitas cum accidentibus potest indicare individuum substantiam, vt signum: & ita est principium non rei, sed cognitionis. scilicet cognoscenda individuationis: quod postea etiam declarabimus; & hoc fortè voluit Damascenus.

C Secunda opinio constituit principium individuationis ipsam existentiam. Hæc opinionem referunt Paulus Soncin. 7. Metaph. q. 32. & Ioann. Scotus in 2. d. 3. q. 3. Neque displicet hæc sententia Dionys. Scoto.

D 2. Probatio contra argum. oppositum. Vel sunt, vel esse possunt aliqua individua similia etiā in collectione accidentium.

2. Probatio contra argum. oppositum. Vel sunt, vel esse possunt aliqua individua similia etiā in collectione accidentium.

3. Probatio. Accidentia habent individuationem à substantia.

4. Probatio. Nō sunt causa individui simpliciter, sed secundū quid.

Cōfirmatur. Sunt posteriora individuo substantiæ.

5. Alia opinio affinis de quantitate.

Iudicatur falsa.

1. Ratio ex probatione. 1. 2. ex prob. 4. 3. ex Cōfirm. Quantitas cum accidentibus vt signū, est principium cognoscenda individuationis.

Hoc voluit S. Damasc.

6.

2. Opinio de existentia.

Referunt à Soncin. &

Dionys. Scoto.

Non displicet
Carthusiano.
De auctore
Gandauensis.
Improbatur.
Existencia est
actus vltimus,
non primum
principium.
Alicorum im-
pugnatio.
Refellitur.

7.
Alia opinio
affinis, de sup-
posito.
Improbatur.
Suppositum est
vltimum nature
incommuni-
cabile.

Confirmatur
improbatio.

8.
3. Opinio,
de forma sub-
stantiali.
Durandi.

Coment.
Auicem.
Argum.

9.
Refutatur.
Hæc forma est
istius indivi-
dui principium
præcipuum, sed
posterius ma-
teriã.

Dionys. Carthusian. in 2. d. 3. cuius au-
ctorem cõmemorat Henricus Gandau.
quodlib. 2. q. 8. sed quosquos habeat as-
sertores opinio, falsa est, & perperam
philosophantium: nos enim inquirimus
primum principium individui; illi pro
primo indicant actum vltimum, qui est
existencia. Aliqui infirmant hanc opi-
nionem, quia existencia est quid commu-
ne quod non facit individuum. Sed fal-
luntur, quia existencia, vt & suppositum,
singularis est, vt hoc lib. dicemus.

Cõsimilis est opinio quod individua-
tio nature petatur à supposito; ita sen-
tit Henric. Gandau. iam cõmemora-
tus. Sed hoc est peius erratum, nam sup-
positum est vltimum nature, quod non
est individuationis principium; addit e-
nim nature individua aliud quid magis
individuum, quod est omninõ incom-
municabile: natura enim individua cõ-
municabilis est suppositis, suppositum
autem incommunicabile vltimum. Et
confirmatur, quia natura individua con-
stituit suppositum, & ita eius individua-
tio antecedit suppositum.

Tertia est opinio satis famigerata
quod forma substantialis sit principium
individuationis. Ea videtur esse senten-
tia Durandi in 2. d. 3. q. 2. Imò idem Du-
rand. in 4. d. 44. q. 1. ait formã facere ip-
sam materiam individua; quare nihil
mirum quod censeat eandem facere in-
dividuum compositum. In quam partem
inclinare videtur Commentator, & Auicena,
vt in argumentis licebit consule-
re. Videtur autem verosimile esse; cum
forma sit reale principium individui in-
trinsecum, & sit principium non solum
individui, sed hæc forma huius indivi-
dui, ita vt neque cogitando possit sepa-
rari hoc individuum ab hac forma; vt
ipsa forma sit individuationis reale
principium.

Isthæc sententia in sensu quæstionis
propositæ non potest defendi. Nam id
verum equidem est, formam substantia-
lem esse principium individui substantiæ,
& illud intrinsecum, ac præcipuum, & hanc
formam istius individui principium. Sed
nos quærimus individuationis princi-
pium primum: materia autem est etiam
individui principium intrinsecum, & an-
tecedit formam; ergo in sensu quæstio-
nis propositæ de primo principio indi-
uiduationis, illud erit potius materia,

A quàm forma. Et ad hæc, ipsa formæ in-
diuiduatio (vt postea cõmonstrabimus)
petitur à materia; ergo simpliciter lo-
quendo materia potius, quàm forma est
indivuationis principium.

Quarta opinio est, eaque verissima,
quam edocti sumus à S. Thoma, imò &
ab Aristot. materiam signatã esse prin-
cipium individuationis: nam cum ma-
teria sit principium primum individua-
tionis vt omnes confitentur; materia
autem signata non solum sit principium
individui, sed huius potius, quàm illius:
ea enim est materia signata quæ est istius
individui designati materia, ita vt sic sig-
nata non sit alterius, qui est sensus quæ-
stionis propositæ; consequens est, vt ma-
teria sit principium individuationis, sci-
licet primum, à qua petitur individua-
tio hic, & nunc, scilicet hoc, & illud indivi-
duum.

Sed tamen quid sibi velit hoc nomen,
materia signata, aut qua ratione signata
sit materia, nihil à Doctoribus exprimi-
tur disputando, quod aut constet, aut
liqueat.

Prima explicatio est materiam signa-
tam esse materiam quantitate affectam.
C Quod fuit placitum Cõmentatoris po-
nentis subiectum generationis materiam
quantam: ita sentit Ioann. Capreol. in
2. d. 3. q. 1. art. 1. & Francisc. Ferrar. 1.
contra gent. cap. 21. & Paul. Sõnc. 7. Me-
taph. q. 34. Sed hæc existimatio non so-
lum facit initiũ ab eo errore, quod ma-
teria quanta antecedit formam substã-
tialem, quod postea confutabimus; sed
etiam quæstioni propositæ non facit sa-
tis. Nam si materia quanta est subiectum
generationis, certè est subiectum com-
mune cuiuscunque individui; ergo non
est principium individui designati, scili-
cet istius, aut illius, hic, & nunc. Quod si
excogitandum est aliquid, quo materia
quanta designetur, vt sit istius potius,
quàm illius individui principium, id ip-
sum poterit cogitari in materia sine
quantitate.

D Dices in materia quanta contineri
dispositiones, quæ sunt formæ gignende
consentaneæ, & per has dispositiones
materiam designatam esse propriã istius
individui, & non illius. Vocant autem
istam quantitatem physicam, hoc est, or-
natam physicis dispositionibus. Sed hoc
ipsum refellitur, scilicet exciso funda-
mento

Confirmatur
refutatio.

10.
4. & vera opi-
nio S. Tho.
& Arist.
de materia sig-
nata.
Fundam.

11.
Difficultas:
quid sit mate-
ria signata?

12.
1. Explicatio
de materia
quanta.
Comment.
Capreol.
Ferrar.
Sõncin.
Confutatur 1.
ex dicendis.

Confutatur 2.
Materia quã-
ta non est prin-
cipium indivi-
dui designati,
scil. istius, aut
illius, hic, &
nunc.

13.
Responsio:
de materia quã-
ta quantitate
physica.

Refutatur 1.
vt supra, ex di-
cendis.

mento illo, quod dispositiones in materia quanta antecedant formam substantialem, de quo differemus loco alio. Sed & hoc identidem refellitur, quia à collectione accidentium non potest sumi vnitas indiuidui, vt probatum iam est. Præterea, si hæc accidentia, seu dispositiones quibus materia designatur, sint per se ipsa indiuidua, ita vt à nullo alio principio sumatur vnitas indiuidua eorum; cur non potius affirmabimus formam substantialem esse per se ipsam indiuiduam? Et cum illa sit principium intrinsecum indiuiduæ substantiæ, si illud est primum, & per se ipsum indiuiduum, absque dubio illud ipsum est principium indiuiduationis designatæ, quod nos querimus. Quod si accidentia non sunt per se ipsa indiuidua, neque illa erunt principium indiuiduationis substantiæ. Et confirmatur, quia quantitas aduenit materiæ iam singulari, & indiuiduæ; ergo in ipsa materia ante quantitatem querenda est ratio prima indiuidui principij. Denique hæc sententia non ponit materiam principium indiuiduationis, sed potius collectionem accidentium, aut quantitatem; quæ iam probauimus non esse principium substantiæ, & ita nõ esse principium illius indiuiduationis.

Alia ergo explicatio est quod materia prima non actu quanta, sed apta recipere quantitatem, est ipsa materia signata, propriumq; indiuiduationis principium. Hæc fuit opinio Thomæ Caiet. de ente, & essentia, cap. 2. q. 5. & Iauelli lib. 5. Metaph. q. 15. & ante illos fuit Ægidij quodlib. 1. q. 5. art. 1.

Hæc explicandi ratio etsi illud effugiat, ne in materia ante formam substantialem quantitatem constituat; cætera tamen iisdem difficultatibus implicantur. Nam cum ipsa quantitas non sit per se ipsam indiuidua, sed hoc habeat à substantia indiuidua, vt postea docebimus, minimè potest peti indiuiduationis substantiæ à quantitate illa; ergo neque petitur à materia, vt est receptaculum quantitatis. Præterea materia nuda non habet passiuam potentiam recipiendi quantitatem, sed hoc conuenit composito, vt dicemus; ergo hæc passiuæ potentia, siue aptitudo recipiendi non antecedit formam. Quod si aptitudo ista non est potentia passiuæ proxima, sed remota, quæ est ipsa materia; ista potentia re-

A mota non subijcit materiam isti quantitati potius, quàm illi: ergo materia cum ista potentia remota non est principium indiuiduationis signatæ hinc, & nunc. Adhuc est aliud argumentum præcipuum, quo res ista magis declaretur: est enim materia subiectum commune cuiuscunq; formæ, & ita est principium plurium indiuiduorum; aliquid ergo necesse est addere materiæ, vt sit principium non commune, sed proprium istius indiuidui ipsa ergo aptitudo materiæ ad hanc quantitatem, cum non sit definita ad vnâ quantitatem recipiendam, sed sit potentia communis ad plures quantitates recipiendas, adhuc non est signata, & propria; ergo neque per illam aptitudinem materia designata est ad hanc formam substantialem recipiendam: præterquàm quod est ordo inuersus, vt materia per aptitudinem ad id quod est posterius, scilicet ad quantitatem, fiat capax recipiendæ formæ substantialis, quæ quantitatem antecedit.

B Thom. Caiet. 1. p. q. 29. art. 1. quia credidit istam aptitudinem ad quantitatem recipiendam esse accidens, eò quod potètia passiuæ, & actus sint eiusdem generis, repudiavit sententiã præmissam quam tenuerat, ne aptitudinem accidentariam ponamus in materia ante formam. Atqui licet illa sententia Caiet. non multum constet, vtrum scilicet potentia passiuæ recipiendi accidentia sit accidens; in eo tamen Caietan. rectè sentit, quod accidens in materiam ante formam substantialem noluit collocare.

C Inuenit ergo sibi Caiet. alium explicandi modum, quod materia vt est radix istius quantitatis, sit designatum principium istius indiuidui. Sed hoc inuentum nec latum vnguem distat ab illo priori: nam & à quantitate petit rationem indiuiduationis: & illa radix plurium quantitatum est origo communis. Et certè nihil aliud est in materia, illa radix ad quantitatem recipiendam, nisi potentia passiuæ remota, quæ nihil addit materiæ, quo sit signata. Quare nisi addas materiæ aliquid reale quo sit proprium subiectum istius formæ, & principium proprium istius indiuidui, nihil efficies. Quod si addis aliquid, iam non est nuda materia; & ita est questio modis omnibus implicata.

D Sunt igitur qui interpretentur materiam

Refutatur 2. vt 1. opinio.

Refutatur 3. consequenter, ad reuersionem 3. opinionis.

Confirmatur refutatio.

Refutatur 4. vt 1. opinio, & alia affinis.

14. 2. Explicatio de materia apta recipere quantitatem. Caiet. Iauell. Ægid.

15. Effugit primam cõfutationem 1. explicatio- nis Non sic alias. 1. Confutatio, vt in 1. probatione contra 1. opinionem.

2. Confutatio ex dicendis.

Responsio.

Refellitur.

3. Confutatio, & præcipua.

Aptitudo materiæ ad hanc quantitatem est potentia communis ad plures quantitates recipiendas.

4. Confutatio accedens ad 1. cõfutationem 1. explicatio- nis.

16. Retractatio huius 2. explicatio- nis facta à Caiet.

Approbatum quod aptitudinè accidentariã noluerit ponere in materia ante formam.

17. 3. expl. inueta à Caiet. de materia vt est radix istius quantitatis. Eadè est cum præcedente.

Refutatur 1. & 2. vt in 1. & 3. cõfutatione præcedentibus.

Refutatur 3. ob idètitatem. cū præcedente

18. 4. Explicatio de modo reali.

riam signatam cum quodam modo reali, quo sit proprium subiectum istius formæ, & proprium principium istius individui. Sed hic modus realis quid sit, nullatenus explicant, videlicet cum sit inuentum hominum, & non vera res naturalis. Sed probatur nullum esse modum realem in materia ante formam præter causalitatem ipsam materiæ: nam ille modus realis quo materiæ designatur, erit actus materiæ; ergo iam non est nuda materia ante formam. Præterea vel modus iste est communis, ita ut eodem modo se habeat materia ad omnes formas; & sic non designatur principium proprium individuationis, sed commune: aut est modus proprius ex parte materiæ occurrens singulatim formis individuis, ut cuique formæ recipiendæ suus modus recipientis in materia occurrat; ergo ante istum modum realem additum materiæ, ipsa est indifferens ad plures modos huiusmodi, sicut ad plures formas: ergo iste modus additus materiæ à quo illa habet, ut fiat propria istius individui, est per se ipsum individuus, & primum à quo petitur individuationis, non ergo materia erit principium individuationis, sed modus ille additus materiæ erit individuationis principium primum. Præterea iste modus realis aduenit materiæ individuæ; ergo per ipsam individuatur; ergo non possunt hæ vices mutari, ut materia ab isto modo addito habeat, ut sit principium individuationis.

Responso. Sed respondebis, id posse accidere, ut iste modus individuatur à materia, & tamen faciat illam proprium principium individuationis substantiæ: nam quatenus est quidam actus adueniens, individuatur per materiam; sed quatenus est actus reddens materiam propriam istius individui, facit illam proprium individuationis principium, quæ erat principium commune, & indifferens. Contra hæc statim se se obijcit argumentum: nam eodem modo hæc forma substantialis poterit fieri individua à materia, & tamen hoc præstare, ut ipsa materia sit proprium individuationis principium istius compositi, cuius est forma: nusquam ergo ad hoc necessarius est ille modus

A realis, cum forma ipsa substantialis ad hoc sit idonea: utrumque autem est falsum, si solertius attendamus; nam si iste modus realis sit individuus per materiam, ita ut esse hunc, & non alium, habeat à nuda materia; eodem certè modo forma substantialis à nuda materia habet ut sit hæc; est autem impossibile vnum, & alterum; nam materia nuda est subiectum commune; necesse est ergo ut sit designata re aliqua qua fiat propria istius modi individui, aut istius formæ individuæ. Quod si ille modus realis non habeat à materia ut sit designatè hic, & individuus, sed ab alio hoc habet; illud aliud erit individuationis principium; & idem dicendum est de forma substantiali. Firmum ergo est argumentum, ex eo quod modus iste sit individuus, scilicet designatè hic, per materiam, ut materia non habeat ab illo modo radicem, & fundamentum individuationis, sed à se ipsa.

Igitur contra hæc omnia illud est pertinax argumentum insolubile, quod materia ante formam substantialem est nuda omni entitate, & pura potentia; quæ sine medio coniungitur cum forma substantiali, ut postea comprobabimus. Et ita videtur impossibile, ut sit designata re aliqua, qua fiat propria istius individui.

His opinionibus alia potest coniungi ad placitum eorum, qui aiunt materiam ante formam substantialem esse affectam quantitate physica, & dispositionibus: eadem enim erit individuationis principium. Sed hoc quoque fundamentum eruendum nobis est capite sequenti.

D Ultima igitur sententia est nullum esse primum principium individuationis in sensu quæstionis propositæ, ita ut hoc principium sit istius individui, & illud illius. Nam postquam omnia reuocaueris ad materiam, illa non est principium istius individui potius, quam illius: ergo etsi in communi possit assignari principium individuationis primum, scilicet materia, quia individua primum à materia oriuntur; attamen quod sit hoc individuum non est causa hæc materia, cum in materia eadem possit esse

1. Confutatio.

2. Confutatio.

3. Confutatio.

Sequitur non materiam, sed modum illi esse individuationis principium.

4. Confutatio ut in 3. probatione opinio nis.

19.

Responso.

Refellitur ex eo quod ut individuatur à materia, & materiam reddat individuationis principium, equè sit idonea forma substantialis, atque modus ille.

Ostenditur hoc.

20. 5. Confutatio omniū dictarum explicatio num expugnat ex c. 6.

21. 5. Explicatio consona responsioni, de qua n. 13.

Conuellitur ex cap. 6.

22. 5. Opinio, ex dictarum explicationum reiectione cõsectaria, de nullo 1. principio individuationis in sensu quæstionis.

D se

1. eius assertū. Materiam esse occasionē, &c.

2. Assertum. Solam diuinā voluntatē esse per se causam indiuiduationis.

Huius opinio nis i. confut.

2. Cōfutatio.

se aliud indiuiduum. Aiunt tamen materiam hanc esse occasionem, aut causam non per se indiuidui istius, cum aliā causā sint indiuiduationis firmā necessaria: & præcipue reuocant indiuiduationem ad voluntatem diuinā, quia Deus voluit vt esset hoc indiuiduum, & non aliud. Arbitrantur autem neque ipsam materiam affectam quantitate physica, & dispositionibus (quam ita affectam esse aiunt ante formam substantialem) esse propriū principium indiuiduationis, cum hæc ad solam voluntatem creatricem referatur. Hæc autem opinio duplici ratione a nobis refelletur, primū ostendendo quò pacto materia signata sit indiuiduationis principium etiā hic, & nunc, scilicet istius, & illius indiuidui, qui est sensus quæstionis propositæ: tum etiā demonstrando quòd hoc indiuiduum hic, & nunc causam habeat naturalem adæquatam, & non solam voluntatem Dei.

CAPVT VI.

Nuda materia est generationis substantialis subiectum.

1. Contra tit. 1. Sententia, de materia induta forma corporea.

Gandau.

Scotus in viuentibus.

Auicena etiam in non viuentibus

Scoti opinio reijcitur vt fal

AD ostendendum indiuiduationis primū principium, quod est nuda materia, quæ aliās dicitur quantitate signata, necessarium fuit præmittere quæstionem physicam, vtrum nuda materia sit generationis subiectum, eaque absque vllō medio copuletur formæ? Nam de hac quæstione variatā sententiā, oportet diuerso modo opinari de indiuiduationis principio.

Nudam materiam esse subiectum generationis, & copulari formæ geniti, negauit Henricus Gandauens. in quodlib. 2. quæst. 2. & 3. Et quodlib. 4. quæst. 13. & 14. Et Ioannes Scotus in 4. distinct. 11. quæst. 3. art. 2. in viuentibus, quibus credebatur esse formam corpoream distinctam ab anima. Auicena verò lib. 1. suæ sufficientiæ, cap. 2. etiam in non viuentibus ponit eam formam corpoream ab alijs distinctam. Quæ opinio Scoti cum philosophiæ scitis sententijs, ac notis non consen-

tit, & merito à plerisque reijcitur: neque ea disputatio deseruit nostræ quæstioni; quia cum ea forma ponatur distincta in solis viuentibus, non potest ab illa peti indiuiduationis principium, quod omnibus substantijs materialibus conueniat: imò etiam in viuentibus materia cum illa forma corporea erit subiectum commune diuersis animabus; ergo ab ea forma nullum petitur indiuiduationis propriū principium. Et idem est argumentum in opinione Auicena: quia materia cum forma corporea esset subiectum commune ad alias formas recipiendas.

Missa igitur opinione Ioannis Scoti, sunt adhuc qui negent nudam materiam præire formam substantialem, sed affectam quantitate. Ita sentit Commentator lib. 1. Physicorum, comment. 63. Et in Epitome Metaphysic. tex. 2. cap. ultimo. Et in libr. de substantia orbis: ait enim inesse materiæ dimensiones interminatas illi coæuas; hoc est, quantitatem coæuam nulla certa magnitudine, aut densitate, sed indifferentem prout diuiditur aut dilatatur, hoc, aut illo modo: hæc enim quantitati accidunt, & idcirco quantitas eadem est indifferens ad hæc, & coæua materiæ, scilicet quæ nunquam interit, vt & materia non interit; esto diuidatur aut dilatetur. Amplectitur hanc sententiam Ioannes Philop. libr. 1. de generatione, tex. 33. & 40. Et Augustinus Nyphus 8. Metaphysic. quæst. 4. Et eandem indicat Ammonius in prædicamentis, cap. de quantitate; nec non Simplicius Physicorum lib. 1. tex. 69. Et S. Thomas in 4. dist. 12. quæst. 1. art. 2. Sed opusc. 32. de natura materiæ, cap. 4. eam apertè improbat. Et ex Doctoribus scholasticis nonnulli consentiunt. Aureolus apud Ioannem Capreolum in 2. distinct. 13. quæst. 1. Marsilius libr. 1. de generatione, quæst. 3. & 4. Et Albertus de Saxonia, quæst. 6. Agidius Romanus lib. 7. Metaphysicorum, quæst. 4. Gregorius in 2. distinct. 12. art. 1. ad 2. & alij. Huic sententiæ videtur annuisse Plato in Timæo, qui appellauit materiam magnam, & paruum, scilicet quia sit affecta quantitate cui hæc insunt. Quidam autem explicantes quomodo accidit

la, & non assignans i principium indiuiduationis.

1. Ratio.
2. Ratio.

Similiter reijcitur opinio Auicena.

ob 2. rationē.

3.
2. Sent. de materia induta quantitate. Comment.

Philop.

Aug. Nyp. Ammon.

Simplic.

S. Thom. qui eā sēt. alibi improbat.

Aureol. apud Capreol.

Marsil.

Alb. de Sax.

Agid. Gregor.

Plato.

Soar. in Met. d. 14. sect. 3.

1. eius assertū. Accidentia

corrupti manere in genito.

2. Assertum: Accidentia corrupti pendere à forma substantiali geniti, in genere causæ quasi continentis, & conseruatis.

3. Assertum: Posse illa pendere ab eadem in genere causæ conseruatis efficienter.

Exemplū de causa conseruatis eide lumen.

4. 3. Sent. in tit. asserta.

Infertur resolutio ad quæst. de indiuiduatione.

5. Huius 3. sent. 1. caput ex parte materię, quæ est pura potentia.

6. 2. Caput ex parte cõpositi, quod est essentia cõposita ex materia, & forma substantiali.

7. Responso Soar. disp. 13 sect. 4.

cidentia corrupti maneant in genito, aiunt quòd etsi hæc accidentia maneant in materia geniti, nihilo fieri vt à forma substantiali ipsius geniti non dependeant: sicut etiam materia est eadem sub diuersis formis substantialibus, & tamen pendet à singulis formis quibus est subiecta. Atque ideò hæc accidentia aiunt antecedere formam geniti non solùm ordine naturæ in genere causæ materialis; sed etiam duratione, & tempore; quia eadem præextiterunt in materia corrupti ante formam geniti: in alio tamen genere causæ quasi continentis, & conseruantis, pendere eadem accidentia à forma substantiali denuò adueniente. Imò aiunt posse has dispositiones, & quantitatem oriri à forma substantiali adueniente in genere causæ efficiētis, & manere cum sua identitate reali, scilicet prout conseruantur à forma adueniente; quæ enim conseruantur perpetuò oriuntur à suis causis; sicut lumen quod tempore antecedit hunc igniculum ortum post temporis, potest conseruari ab illo iam orto; & ita simpliciter antecedit tempore, & vt conseruatur ab illo igne, est natura posterius.

Dicendum tamen est cum plerisque Philosophis, & Doctoribus, quos postea commemorabimus, nudam materiam esse subiectum generationis: quapropter eadem nuda materia est indiuiduationis proprium principium.

Huius sententiæ duo sunt capita, quæ si rectè intelligantur, haud dubiam fidem facient, imò lucem parient euidētissimam. Alterum est ex parte materię, quæ est pura potentia; ita vt necesse sit prius eam informari per actum quo simpliciter sit, siue existat, quam vt informetur actu accidentario, quo illa non est simpliciter, sed est quantita, vel extensa. Et hoc principium tractabimus parte 3. capitis.

Aliud principium est ex parte cõpositi, quod est essentia concreta ex materia, & forma substantiali: necesse est enim, vt in illa conuentione nihil intersit non essentialiter; esset enim coniuñtio per accidens, si inter materiam, & formam esset media quantitas.

Quidam respondent quantitatem esse mediam non recipendo, sed dispo-

A nendo; illud primum impossibile aiunt, posterius verò necessarium: neque enim quantitas potest recipere formam substantialem, aut hoc præstare materię, vt recipiat illam, quæ per se ipsam est receptaculum substantialis formæ; benè tamen potest ad hoc ipsam disponere.

Sed certè isti Doctores non percipiunt vim argumenti. Nam ex quacunque coniuñctione fit aliquod coniuñctum, siue cõpositum, ita vt id quod aduenit adueniat coniuñcto: ideo enim dicimus naturam in supposito humano non posse assumi à diuino supposito, quin simul assumatur suppositum: quia ex humanitate, & supposito humano fit quoddam coniuñctum, quod esset assumendum, si natura in supposito assumeretur. Materia ergo coniuñcta cum quantitate, & informata per illam, non potest informari per formam substantialem, quin informetur; illud coniuñctum ex materia, & quantitate; & ita erit compositio per accidens. Imò ex parte ipsius materię, si per impossibile fingamus esse cum quantitate coniuñctam ante formam substantialem, non esset capax illius; quia iam esset ens in actu, & non pura potentia, quæ est receptaculum formæ: ergo si forma substantialis non potest informare illud coniuñctum ex materia, & quantitate, certè illud coniuñctum non antecedit formam, sed nuda materia. Plurima alia argumenta ex his fontibus promptum erit haurire, quibus superse-demus operam dantes breuiori disputationi.

C Mitto quòd materia non habet propriam existentiam, vt hoc libro dicemus: quare necesse est vt habeat illam à forma; non à forma accidentaria, quæ dat esse secundum quid, & supponit esse essentialiter, sed à forma substantiali: non ergo potest recipere accidentariam formam, nisi habeat prius substantialem. Et hic ordo inter formas necessarius est, non ex parte causæ finalis, vt quidam respondent, quia forma accidentaria ordinatur ad substantialem; sed ex proprio modo entis quo esse simpliciter supponitur ad esse secundum accidens; illud est à forma substantiali, istud ab accidente. Qd argumentum

D 2 S. Thom.

8. Refellitur 1. ex parte cõpositi.

Coniuñctum ex humanitate, & supposito esset assumendum, si natura in supposito assume retur.

Refellitur 2. ex parte ipsius materię.

Materia cum quantitate cõiuñcta, est ens in actu, & non pura potentia

9. Refellitur 3. ex parte eiusdẽ. Materia habet existentiam à forma substantiali, prius quàm recipiat accidentariam.

Cõtra Soar. Hic ordo nõ est necessarius ex parte causæ finalis, sed ex proprio modo entis.

S. Thomæ neque illi satis calluisse videntur.

10.
1. Asserti
Soares.
1. Confutatio.

Instantia occurritur 1.
Anima est pars compositi subsistens, non sic materia.

Occurritur 2.
Accidens totius compositi cum ipso perit.
2. Confutatio euentior in motu alterationis.

Confirm.

11.
2. Asserti confutatio.
Si accidentia pendunt à forma substantiali ut à subiecto, vel parte subie-

In eo etiam quod accidentia eadem manere aiunt in genito, transferentes illa de subiecto in subiectum, maximè errant; cum accidentia à subiecto habeant vnitatem; ita ut neque intelligibile sit per vllam potentiam, ut de vno in alterum transeant, ut postea disputabimus. Nam etsi possit euenire ut accidens substantiæ compositæ maneat in parte compositi subsistente, ut habitus spiritualis istius hominis manent in anima eiusdem post obitum; tamen materia non est hoc modo subiectum accidentium, ut postea monstrabimus. Et quamuis ita esset, fieri non posset ut accidens quod non est solius materiæ, sed totius compositi, postmodum existeret idem in alio composito. Et hoc ipsum ostenditur euidentius in motu alterationis: nam in instanti generationis duraret alteratio, siquidem nihil prohibet agens quin suum calorem in genito continuè intenderet, & ita maneret alteratio in genito, sicut & calor. Tunc quæro, illorum individuum vtrum alteretur in illo instanti? Individuum corruptum certè non alteratur, quia iam non est; quod autem non est, non mouetur. Sed neque individuum genitum alteratur, quia alteratio est motus continuus, qui non potest incipere in instanti, ita ut sit primum instans, in quo primò sit motus; est ergo motus sine mobili; neque verò interciditur motus in illo instanti, cum idem sit calor intensiue continuus; nos verò dicimus cessasse motum per hoc quod desijt esse, corrupto subiecto cum reliquis accidentibus. Confirmatur hoc idem, quia compositum subsistat accidentibus teste Philosopho; at verò subsistere est tenere, siue sustinere ut primum fundamentum, & basim, quo eruto cætera dilabantur: vnde Aristoteles dixit destructis primis substantijs nihil manere, quia illis sustententur accidentia.

Aiunt accidentia hæc que manent in genito pendere à forma geniti, sicut pendebant à forma corrupti. Sed hoc quoque falsi conuincitur; neque enim pendunt à forma substantiali, siue geniti, siue corrupti, si sunt eadem in corrupto, & genito. Nam pereunte sub-

A iecto, perire necesse est quæ insent, si ab illo pendeant ut à subiecto, vel à parte subiecti; saltem hoc naturæ legibus præscriptum est, quicquid aliud possit virtus creatrix; ergo vel non pendunt accidentia à forma substantiali, sicut neque à composito, ut à subiecto, vel parte subiecti; vel si pendunt, non manent illo destructo. Sed neque pendunt à forma substantiali geniti, ut à causa efficiente; probatur, quia non fiunt in generatione, cum præexistant effecta: illud verò exemplum de causa conseruante lumen idem, non est ad rem; quia lumen est accidens quod perpetuè conseruatur ab agente naturali, & idcirco indiget causa efficiente perpetua, quæ conseruat; quantitas verò cum alijs accidentibus, queis præparatur materia, sunt qualitates quæ non indigent causa creata conseruante: & ideo postquam semel existunt, non possunt pendere à causa creata efficiente, quia fierent iterum; sed pendunt à solo Deo, ut à causa conseruante communi, quod lib. 2. tractauimus.

B Aliqui respondent accidentia pendere à forma substantiali, ut à quadam conditione, sine qua non possunt existere; quia neque ipsa materia sine forma potest existere suapte natura, quam rem postea expendemus. Nihil autem minus est simile vero, quam ut forma substantialis sit conditio secundum quam materia recipiat accidentia. Sed si illa esset conditio, ea quoque oportet, ut antecedit accidentia antequam in materia recipiantur. Quamobrem nullam video tuendæ opinionis istius rationem, quæ sit è re philosophica.

C Confirmatio.

D Hæc opinio probatur auctoritate Aristotelis, lib. 1. Physicorum, tex. 81. & 82. vbi docet materiam per se primò respicere formam substantialem; quod principium est basis istius opinionis, ut hoc loco indicauimus, & postea tractabimus studiosius: materia enim ordine entis intrinseco informatur prius substantiali forma, à qua habet esse simpliciter, & hoc est respicere per se primò formam substantialem. Præterea lib. 5. Physicorum, tex. 8.

eti, illa destrua
tà nō manēt.

3. Asserti
confutatio.

Ad exemplū

Quantitas, &
dispositiones
non indigent
causa creata cō
seruante.

12.

Aliquorum
Responso
Accidētia pē
dere a forma
substantiali, ut
à conditione,
&c.

Refellitur 1.

Refellitur 2.

13.

Aristot.
1. locus docēs,
1. caput 3. sen
tentia.

2. Locus,

tex. 8. & lib. 1. de generatione tex. 24. hoc discrimen obijcit inter generationem, & alterationem, quòd illius subiectum est materia, istius verò subiectum est substantia composita; non ergo nuda materia est subiectum accidentium circa quæ versatur alteratio. Quod argumentum iam antea elucidauimus. Idem confirmatur ex eo quòd Aristot. 7. Metaphysic. tex. 4. & lib. 12. tex. 43. ait substantiam esse naturam priorem accidente: nam si accidens ordine generationis prius producit, simpliciter prius dicendum est, etsi aliàs pendeat quantumcunque à substantia; sicut etiam materia prima simpliciter est prior formam ordine quodam prodeundi extra causam, etsi à forma substantiali quoad esse dependeat. Illud etiam est argumentum palmarium, quòd in prædicamentis ait destructis primis substantijs nihil manere. Hoc enim verum non est (quidquid respòdeant) si corruptam substantiam indiuiduam manent accidentia. Quod argumentum etiam pertractauimus in prædictis. Planè etiam indicauit Aristoteles materiam nudam, cum lib. 7. Metaphysic. tex. 8. ait materiam non esse quid, neque quantum, neque quale. Et idem videtur sensisse lib. 1. de generatione, tex. 23. vbi ait generationem fieri ex materia nullo sensibili manente, vt subiecto. Quòd si materia quanta physicam quantitate sensibili præcedit, falsum est quòd nullum præcedat subiectum sensibile. Quis enim neget materiam cum accidentium sensibilibus ornata esse subiectum sensibile? Et tex. 31. ait subiectum generationis non occupare locum; materia autem cum quantitate locum occupat; ergo nuda materia est generationis subiectum. Nostræ sententiæ princeps auctor est S. Thomas 1. p. q. 76. art. 6. & q. vnica de spirituali creatione, art. 3. & in 4. d. 11. q. 1. art. 1. ad 4. & in tractatu de formis q. 7. Albertus Magnus in sua summa, de homine, p. 2. Durandus in 1. d. 8. q. 4. com. p. 2. Ioannes Capreolus in 2. d. 13. q. 1. Et Thomas Caietanus de ente, & essentia, cap. 7. q. 16. & lib. 1. de generatione, tractatu 2. cap. 2. sententiam à nobis explicatam amplectitur, etsi non desint qui illi aliud imponant. Paulus Soncin. 8. Metaphysic. q. 7. Franciscus Ferrariensis 4. contra gen-

tes, cap. 81. Et est Thomistarum communis opinio.

CAPVT VII.

Argumenta refelluntur.

IN argumentis confutandis immutandus nobis est scribendi ordo; singula enim excitant quæstiones nõ spernendas, & morosius tractandas. Quapropter caput hoc distinguemus notulis argumentorum, responsionibus statim subiunctis.

Primum argumentum.

Quòd non nuda materia, sed quantitate, ac dispositionibus affecta, sit subiectum generationis, probatur primùm auctoritate Aristotelis, lib. 7. Metaphysic. tex. 8. vbi indicat quantitatem primò inesse materiæ. Et lib. 3. Physicor. eam esse proprietatem materiæ. Et lib. 2. de generatione, tex. 6. dispositiones physicas versari circa materiam. Et tex. 25. ab elementis symbolicis fieri facilem transitum: quia in his quibus sunt similia, non fit transmutatio: ergo ex qualitates quibus elementa sunt similia, manent in genito: ergo non solum quantitas, sed dispositiones physice ad generationem coeuntes, insunt materiæ ante formam.

Nec deest huic opinioni persuasio egregia: est enim materia per se quodammodò subsistens, cum ipsam formam substantialem sustineat; ergo per se ipsam potest sustinere accidentia; maximè cum possit per se existere separata à forma: nam etsi id non possit per potentiam materiæ, sed creatoris, indicat tamen propriam naturam materiæ existentem; vt accidentibus ornari possit, & illis præstare vt existant saltem in suo genere causæ materialis. Alioquin mirum videbitur quòd materia quæ potest sustinere per se ipsam substantialem formam, non possit accidentaria. Quòd verò materia sit potentia passiuæ recipiendi formam substantialem, non prohibet, quin sit potentia passiuæ recipiendi formam accidentis ordine quodam; & quòd prius recipiat

D 3 accidens

1. Cur hic mutetur scribendi ordo.

2. Contra inscriptionem cap. 6. 1. Argum.

Aristot. 1. Locus. Secundus.

Tertius.

Quartus.

3. 1. Ratio.

2. Ratio.

3. Ratio.

3. & 4. locus ait substantiam accidente priorè esse naturam, hoc est, ordine productionis, atque adeò simpliciter. Exemplum materiæ 1.

5. Locus planus.

6 Locus.

7. Locus.

Materia cum accidentibus sensibilibus est subiectum sensibile. 8. Locus.

S. Thom.

Alb. Magn.

Durand.

Capreol.

Caiet.

Soncin.

Ferrari.

accidens ad recipiendam formam substantialem: nam per illud ordinatur ad hoc posterius, quod est præcipuum. Hoc autem confirmatur; quia materia ex propria ratione est primum subiectum etiam accidentium, & motuum: ergo non est negandum posse illam recipere accidentia ad sui præparationem necessaria. Nam & Aristoteles 7. Metaphysicorum, tex. 8. ait ea accidentia primò inesse materiæ: ergo ante formam substantialem insunt.

Confirmatio

Aristot.

Ad 1. arg.

Ad 1. locum Arist.

Materia est subiectum primum quantitatis.

Ad 2. locum.

Quo sensu materia sit subiectum proprium quantitatis, cum sit remotum, & improprie dicatur subiectum, vide n. 8.

Ad 3. locum.

Ad 4. locum.

Ad 1. ratione.

Nò materia, imò nec natura completa, sed sola hypostasis per se ipsam existit, aut subsistit.

Satisfaciendum est statim huic primo argumento. Et imprimis verba Aristotelis commentanda sunt. Quod enim indicat 7. Metaphys. quantitatem cum accidentibus corporeis primò inesse materiæ, interpretandum est cum materia coniungi ut cum primo subiecto, quod postea declarabimus. At verò libr. 3. Physicor. dum ait quantitatem esse proprietatem materiæ, non equidem sentit Philosophus quantitatem oriri à materia, quæ est pura potentia, sed materiam esse subiectum proprium quantitatis, quia quod materiã non constat, non est quantum. Est ergo materia subiectum proprium quantitatis sed remotum, & quod improprie subiectum dicitur. Et hoc quoque nobis explicandum est postea. Quod verò ait libr. 2. de generat. dispositiones physicas versari circa materiam, verissimum est: materia enim est quæ disponitur, & non compositum. Quo autem modo disponatur, iam elucidauimus. Quod verò dicitur de elementis symbolicis, non rectè explicatur: sermo enim est de dispositione antecedente formam geniti; qua qualitates similes non excluduntur à generante, sed solæ contrariæ: expulsio autem contrariorum est cum motu tardiori; ergo elementa symbolica quæ solùm alteram qualitatem expellunt, celerius traducunt in se ipsa alia elementa symbolica siue similia.

Igitur circa primum argumentum negamus materiam habere propriam existentiam, aut subsistentiam; vtrumque enim est proprium naturæ completæ: & idcirco natura materialis neque per se subsistit, neque existit, imò neque natura completa, sed sola hypostasis, ut hoc libr. disputabimus; ne dicam materiam, quæ est pura potentia, per se ipsam aut existere, aut subsistere. Ruit ergo funda-

mentum istud. Quod verò dicitur mirum esse quin materia sustineat accidentariam formam, siquidem sustinet substantialem, perperam intelligitur. Duobus enim modis potest explicari quòd materia sustineat formam, vel dando illi esse, vel hoc duntaxat, quia supponitur illi, ad eum modum, quo moles base supposita sustinetur. Priori modo materia nullam formam sustinet, quia non dat esse, neque habet esse à quo forma quæcunque pendeat; sed est pura potentia quæ solùm per formam habet esse: substantia autem sustinet accidentia, quia illa pendent ab esse substantiæ, ut hoc quoque libro explicabimus. Posteriori autem modo materia sustinet omnem formam, ut primum subiectum quasi basis, quod supponitur omni formæ: sed non est consequens ut prius sustineat formam accidentariam, quàm substantialem; quia accidentaria non potest sustineri solo posteriori modo in quocunque subiecto, sed in subiecto præexistente à cuius esse dependet. Neque hic ponderatur virtus aliqua materiæ actiua qua possit id quod est minus, sicut potest id quod est maius: est enim sola potentia passiva quæ est definita suo actu; sicut & intellectus recipit species intelligibiles, & tamen non recipit sensibiles minus perfectas; eò quòd sit potentia passiva definita per suum actum. Et adhuc, sustinere formam accidentariam indicat maiorem perfectionem; quia ea forma non sustinetur nisi in præexistente, à quo habet esse, ut diximus: forma autem substantialis sustinetur à materia nuda non præexistente, sed accipente ipsum esse à forma, ut postea declarabimus.

Denique non negamus quòd etiam formam accidentariam materia sustineat debito naturæ modo, recepta prius forma substantiali. Id verò quod dicitur receptionem formæ accidentariæ ordinari ad recipiendam formam substantialem: & ita potentiam materiæ ordinari præcipue ad formam substantialem, verum quidem est in genere causæ finalis, quia forma est finis dispositionum, tam antecedentium, quàm consequentium, ut libr. 2. explicauimus: sed ordine executionis, & ordine productionis necesse est prius formam substantialem produci, per quam materia simpliciter est,

Ad 2. ratione.

Pro responsione prænotandum.

Materia dando esse nullam formam sustinet.

Probat.

Substando sustinet omnem formam, ut primum subiectum.

1. Responsio ad rationem:

Forma accidentaria nò potest sustineri solo posteriori modo.

2. Responsio: Materia nò est potentia actiua, sed solùm passiva, quæ est de finita suo actu.

Exemplum intellectus ut est potentia passiva.

3. Responsio: Maiore perfectione indicat sustinere formam accidentariam, quàm substantialem.

Probat.

4. Responsio.

Ad 3. ratione: Receptio formæ accidentariæ ordinatur ad recipiendam formam substantialem in genere causæ finalis, seu ordine intentionis, ut libr. 2. c. 4. p. 3. n. 1.

Ordine executionis, seu productionis

est,

prius produci-
tur forma sub-
stantialis, quā
accidentaria.

est, quā accidentariam, per quam non
est simpliciter, vt docuimus. Quare dū
materia fuit sub forma corrupti, potuit
præparari per illas dispositiones ante-
cedentes ad formam geniti recipiendā;
existerat enim simpliciter per formam
corrupti, & per accidentia disponētia
habebat esse secundum quid: sed in in-
stanti generationis necesse est, vt prius
naturæ ordine habeat formam geniti,
qua simpliciter existat, quā disposi-
tiones accidentes, quæ non tribuunt es-
se simpliciter.

6.
Ad confirm.
Responsionis
cuiusdam,
1. pars.

2. pars.
Materiam esse
subiectum quo
accidentium.

Soncin.
Heruus.
Horum addi-
tamentū: ma-
teriam esse sub-
iectum remo-
tum acciden-
tium.

Declaratur
Reiicitur a
Durand.
Ratio reiectio-
nis.

7.
Pro vera res-
pons. aduert.
Accidentia pē-
det a subiecto
præexistente,
& tribuunt esse
accidentarium
subiecto.

Illatum:
Neutra pars es-
sentialis composi-
ti est subiectū
accidentium, pro-
priè loquēdo.
Excipitur so-
la anima ratio-
nalis.
Ratio.

Circa confirmationē argumenti qui-
dam aiunt materiam esse primum sub-
iectum etiam accidentium, quæ tamen
non possit recipere, nisi formam substan-
tialē prius recipiat. Ceterū materiā
non esse subiectum quod, sed quo; scili-
cēt quo ipsum compositum accidentia
recipit. Ita videtur sentire Paulus Son-
cin. 7. Metaph. q. 3. & 8. Metaph. q. 17. &
Heruus quodlib. 2. q. 10. sed addunt
materiam non esse subiectum proximū
accidentium: quo fit vt sit subiectum
remotum, non quod, sed quo. Hoc ip-
sum vt elucident, aiunt materiam esse
rationem materiale recipiendorū ac-
cidentium, formam verò esse rationem
formalem illorum recipiendorum. Du-
rand. in 1. d. 8. q. 4. negat materiam esse
subiectum remotum accidentium: nam
si materia per formam reciperet acci-
dentia, ipsa forma esset subiectum pro-
ximū recipiens, siquidē inter mate-
riam, & accidentia, sola forma substan-
tialis est media.

In ista quæstione sic impedita cogi-
tandum est accidentia pendere a subie-
cto præexistente, & tribuere esse accidē-
tariū subiecto. Quapropter neutra pars
essentialis compositi est subiectum ac-
cidentium, propriè loquendo; quia neu-
tra pars habet esse a quo accidentia pē-
deant: & idcirco etiam accidens nullū
esse tribuit parti compositi; prius enim
est esse simpliciter, quā esse secundum
quid: sola ergo anima rationalis est sub-
iectum accidentium, quia licet sit pars,
est tamen ens per se, a cuius esse pen-
dent accidentia spiritalia, & quæ ab
accidētibus habet esse secundum quid,
scilicet esse iustum, aut esse sapiens.
Hac ergo ratione materia prima nul-
lius accidentis est subiectum, vt ex di-
ctis liquet.

A Habet autem materia aliquid pro-
prium pertinens ad rationem subiecti,
etiam vt cum accidentibus confertur,
eò quod est fundamentum primò posi-
tum, vt dicebamus: & ita in genere cau-
sæ materialis in qua materia, & forma
simul concurrunt per compositionē es-
sentiæ ad recipienda accidentia, mate-
ria concurrat modo sibi proprio, quæ est
per se causa materialis: forma autem
solum cōcurrat in illo genere causæ ma-
terialis, quatenus dat esse composito,
quod est materia accidentium; tamen
neque materia est alba, neque forma est
alba, sed nix ipsa alba est; non solum
propter consuetum loquendi modum;
sed quia re ipsa albedo non informat
materiam, neque formam, sed compo-
situm.

B Dicendum ergo materiam non esse
subiectum proximū accidentium; de
quo præcipue disputamus: & hoc decer-
nit S. Thom. de ente, & essentia, cap. 7.
& 1. part. q. 76. & 77. art. 6. & de anima,
q. 9.

C Adhuc affirmandum materiam non
esse subiectum quo, si propriè loquendū
fit: nam intellectus est propriè subiectū
suorum habituum, & operationum, &
tamen non est subiectum quod, sed quo;
neque enim intellectus intelligit, sed
homo. Materia prima neque subiectum
quo accidentiū dicenda est propriè, cui
accidētia non dant esse, neque ab illius
esse pendent. Itaque eo modo quo quā-
ritas est subiectum accidentium, mate-
ria non est: potest tamen dici subiectum
remotum, quod est primum positum, &
primum sustinens, & primum princi-
pium materiale. Et propter hæc dicitur
D materia quandoq; subiectum acciden-
tium, scilicet minū propriā eloquendi
normā.

Hæc regulā conformāda est illa quæ-
stio, Vtrum ex parte materiæ sit essen-
tialis repugnantia quominus acciden-
tia illi sine medio copulentur: An verò
possit effici virtute diuina, vt acciden-
tia ordine naturæ antecedant formam
in materia? Affirmat Dominicus Soto
lib. 1. Physicor. q. 7. dub. 1. aitque mate-
riam tunc ordine quodam naturæ, ante-
quam formam substantialem reciperet,
futuram fuisse albam, & quantam, aut
calidam. Dicendum tamen est illam de-
pendentiam naturalem, quam habent
acciden-

8.
Declaratio il-
lati.
Materia habet
aliquid propriū
pertinens ad ra-
tionem subie-
cti, etiam vt cū
accidētibus cō-
fertur, i. e. sub-
stare, vt n. 5.

Forma aliqua-
tenus cōcurrat
in genere cau-
sæ materia-
lis.
Neque mate-
ria neque for-
ma est alba, sed
nix.

9.
Veræ respons.
1. assertum:
Materia non
est subiectum
proximū ac-
cidentium.
S. Thom.

10.
2. assertum:
Non est subie-
ctum quo, pro-
priè.
Probat.

Potest dici sub-
iectum remo-
tum.

Dicitur subie-
ctū minū pro-
priè.

11.
Dubit. ex di-
ctis resoluēda.

Partē affirm.
tenet Soto.

Resolutionis
1. pars.

Accidentium
pducibilitati
in materia an-
teformam, nō
obstat depēdē-
tia ab existētia
compositi, sc.
effectiua.

2. pars:
Obstat depen-
dentia à subie-
cto, seu mate-
rialis.

Probatur ex
cap.6.n.5.&6.
& ex c.7.n.7.

accidentia ab existētia compositi, non A
impedire quominus producantur ante
compositum diuinā potentiā; pertinet
enim illa dependentia ad genus causæ
efficientis, vt hoc lib. commōstrabimus:
sed altera dependentia à subiecto, cui
dant suum esse formale, cum sint formæ
quæ sine effectu formali intelligi non
possunt; hæc, inquam, dependentia indi-
cat non posse accidentia produci ante
compositum; quia tunc darent esse esse-
ntiale non accidentarium. Et hoc ipsum
persuadent alia argumenta quibus com-
monstratum est materiam non esse sub-
iectum accidentium; quia materia non B
solum non est alba, & calida, sed neque
esse potest aut alba, aut calida, sed est
pura potentia, quæ solum esse naturæ
specificæ recipit à forma substantiali;
quare etiam ex parte materiæ est repug-
nantia quominus recipiat accidētia an-
te formam substantialem, propter ordi-
nem essentialē ad ipsam formam: de
quo ordine disputabimus p. 3. cap. con-
sequentis.

Secundum argumentum.

13.
2. argumēti
1. ratio ex ne-
cessaria condi-
tione agentis
materialis, vt
sit coniunctū
cum passo.

Secundum argumentum depromitur C
à necessaria conditione agentis ma-
terialis, vt sit coniunctum cum passo,
quæ coniunctio est per contactum qua-
ntitatis vt agens cōtingat passum. Quod
si materia denudatur quantitate formæ
corruptæ in instanti generationis, licet
in eodem instanti vestiatur alia quanti-
tate formæ genitæ, tamen in illa antecē-
dentia qua antecedit nuda, non coniun-
gitur cum agente contactu quantitatis;
ergo agens non potest in materiam non
quantam quam non contingit, inducere
formam substantialem. Ad hoc etiam
additur quod tota præparatio materiæ
videtur nihil conferre ad generationē;
siquidem tota illa interit formā substan-
tiali corruptā, & nihil manet in materia
quo præparata sit, sed nuda materia.
Quod si agens in nuda materia potest
inducere formam substantialem, eodē
modo poterit illam inducere, si diuinā
potentiā auferatur forma substantialis
cum accidentibus ab hac materia agen-
ti proxima, & ita subito generabitur si-
ne vlla præparatione. Augetur difficul-
tas, quoniam agens naturale vtitur ac-
cidentibus, vt instrumēto generationis:

Contrà, proba-
tur esse neces-
sarias,

neque enim substantia creata per se ip-
sam operatur, sed per virtutem accidē-
tariam: ergo in illa materia nuda prius
introducēda sunt accidentia, quàm for-
ma substantialis generetur. Quod si di-
cas illam gigni per accidentia, quæ præ-
fuerunt in materia, dum esset sub for-
ma corrupti. Illud prius occurrit, confi-
tendum enim est ea accidentia fuisse in
materia, & non in composito, quia aliàs
non præpararent materiam. Præterea
quid refert præfuisse accidētia, si in illo
instanti nulla sunt? Quod enim non est,
non est causa realis materialis, aut effi-
ciens, nisi fortē maneat in quadam vir-
tute, vt generans manet in semine; in
materia autem nuda nihil manet. Quod
si respondeas naturalem esse sequelam.
Hoc ipsum responsum argumento re-
fringitur, quia sequela naturalis est que-
dam causalitas; causalitas autem ibi nul-
la est, cum tota illa præparatio iam non
extet.

Circa secundum argumentum aduer-
tendum est quod agens & passum sunt
simul in loco, non ob eandem causam,
neque modo eodem: agens enim crea-
tum est coniunctū passo contactu quan-
tatis, aut virtutis; quia virtus eius est
definita; vnde etiam loco definitur ip-
sum agens, vt dicemus lib. 6. agens verò
in creatum est coniunctum passo, quia
continet ipsum esse cuiusque rei. Et ad-
huc agens materiale est simul loco, non
quidem eodem loco contentū quo ip-
sum passum, sed contingens illud conta-
ctu quantitatis: agens verò spirituale
etiam creatum, vt Angelus est in loco
eodem in quo operatur contentū; quia
contingit illud virtute sua. Contactus
ergo quantitatis est necessarius non ad
agendum, sed vt ista sint propinqua lo-
co; cum ergo in instanti generationis in
ipsa prioritate naturæ ante formam ge-
nitam, nihil sit medium inter agens, &
materiam nudam, sunt simul loco nega-
tiuè, quia non distant per mediū inter-
iectum; & hoc satis est, vt agens mate-
riale in materia non distante loco pro-
ducat formam substantialem.

Dispositiones autē materiæ non ma-
nere easdē in genito affirmat S. Thom.
1. p. q. 76. ar. 2. & lib. 2. contra gent. cap.
71. quibus in locis consulendi sunt Tho.
Caiet. & Francisc. Ferrariens. Hinc illa
erumpit difficultas, quæ in argumento
indica-

Responso.

Impugnatur 1.

Impugnatur 2
consonè ad 2.
rationem.

Ad hanc im-
pugnationem
Responso.
Refutatur.

14.
Ad 1. rationē
2. argumēti.
Quo modo
& ob quā cau-
sam agens sit
coniunctū pas-
so?
De agēte cre-
ato.
De increato.
De creato ma-
teriali.

De creato spi-
rituali.

Satis est esse
simul loco ne-
gatiuè, vt agēs
materiale in
materia indi-
stante produ-
cat formā sub-
stantialem.

Ad 2. rationē.
Est contra
S. Thom.
Caiet.
Ferrariens.
Eadem 2. ratio
proponitur,

indicatur; nihil enim videtur proficere tota dispositio antecedens tempore, si in instanti generationis nulla est: quod enim non est, non est causa realis, siue physica. Et ratione eadem si dispositio de nouo producta ordine naturæ non antecedit formam, non præparat materiam ad illam. Ad hoc quidam respondent præparationem antecedentem duntaxat conducere ad remouenda contraria, quibus nuda materia hoc ipso præparata est ad recipiendam formam geniti. Sed hæc responsio vana est, nulliusque ponderis, aut momenti: tum quia agens naturale procedit ab imperfecto ad perfectum, ita vt non possit subito generare absque præuia dispositione, etsi admoueretur illi nuda materia; hæc enim est concors Philosophorum sententia, quod agens naturale præparet sibi materiam, non solum remouendo contraria; hoc enim proprie non dicitur præparare; sed inducendo accidentia conducentia ad formam gignendam: tum etiam quia si multa materia denudaretur accidentibus, & admoueretur ignis, nullus esset terminus ignis geniti, sed inflamaretur materia quasi infinita ab igniculo: siquidem nulla esset materia designata generationi per dispositionem præcedente. Adhuc, si duo agentia contraria admouerentur eidem materiæ nudæ, vtrumque induceret suam formam, aut neutrum generaret. Præterea remouens prohibens est causa per accidens; agens autem sua dispositione per se attingit effectum. Et alia sunt impossibilia, quæ ab hoc errato deduci possunt.

Quod autem alij aiunt esse naturalem sequelam vt dispositionem antecedentem tempore consequatur in instanti forma geniti, equidem scitum est. Sed huius rei causam inquirimus; nam cum sequela naturalis sit naturalis causalitas, declarandum est quo modo sit causa realis illa dispositio, quæ nulla iam res est, sed tempore præcessit.

Hæc autem omnia obiecta, & antecedentia dubia quidam sibi videntur vno ictu collidere, asserentes easdem dispositiones, quæ consequuntur formam geniti in illo instanti generationis antecedere illam in genere causæ materialis; & ita præparare materiam in eodem instanti. Sed hoc assertum est falsum, & incredibile; tum quia dispositiones consequuntur formam in genere causæ efficien-

A untur formam in genere causæ efficien- tis; ergo non possunt præcedere ipsam formam à qua scilicet habent esse, vt lib. 2. euidenter comprobauimus: tum etiã quia forma substantialis etiam in genere causæ materialis antecedit accidentia, quia constituit compositum capax accidentium, siquidem materia nuda non est capax illorum: at verò in eodem genere causæ materialis non potest accedere, vt forma substantialis antecedit accidentia, & ipsa accidentia antecedit formam: tum denique quia accidentia non sunt entia per se, quæ subsistant in se ipsis prius natura, quam vniantur formæ, vt anima rationalis prius naturam subsistit in se, quam sit in corpore; ergo si accidentia producantur ante formam substantialem, iam sunt coniuncta subiecto, scilicet materiæ primæ, quam nos dicimus incapacem accidentium ante formam substantialem. Et hoc idem comonstratur, quia non potest intelligi quod materia præparetur per dispositiones, nisi prout sunt in materia; ergo si ante formam substantialem hæc dispositiones præparant materiam, & illam determinant ad eam formam, proculdubio in materia sunt: non ergo nuda materia est subiectum generationis, sed materia affecta accidentibus, & quantitate physica; eaq; erit indiuiduationis principium: quæ falsa esse censemus.

B ranciscus Ferrar. cap. 71. libri 2. contra gent. quo in loco S. Thom. docet dispositiones viã generationis antecedere formam substantialem, & secundum esse consequi illam: interpretatur quod rationis meditatione antecedunt, sed re ipsa consequuntur: atqui ea meditatio nihil conducit ad causalitatem. Censendum enim est prioritatem causæ non esse in intellectu, sed in re ipsa; nam etsi non sit prioritas temporis, vt causa sit in vno instanti, & effectus in alio instanti, aut tempore: est tamen realis prioritas secundum esse; ita vt prius ordine naturæ sit causa producta, vt libr. 2. docuimus. Quamobrem id quod non potest intelligi prius productum, non potest intelligi vt causa realis. Quo verbo illud collabitur, quod est fundamentum opinionis horum Doctorum, scilicet dispositiones antecedere in genere causæ materialis in eodem instanti, in quo consequuntur formam: cum epim non prius producan-

ex eò quod consequuntur in genere efficientis, ex lib. 2. c. 4. p. 3. n. 5. Confutatur 2. consequuntur etiam in genere materialis. Ratio.

Confutatur 3. Accidentia cum non subsistant in se ipsis, si producantur ante formam substantialem, iam sunt coniuncta materie, contra tradita à num. 5. vsque ad 13. Confirmatur confutatio.

18. Explicat Ferrariensis locum S. Thomæ.

Probatio explicationis. Prioritas causæ est realis prioritas secundum esse, ita vt prius ordine nature sit causa producta.

Infertur reiectio 3. responsionis.

1. Respôs. quorundam: Agens præparare sibi materiam duntaxat remouendo contraria. Improbatur 1.

Agens naturale procedit ab imperfecto ad perfectum.

Remouere contraria, non dicitur proprie præparare.

Improbatur 2. deducendo ad impossibile.

Improbatur 3. similiter.

Improbatur 4. Remouens prohibens est causa per accidens, non per se.

2. Responso aliorum, vt u. 13. in fine.

Refutatur, vt ibidem. Sequela naturalis est naturalis causalitas

17.

3. Responso Bannes. Dispositiones consequentes formam geniti antecedere illam in genere causæ materialis.

Confutatur 2.

producantur, non possunt antecedere in vno genere causæ realis, vt commonstratum est.

19.

Duo loca S. Thomæ conciliat Bañet lib. 1. de generat. cap. 10. a. 2. vt prior locus concedat dispositiones medias ante 2. & 3. gradum formæ substantialis: posterior eas neget ante primum gradum.

Improbatur conciliatio.

Dispositiones medias inter gradus medio esse tollendas.

Probatur 1. à paritate rationis in omnibus gradibus.

Probatur 2. ex aduersariorum doctrina in 3. respons.

Probatur 3.

Probatur 4. Existentia compositi à qua accidentia pendent sequitur vltimum gradum formæ.

Illorum locorum germana conciliatio:

Dispositiones eadem specie sunt quasi media, scilicet antecedentes in motu: & non mediae, scilicet consequentes secundum esse permanentes.

Hinc alia explicatio ad locum

Eodem loco quibusdam verbis Sancti Thomæ impediuntur quidam eò quòd ait dispositiones esse medias viâ generationis inter materiam, & formam. Cum enim idem Doctor Sanctus 1. p. docuerit formam sine medio copulari materiæ, colligunt discernendum esse vtrumque proloquium. Istud enim affirmari de primo effectu formæ substantialis, quod est esse corporeum; illud verò de secundo, aut tertio effectu: quia esse corporeum quod antecedit esse animatum habet dispositiones proprias medias antequam esse animatum adueniat, quibus corpus disponitur ad recipiendum esse animatum. Nos verò etsi arbitremur istos gradus essentielles esse ex natura rei distinctos, & vnum antecedere alium cum S. Thomæ multis in locis, & eam antecedentiam esse realem ordine naturæ; nihilominus dispositiones medias è medio tollimus: nulla enim est ratio vt materia ad recipiendam formam corpoream non indigeat dispositione antecedenti, & ad recipiendum esse animatum dispositione indigeat. Deinde cum Doctores isti fateantur materiam disponi per easdem dispositiones consequentes formam, quæ in genere causæ materialis antecedunt formam corporis: quam aliam antecedentiam ponant dispositionum ad esse animatum, non video. Et certè si mediæ essent dispositiones inter gradum, & gradum formæ substantialis; totum esset ens per accidens. Denique accidentia pendent ab existentia compositi, quæ sequitur vltimum gradum, cum sit vna & eadem, vt docebimus; ergo nulla accidentia producuntur ante gradum vltimum: neque possunt produci in materia informata secundum gradum primum, cum ea adhuc nullam habeat existentiam. At verò commentarius S. Thomæ valde perspicuus est; non enim loquitur de dispositionibus iisdem numero, sed specie iisdem, quæ viâ generationis intercedunt & sunt quasi mediæ, quia disponunt materiam ad formam geniti; & postea consequuntur formam secundum esse in quo permanent. Et fortè hoc quoque indicant verba S. Thomæ, quòd dispositiones antecedunt in motu viâ generatio-

nis, & secundum esse permanens sequuntur formam geniti. Colligunt quoque suam sententiam ex verbis alij Sancti Thomæ.

Respicendum ergo est ad physicas disciplinas; & illud obseruandum, quòd effectus aliter comparatur cum motu, & aliter cum agente à quo est motus. Nam cum motu comparatur, vt terminus ad quem via pertendit; cum agente confertur, vt cum principio à quo est. Cum igitur dicimus effectum non posse oriri, nisi à causa simul existente; aliter interpretandum est de causa propriè sic dicta, & aliter de causa, quæ est motus ipse inter causam, & effectum, & minus propriè causa dicitur, etsi re ipsa concurrat causalitèr ad effectum: causa ergo propriè sic dicta necesse est vt sit simul tempore cum effectu, scilicet in eodem instanti, & in eodè tempore, quo effectus à causa dimanat; sed causa impropriè sic dicta, quæ est solus motus, satis est vt sit simul tempore cum effectu; ita vt inter effectum, & motum nullum tempus sit interiectum: & hoc ipsum postulat natura motus, qui est in tempore, & est via quædam: & ita effectus qui est terminus vltimus consequitur tempus; & in instanti in quo incipit esse, iam non est motus. Nihil ergo mirum quòd res genita sit proprius effectus antecedentis motionis præparantis materiam; quamuis illa motio non sit in eodè instanti, cum præextiterit toto tempore antecedente, ita vt nihil fuerit medium; hoc verò postulat ratio, & natura motus. Quare accidentia, quæ disponunt materiam non sunt causa rei genitæ secundum esse permanentes, sed secundum quòd sunt in motu vsque ad instans generationis, in quo producitur terminus istius motus.

Quòd si obijcias in instanti generationis posse interire ipsum agens, & ita nullum esse principium à quo producatur forma geniti. Hoc ipsum cõfitemur quòd agentia quæ agunt per motum, satis est quòd attingant effectum coniuncta tempore antecedenti; vt in generatione animantium, quæ oriuntur de materia disposita, generantibus extinctis, cum id euenit. Agentia autem inanimata, seruatò ordine naturæ, ad sunt in eodem instanti rei genitæ, quia dispositio tota præcedens pendet ab eorum præsentia,

à Ferrar. explicatū n. 18.

20.

4. & vera responsio:

1. eius assertio est explicatio illius effecti; Effectus non potest oriri, nisi à causa simul existente.

Causa impropriè dicta, scilicet motus, satis est vt sit simul tempore cum effectu, ita vt inter effectum, & motum nullum tempus sit interiectum:

Hoc ipsum postulat natura motus.

Dispositiones non sunt causa rei genitæ secundum esse permanentes, sed secundum quòd sunt in motu vsque ad instans generationis.

21.

Obiectio.

Solutio.

Etiā agentia quæ agunt per motum nõ est necesse vt sint in eodem instanti cū effectu. Secus de agentibus inanimatis, seruatò ordine naturæ.

Item de causis
quæ subito o-
perantur.

sentia, cum non relinquunt suam virtu-
tem in alio, scilicet in semine. Causæ
autem quæ subito operantur, quia non
agunt per motum, necesse est ut in eo-
dem instanti cum effectis existant, ut
docuimus.

22. ^{2. assertio.}
1. eius pars:
Dispositio an-
tecedens in ma-
teria corrupti
necessaria est
in genere effi-
cientis.

Quamobrem in genere causæ efficien-
tis necessaria est dispositio antecedens
in materia corrupti, quasi instrumenta-
ria actio, cuius terminus est res genita.
Et in genere causæ materialis est etiam
necessaria illa dispositio, quia formæ
substantiales coniunctæ sunt cum acci-
dentibus, ita ut ablati auferantur, &
ipsæ formæ inductæ in materiam, secum
afferant sua accidentia. Tempore igitur
proximo, quo adueniat illud instans, in
quo producendum est accidens in eo
gradu perfectionis, quo cum forma sub-
stantiali coniungitur; tempore, inquam,
proximo materia iam est ultimò dispo-
sita ad recipiendam illam formam sub-
stantialem; quia generatio facit initium
à termino extrinseco, scilicet à non esse
istius formæ, quod non esse mensuratur
tempore præcedenti: & illud non esse,
quod est priuatio, est in potentia proxi-
mè disposita; ergo ante instans genera-
tionis, materia est iam ultimò disposita.

Item in ge-
nere materia-
lis.

2. pars:
Ultima dispo-
sitis ad recipiē-
dam formam
iam est in ma-
teria tempore
proximo ante
instans gene-
rationis.

Et idcirco in toto illo tempore usque
ad instans generationis intelligitur vlti-
mò disposita, ut de non esse ad esse
mutetur. Ultima ergo dispositio ad re-
cipiendam formam, quæ concurrat in
genere causæ materialis, antecedit illud
instans generationis, & antecedit ipsam
formam cum existat in tempore præce-
denti; vltima verò dispositio coniuncta
cum forma, consequitur illam, & non
antecedit, ut S. Thom. docet 3. p. q. 9.
art. 3.

O tenditur.
Generatio fa-
cit initium à ter-
mino extrin-
seco, in quo
est priuatio.

Quod si obijcias vltimam dispositio-
nem antecedentem non posse in aliquo
instanti indicari, quia in tempore non
datur vltimum: hoc quidem libentè
concedimus; sed ut diceremus clariùs
ita diximus, id quod facile explicatu
est: dicitur enim vltima dispositio ea,
quæ ad instans generationis terminatur
extrinsecè; ut dicamus ante illud instans
materiam fuisse perfectè dispositam, &
nullam instans designemus, quo antea
fuerit perfectè disposita, siue preparata.

Ultima dispo-
sitis coniuncta
cū forma non
est ante illam.
S. Thom.

Quo in loco etiam aduertendum est
eos, quos dicimus gradus perfectionis
non acquiri in instanti, sed in tempore;

23.
Obiectio con-
tra 2. p.

Quo in loco etiam aduertendum est
eos, quos dicimus gradus perfectionis
non acquiri in instanti, sed in tempore;

Solutio
Dicitur vlti-
ma dispositio
ea, quæ ad in-
stans genera-
tionis termi-
natur extrin-
secè.

Quo in loco etiam aduertendum est
eos, quos dicimus gradus perfectionis
non acquiri in instanti, sed in tempore;

24.
3. assertio.
1. eius pars:
Gradus perfe-
ctionis nõ ac-

Quo in loco etiam aduertendum est
eos, quos dicimus gradus perfectionis
non acquiri in instanti, sed in tempore;

A ita ut nulla latitudo perfectionis ad-
quetur instanti, aliàs cum instantia sint
infinita, & singula extra alia, essent infi-
niti gradus perfectionis in quocunque
motu intensiois. Calor ergo, verbi gra-
tia, in instanti est terminus motus præ-
cedentis, sed nihil additur caloris in in-
stanti illo. Unde colligimus in disposi-
tione, quæ antecedit generationem, præ-
fuisse tantum calorem quantum inueni-
tur in illo instanti in re genita: sed ille
calor præcessit in tempore, ita ut in nul-
lo instanti præcedenti fuerit tantus ca-
lor, & fuerit tamen tantus in tempore
præcedenti. Quare si ponamus disposi-
tionem vltimam ad formam ignis, esse
calorem ut sex; illa certè præcessit ante
ignem genitum, non in aliquo instanti,
sed in toto tempore, cuius temporis ter-
minus est instans generationis: ergo ge-
nitum de materia vltimò disposita ge-
nitum est.

Quidam existimant in instanti gene-
rationis produci longè intensiorem ca-
lorem quam præfuerit tempore præce-
denti, dum disponebatur materia. Et
potest hoc persuaderi, quoniam si tota
dispositio necessaria præcedit, ergo ante
instans generationis antecedit forma ge-
niti, aut saltè non est generatio in in-
stanti, sed in tempore, ut comitetur vlti-
mam dispositionem. Hæc tamen ratio
etsi difficillima sit explicatu, iniquum
est tamen ut cogat nos à veritate disce-
dere: eadem enim difficultas cernitur in
quacunque diuisione continui per par-
tes se se intercipientes, & inæquales.
Nullum enim est instans in toto tempo-
re præcedenti, in quo primò sit illa vlti-
ma dispositio, sed primò instans signa-
tum in quo illa dispositio posset perma-
nere, si subiectum non corrumpeteretur,
est ipsum instans generationis, in quo
alia dispositio in eodem gradu conse-
quitur formam. At verò illa quæ præ-
cessit, in eodem gradu præcessit toto
tempore, quia instans nihil addit perfe-
ctioni acquiræ, nisi indiuisibile mutatu
esse quod est terminus motus. Ponamus
exemplum ad declarandam rem, & se-
paremus à linea vltimum punctum, illa
linea est æqualis longitudinis cum alia
habente vltimum punctum, quia punctum
nihil addit longitudinis; sed in linea nõ
habente vltimum punctum, nulla pars
neque punctum vllum designari potest
quo

quiruntur in
instanti, sed in
tempore.

2. pars. conse-
staria:

In dispositio-
ne vltima ante-
cedere præces-
sit tantus ca-
lor quantum in-
uenitur in in-
stanti genera-
tionis.

25.
Cotra 2. partē
Bañes 1. de
generat. q.
10. ar. 1.
Arg. difficile.

Enodatio arg.
ac declaratio
2. partis.

In instanti ni-
hil additur p-
fectioni acqui-
sitæ, nisi indi-
uisibile muta-
tum esse.

Exemplum.
Linea non ha-
bens vltimum
punctum col-
lata cū alia ha-
bente vltimū
punctum, est
longitudinis
æqualis, non

parte vlla, aut p[er]fecto v[er]o de signato, sed tota c[on]tinuitate equalis.

26. Obiectio.

Solutio. Viã interitus & in tempore p[re]cedente, ca[us]a vt 8. inuenitur in aere, de quo fit ignis. Instantia.

1. Respon[si]o tribuens elem[en]tis affectiones proprias p[re]ter primas qualitates. Replica.

2. Respon[si]o.

Calor vt 8. est p[ro]prietas ignis, id est, eo gradu non inuenitur in alio, intellige in instanti signato, & via ortus.

27.

Pro 2. parte probatio 1.

Probatio 2.

quo sit equalis alteri, sed tota c[on]tinuitate est equalis. Et idem dicendum de p[er]fectione dispositionis antecedentis tempore, si comparatur cum p[er]fectione similis dispositionis in vltimo instanti aduenientis. Non est enim operosum coaptare exemplum.

Si verò obijcias, consequi vt eadem dispositiones in gradu eod[em] sint in corrupto, & genito. Respondemus concedendo hoc ipsum, si loquamur de accidentibus communibus. Ea enim viã interitus, & in tempore p[re]cedenti, nihil vetat inueniri in corrupto, gradu eod[em] quo inueniuntur in genito in instanti sui ortus. Accidentia verò propria geniti in solo genito inueniuntur. Quòd si arguendo istes, calorem in eo gradu quo est proprium accidens ignis, non posse inueniri in corrupto, de quo generatur ignis: & ita non inueniri eodem gradu in vtroque. Occurrendum est huic argumento: nam & elementis forsitan insunt suæ p[ro]prietates, siue affectiones p[ro]prie p[re]ter istas qualitates primas, quæ sunt communes. Quòd si contendas, istas qualitates primas in gradibus intensis esse proprias singulis elementis. Responsum est, quòd sicut calor vt sex in eo gradu sexto, est p[ro]prietas ignis, & in gradu remissiore non est p[ro]prietas: ita etiam eo gradu est p[ro]prietas in instanti ortus ignis, & in nullo instanti inuenitur in corrupto. Quòd enim calor sit p[ro]prietas ignis, nihil addit calori, nisi intelligendi modum: scilicet quòd non inueniatur in alio. Hoc autem intelligendum est, quòd in nullo instanti signato inueniatur eo gradu, nisi in solo igne; & hoc quidem via generationis. In aere verò de quo fit ignis viã corruptionis, vt aiunt, poterit idem calor conuenire non in aliquo instanti signato, sed toto tempore p[re]cedenti pertingente illud instans.

Quòd autem in instanti generationis non oriatur dispositio in gradu p[er]fectiori, sed in eodem gradu, vt antea docuimus, necessarium est confiteri: quia hoc nisi concedamus generans introduceret formam in materiam, quæ non esset vltimò disposita. P[re]terea, si calor p[re]cedens esset vt quatuor, & induceretur cum forma ignis calor vt sex, ag[ens] naturale non procederet ab imperfecto ad p[er]fectum, cum duos gradus caloris

A subito efficeret: neque illud mutatum esse in instati esset terminus motus p[re]cedentis, siquidem esset magna latitudo graduum inter calorem prout est in motu p[re]cedenti, & prout est in illo mutato esse quod co[er]quatur instanti. Denique dispositio p[re]cedens vltima, non est propria rei gignendæ, nam calor vt quatuor, verbi gratia, non est solius ignis; ergo de illa materia sic disposita n[on] potius gigneretur ignis, quàm quæuis alia res naturalis. Necessariò igitur dicendum est totam dispositionem p[re]cedere in tempore in eodem gradu, quo in instanti generationis c[on]sequitur formam: esse tamen accidentia in eodem gradu, numero distincta; cum quædam antecedant in tempore, alia exoriantur in consequenti instanti.

Tertium argumentum.

Tertium argumentum experimento fundatur; cernimus enim oculis, & manu tractamus, quòd ea accidentia, quæ p[re]fuerant in re corrupta, manent in re genita; quod Aristot. scriptum reliquit lib. 2. de generatione, tex. 27. vbi docet ea accidentia, quibus conueniunt genitum, & corruptum, manere eadem. Et quòd sint eadem, persuadet ratio: nam cum maneat accidentia etiam contraria formæ genitæ; de his nulla potest ratio reddi, cur producatur secunda ablati primis: Neque verò istorum accidentium denuò productori inuenitur causa aut efficiens, aut finalis; non finalis, quia non conducunt ad formam geniti, quæ est finis generationis; non efficiens, quia in generatione solùm generans agit in genito, alia enim agentia circumstantia non agunt in instanti, sed in tempore; sola enim generatio instantanea est; calefactio autem, exsiccatio, & cæteræ actiones in tempore sunt: ergo quicquid producitur in instati generationis, producitur à solo generante.

Circa tertium dubium, Paul. Soncin. 8. Metaph. q. 15. arbitratur in cadauere permanere calorem conseruat[um] ab spiritibus vitalibus calidissimis. Et illos quidem, cum non informantur anima substantiali, non est incredibile tempore tantillo durare extincto animante, & conseruare calorem in cadauere. Thomas verò Caiet. q. 17. lib. de ente, & essentia arbitratur

Probatio 3.

28. 3. argum. ab experientia.

Aristot.

Ratio contendens accidentia geniti saltem contraria formæ ipsius non p[ro]duci denuò,

Probatur ex defectu causæ finalis, Item ex defectu efficientis,

29.

De cadauere 1. Respon[si]o. Soncin.

Non est incredibile,

2. Respon[si]o. Caiet.

1. eius pars.

arbitratur verosimiliter, formam cadaueris assimilem esse in dispositionibus cum natura animantis: quare assimiles qualitates oriri in cadauere, à quouis agente accidat animantis interitus; ita ut forma cadaueris suapte naturam afferat secum similes qualitates ijs, quæ præ fuerunt in animante cuius est cadauer: & eam formam cadaueris non habere causam particularem effectricem adæquatam; sed quasi æquiuocè oriri à quacunque causa euertente temperamentum animantis: est enim per accidens producta; & à nullo agente particulari per se expetita; sed propter ordinem vniuersi. Et illud quidem verum est, quod cadauer assimile est in qualitatibus carni uiuentis; sed difficile est creditu quod forma ipsa cadaueris afferat secum illam similitudinem qualitatum, cum eam forma (ut Caietanus fatetur) per accidens occurrat intentioni agentis; & ad solum finem vniuersi referenda sit, ne maneat materia sine forma.

2. pars.

3. pars.

Probatur.

Quoad 1. partem, est vera:

Quoad 2. est difficilis creditu.

Probatur ex cõsensione 3. partis.

30.

De non viuētibz vniuersim, ratio argumenti obijciatur.

1. Responso. Bañes 1. de ner. q. 10.

Confutatur vt insufficiens.

Eiusdem

2. Responso: Ea accidentia produci ex dispositione materiz.

Refutatur 1. De dispositione precedente secundum motum.

De eadem secundum esse permanentis:

Refutatur 2.

Refutatur 3.

A re genita in eodem instanti, quia iam non existit, consequitur ut contingat illum per motum in tempore præcedenti; motus autem est contrarius, ut diximus, scilicet à calido in frigidum; ergo nullo modo producitur ille nouus calor de præexistente calore.

Aliter ergo respondent, materiam ita esse formatam dispositione præcedenti, ut non facile queat dispositio illa expelli à materia. Hoc verò dictum egregiè non est: nulla enim ratione sunt materiae colligatae dispositiones istæ, nisi sola coniunctione. Quod si vlla esset vis obstitens in materia ne dispositiones expellerentur, quod est falsum; per hoc quidem ostenderemus dispositionem manere in materia, & nõ expelli: sed quod alia dispositio denuò adueniat, non potest non reuocari ad causam aliquam effectricem, & finalem.

B Aduertendum igitur est, accidentia sensibilia, quæ experimento cognoscuntur, vel esse quantitatem, quæ per accidens sentitur, ut est subiectum sensibilibus qualitatum; vel esse primas qualitates, quæ tactu percipiuntur; vel oriri ex ijs, scilicet ex quadam illarum inter se modèratione, & mixtione. Est autem naturam rerum comparatum, ut id quod deest perfectionis vnius qualitatis primæ, occupet qualitas contraria; verbi gratia, si ponamus in calore gradus perfectionis posibles octo, in quocunque fuerint gradus quatuor, erunt frigiditatis quatuor: quod si fuerint caloris gradus quinque, erunt frigiditatis tres; & idcirco ea quæ constant qualitibus quatuor, dicuntur mixta; non solum, quia habent omnes qualitates elementares, sed quia eas habent in quodam mixto temperamento, ut quod in vna deficit compenset contraria. Hæc autem mixtio, & temperamentum necessarium est in rebus vniuersis; si enim esset per accidens, & inotile, non inueniretur in omnibus. Est autem id necessarium ad conseruationem rerum mixtarum, quia nisi haberent qualitates quatuor facile interirent actionibus elementorum assimilantium; ut si in lapide esset tantum calor gradu tertio perfectionis, & nihil frigiditatis, breui absumeretur ab igne; resistit autem igni per frigidum, & aqua per calidam; & in viuētibz temperamentum

C

D

E

31. Responso.

Improbatur.

32. Pro 4. & vera respõs. aduert. Accidentia sensibilia quænam sint?

Naturali consequentia id quod deest vni qualitatis primæ occupat qualitas contraria.

Primarum temperamentum mixtum cur dicatur?

1. Ratio.

2. Ratio.

Necessarium est in rebus vniuersis.

Probatur 1.

Probatur 2. Est necessarium in mixtis ad eorum conseruationem.

In viventibus
ad nutritionē
& ad sensum.

4. & vera ref-
ponso.

Naturali con-
sequentiā pro-
ducuntur qua-
litates contra-
riā in eo gra-
du, quem sibi
alię inductę in-
tensione agen-
tis, reliquerūt,
vt fiat earum
mixtio.

Ad probatio-
nem.

Eius mixtio-
nis causa fina-
lis est bonum
vniuersi, imò
& bonum spe-
ciei.

Causa efficiēs,
est ipsum agēs
& forma geni-
ti suo modo.

33.
Declaratio de
agente.

Hoc si sit cir-
cumstantis resi-
stēs generati,
ille effectus ei
tribuendus est.

Sin minus
ipsi generanti
tribuitur vt cō-
sequens ad for-
mā geni ex
intentione na-
turae commu-
nis.

mentum est necessarium ad nutritionē,
& ad sensum; ergo necessarium est ad
conseruationem vniuersi: quare necesse
est vt consequatur omne generabile per
se, non propter formam specificam, sed
propter bonum vniuersi. Iam verò nul-
lius negotij est enodare difficultatem
propositam: omne enim agens indu-
cit qualitates primas in gradu necessa-
rio ad conseruationem speciei gignen-
dæ; & quia necesse est, vt sint mix-
tæ; naturali consequentiā producuntur
qualitates contrariæ in eo gradu, quem
sibi aliæ inductæ intensione agentis, re-
liquerunt. Quare in iisdem gradibus
omnes qualitates primæ producuntur,
quibus præfuerant in corrupto; quia,
vt diximus, in instanti generationis est
idem gradus perfectionis in acciden-
taria dispositione, qui fuit in tempore
præcedenti; qualitas autem contraria
naturali dispositioni, compensat reli-
quum gradum, vt sit mixtio in primis
qualitatibus; à qualitatibus autem pri-
mis oriuntur secundæ qualitates sensi-
biles; quantitas verò quoad mensuram,
consequitur eandem materiā dispo-
sitam. Nihil ergo mirandum quòd sen-
su percipiamus eadem accidentia, scili-
cèt eiusdem sensus, quæ ratio common-
strat esse numero distincta. Causas ergo
similitudinis in his accidentibus iam
indicamus; finalem causam ipsum bo-
num vniuersi, imò & bonum speciei, qui
conuenit temperamentum illud ad sui
conseruationem: efficientem verò cau-
sam ipsum agens, & formam geni sui
modo; quia ab his oritur naturali con-
sequentiā propter bonum vniuersi mix-
tio primarum qualitatum.

Si verò sint agentia circūstantia, quæ
simul in eadem materia geni resistebāt
generanti, iisdem forsan tribuendus est
ille effectus in re genita, qui sit termi-
nus eorum actionis præcedentis: neque
enim videtur incredibile, vt hæc agen-
tia circūstantia in instanti producant
formam intensam, vt terminum præ-
cedentis dispositionis. Sed si nulla sint
circūstantia resistentia actioni agen-
tis, per ipsam actionem agentis indu-
cantur contrariæ qualitates; non vt ter-
minus præcedentis dispositionis, quod
est impossibile, quia calefactio, verbi
gratia, non terminatur ad frigiditatem;
sed vt consequentiā ad formam geni;

A non quidem ex intentione naturæ par-
ticularis, sed naturæ communis.

Dicimus autem accidentia contraria
formæ geni consequi ipsam formam
ex intentione naturæ vniuersalis: quia
cum forma sit primò producta, quæcun-
que posterius producuntur secundum
esse distinctum, ab ipsa emanant quo-
dammodò in genere causæ efficientis,
vt libro 2. docuimus: & ita generans
intentione finis vniuersalis, per formam
geni producit accidentia contraria ad
mixtionem primarum qualitatum ne-
cessaria.

Quartum argumentum.

B Quartum argumentum sumitur ab
vnitate operationis sensus. Nam
interente animante, eadem est intuitio
accidentium, & eadem species sensibi-
les in aspectu alterius animantis intuē-
tis illud: ergo & eadem sunt accidentia
à quibus illa intuitio, & species pendēt:
eadem, inquam, in animante mortuo,
quæ fuerunt in vivente.

C Circa dubium quartum non est diffi-
cultas illa spernenda, licet magis perti-
neat ad quæstionem de anima, quam
nostræ sententiæ quicquā officiat. Nam
mutata qualitate sensibili solo numero,
si opinemur speciem visibilem, & visio-
nem quoque numero mutari; quia sunt
accidentia, quæ subito fiunt, & possunt
nova produci in instanti generationis:
id dictum consentaneum erit opinioni
qua dicimus, accidentia non manere
identitate numerica in genito. Quòd si
existimemus speciem sensibilem, & vi-
sionem esse eandem, dicendum erit hæc
non mutari mutato obiecto sensibili so-
lo numero: nam eadem dependentia
potest permanere mutatis causis; vt lu-
men idem mutatis luminaribus.

D Falluntur tamen ij, qui speciem visi-
bilem ponentes diuersam, aiunt visio-
nem manere eandem. Quod potius cō-
mutandum esset vt manente specie eā-
dem, possent esse actus sentiendi distin-
cti; vt euenit in actu intelligendi, plures
enim actus intelligēdi ducuntur ab spe-
cie vna. In sensu tamen externo species
adæquatur actui, quia est actualis, vt lib.
2. admonuimus: species ergo visibilis,
& visio vtraque est ratio adæquata ob-
iecti. Sed quia vnitas indiuidua non est
sensibi-

34.
De formage-
niti.

Quæcunquē
posterius for-
mā producun-
tur, ab ipsa quo-
dammodò effi-
ciuntur.

35.
4. arg. ab vni-
tate operatio-
nis sensus.

36.
1. Responso
dictis colona:

Mutatā nume-
ro qualitate se-
nsibili, speciem,
& visionē nume-
ro mutari.

2. Responso
opposita.

Exemplum.

37.
Adnotandum.
Cōtra Bañes
mutata specie,
mutari visionē